

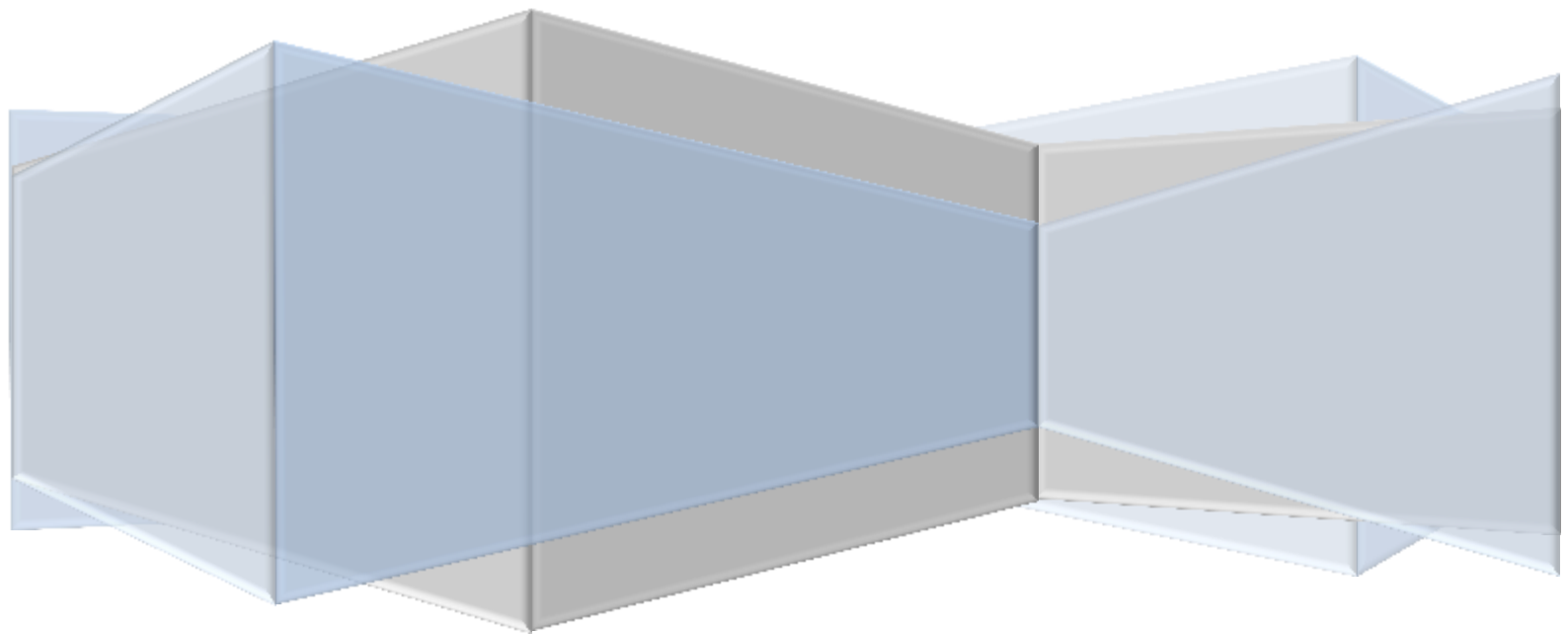

Református Pedagógiai Intézet

Kiemelkedő OKM teljesítményű református iskolák jellemzői

Egy kutatás eredményeinek bemutatása

Készítette: Bánné Mészáros Anikó, RPI

Bevezetés.....	2
A kérdőív adatainak elemzése.....	3
A tanulók kompetenciafejlesztésének konkrét módszerei	13
A kérdőív eredményeinek összefoglalása	58
Interjúk elemzése	60
Az interjúk eredményeinek összefoglalása	65
Összefoglalás	68
A kutatásban részt vevő iskolák	69
Melléklet: A kérdőív	70

Bevezetés

A Református Pedagógiai Intézet mérés-értékelési feladatokkal foglalkozó munkatársai az országos kompetenciamérés eredményeit a református intézményrendszer szintjén a 2010-es mérési eredményektől kezdődően vizsgálják, elemzik. Eddig megjelentek a 2010-2013 közötti református eredmények elemzése, a 2014-es református eredmények elemzése és a 2015-ös református eredmények elemzése. Az elemzések kitértek az intézmény tanulójának családi-háttér (CSH) - indexéhez viszonyított eredményeire is. Ezek alapján meghatároztuk azokat az intézményeket, amelyek a CSH-indexükhöz képest az átlagnál nagyobb mértékben fejlesztették a tanulóikat, illetve azokat is, amelyek fejlesztő hatása nem érte el az átlagot.

2016 júniusában 5 évre visszamenőleg az Oktatási Hivatal is összeállította az Országos kompetenciamérés adatai alapján a legtöbb hozzáadott pedagógiai értéket nyújtó magyar iskolák listáit.

http://www.oktatas.hu/koznevelas/meresek/kompetenciameres/kiemelkedo_teljesitmenyu_iskolak

A listák két terület eredményei alapján készültek:

Az első lista évfolyamonként és kompetencia területenként tartalmazza azon iskolákat, amelyek jobb eredményt értek el, mint ami esetükben a tanulók családi háttere (CSH-index) alapján várható lett volna.

A másik listára azok az iskolák kerültek fel, amelyek tanulói a 8. vagy a 10. évfolyamon jobb eredményt értek el, mint ami az előző mérési eredményük (6. vagy 8. évfolyamos) alapján várható lett volna.

Ebben a listában szép számmal szerepeltek református iskolák is.

Ez adta az ötletet, hogy tekintsük át az országos kompetenciamérés eredményei alapján az elmúlt években beazonosított, magas hozzáadott pedagógiai értéket mutató református iskoláink listáját, vessük ezt össze az országos listával és tudjuk meg minél többet az egyik/másik vagy mindkét listán jól szereplő iskolák sikerességének okairól..

A kutatás hipotézise az volt, hogy a hozzáadott pedagógiai érték mértékét nagyon sok tényező befolyásolja, és ezek nagy része olyan, amely át kell, hogy hassa a teljes oktatási-nevelési folyamatot. Célunk volt, hogy meghatározzuk, melyek azok a tényezők, amelyek a hozzáadott pedagógiai érték növelésében a leginkább szerepet játszanak; beazonosítsuk azokat a tényezőket, lehetőségeket, módszereket, szokásokat, melyek hatékonyan működnek; és ezeket, mint jó gyakorlatokat más református intézményeinknek is figyelmébe ajánljuk. A kutatásban való részvételre 52 református intézményt kértünk fel. Olyanokat, amelyek az előző években a református összehasonlításban is jól szerepeltek és most az országos listára is felkerültek. Az adatgyűjtést on-line kérdőívvel végeztük. Az 52 intézmény közül 30 töltötte ki a kérdőívet. Lehetőség volt anonim kitöltésre is, de ezzel a lehetőséggel a 30 intézmény közül csupán egy általános iskola élt.

A kérdőíves adatgyűjtés személyes interjúval egészült ki. Az interjúk többsége a kutatók és a kutatás alanyainak nagy földrajzi távolsága miatt több esetben az interneten történő on-line beszélgetés formájában valósult meg. Az interjúk során támaszkodtunk a kérdőíves adatgyűjtés eredményeire, az interjúk során az ott tapasztaltak kiegészítése, árnyalása volt a cél.

A kérdőív adatainak elemzése

Az adatok elemzését a kérdőív kérdéseinek sorrendjében végezzük el.

1. Kérem, adja meg iskolája nevét!

A kitöltők között 9 középiskola és 21 általános iskola volt.

A kitöltésre felkért 52 intézmény közül 36 volt általános iskola és 16 a középiskola.

A kitöltési arányok szerint az általános iskolák aktivitása $21/36 = 58,3\%$ -os, a középiskoláké ettől alig eltérő $9/16 = 56,2\%$ -os volt. Az 50% feletti kitöltési hajlandóság önkéntes kitöltés esetében jónak mondhatók.

A CSH-index alapján elvárt és elért eredmények összehasonlíthatóságának alapfeltétele, hogy az adott iskolában az adott évfolyamon kiszámítható legyen a CSH-index értéke. Ez pedig csak a megfelelő számban és összetételben visszagyűjtött Tanulói kérdőívek megléte esetében lehetséges, ami viszont a szülők közreműködése nélkül nem valósítható meg.

Első kérdéscsoportunk ezért arra irányult, hogy képet kapjunk az iskola és a szülők közötti, az OKM méréssel kapcsolatos együttműködés mikéntjéről.

2. Mivel a CSH-index meghatározásához a szülők együttműködése elengedhetetlen, kérem, röviden fejtse ki, hogy Ön miben látja az iskola és a szülők közötti jó kapcsolat titkát?

Az iskola és a szülők közötti jó kapcsolat titkát minden kitöltő elsősorban a folyamatos kapcsolattartásban, a rendszeres tájékoztatásban látja, melynek alapja a kölcsönös bizalom és a tanulók érdekében való együttműködés kell, hogy legyen. A tájékoztatás, kapcsolattartás e-mailben, honlapon és e-naplón keresztül, valamint személyesen történik. A személyes kapcsolattartás fő letéteményesei az osztályfőnökök. Sok iskolában vannak a hagyományos fogadó órán és szülői értekezleteken túl, egyéb, a szülőket megszólító rendezvények: „Szülők Akadémiája”, „Együtt a szülőkkel!” elnevezésű rendezvények, jótékonysági estek, tanár – diák – szülő rendezvények, nyílt napok és a hagyományostól eltérő munkaformák, melyekbe a szülőket is bevonják: projektnapok, tudásvásár, modulhét, túracsoport rendezvényei.

3. Milyen módon motiválják a tanulókat, hogy kitöltessék szüleikkel a Tanulói kérdőívet?

A kérdésre kapott 30 szöveges válasz különböző módon megfogalmazva ugyan, de 3 kategória mentén csoportosítható. Ezek a

- „Már nem kell motiválni”
- „Magyarázzuk, és időt adunk a kitöltésre” és a
- „Tájékoztatunk, tudatosítjuk a kitöltés fontosságát” kategóriák.

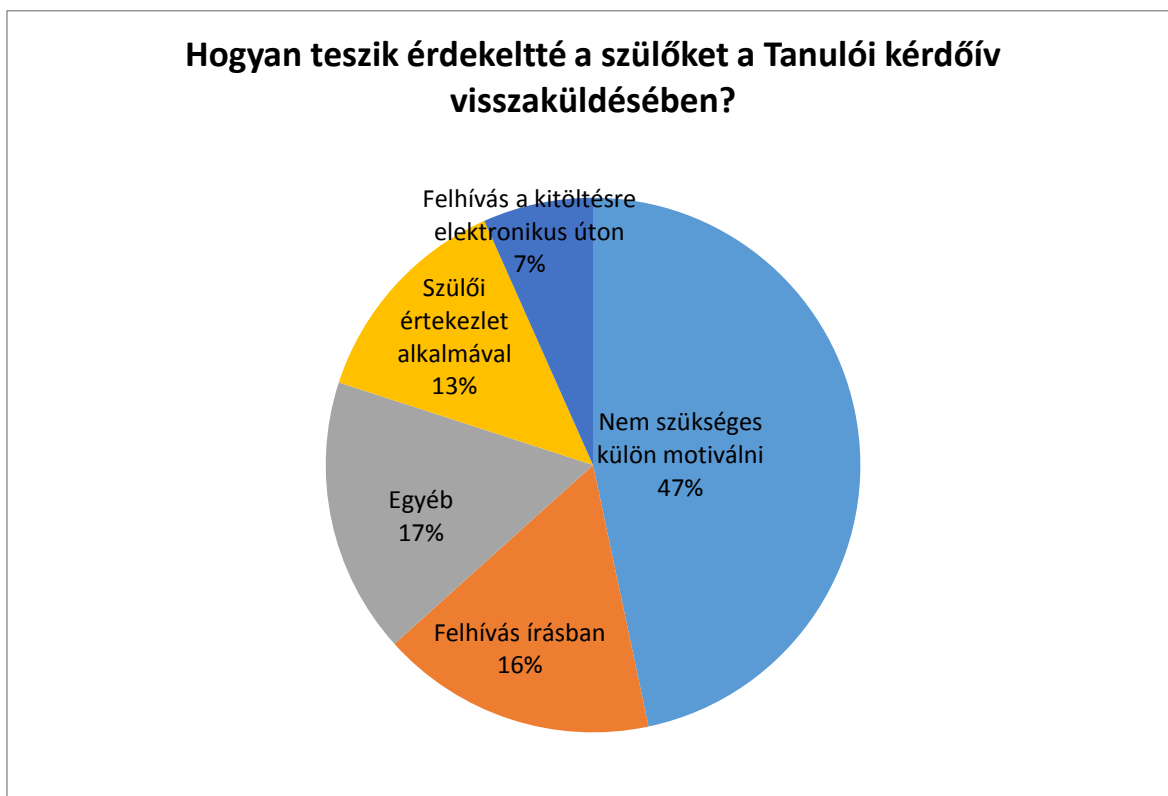
A „Már nem kell motiválni” válasz magyarázataként, „mert kialakult rendje van, évek óta hagyomány, a tanulók már ismerik a szokást” tartalmú részletesebb kifejtéseket kaptunk.

„Magyarázzuk, és időt adunk a kitöltésre” azt jelenti, hogy a tanulókkal közösen végigolvassák a kérdőívet, segítenek értelmezni a szöveget. Az időt hagyunk a kitöltésre pedig azt jelenti, hogy az iskolák élnek azzal a lehetőséggel, hogy már a felmérés megírása előtt haza lehet küldeni a kérdőívet, és így marad pár nap a visszagyűjtésre, amikor is a feledékenyebb tanulók „nyakára lehet jární”, hogy kérjék a szüleiktől és hozzák vissza a kitöltött kérdőíveket.

„Tájékoztatunk, tudatosítjuk a kitöltés fontosságát” kategória a kompetenciamérés, a CSH-index számítás és a kitöltött tanulói kérdőívek jelentőségére hívja fel a figyelmet. Erre főleg 6. évfolyamon van szükség, amikor a szülő és a tanuló első ízben találkozik a kompetenciaméréssel.

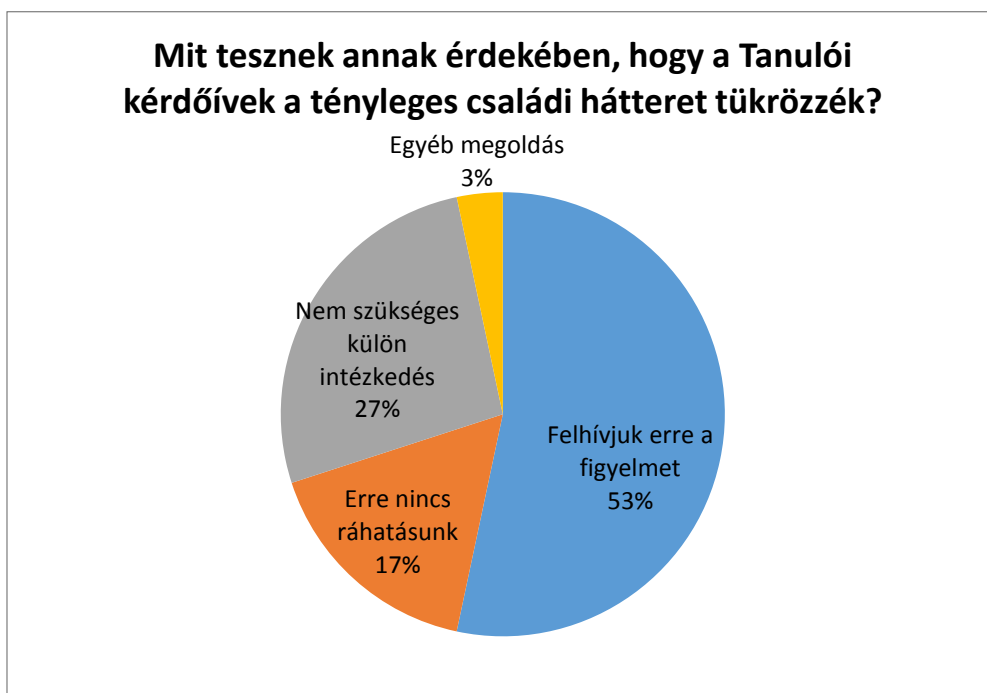
A válaszokból az tűnik ki, hogy klasszikus motivációról sehol nincs szó. A tanulók és a szülők tájékoztatása, meggyőzése a cél és a kötelességtudatukra számítanak az iskolák. A tájékoztatást vagy az osztályfőnök és az iskolai mérési koordinátor, vagy az is előfordul, hogy iskolagyűlés keretében az igazgató végzi. Sok iskolában hangsúlyozzák a tanulókat és a szülőket felé, hogy a kérdőív anonim, és nagyon fontos, hogy a kitöltés a valós képet tükrözze. Szépen kifejezi a lényegét az egyik válasz: „Egyszerűen megkérjük őket, és elmondjuk, hogy ez fontos nekünk.”

4. Hogyan teszik érdekeltté a szülőket a Tanulói kérdőív visszaküldésében?

A válaszoló iskolák közel felének az esetében a Tanulói kérdőív visszaküldésében nem kell különösebben érdekeltté tenni a szülőket. A visszaküldés automatikusan megy. A szülők kötelességtudatból visszaküldik, mert tudják, hogy ez fontos a tanulók egyéni és az iskola intézményi szintű eredményének elemzése szempontjából. Az iskolák 13%-a szülői értekezlet alkalmával hívja fel a figyelmet a kérdőív visszaküldésének fontosságára. 16% írásban kéri a szülőt a visszaküldésre, 6,67% pedig e-mailt, vagy az e-naplót használja erre a célra. 16,67% egyéb módon segíti a Tanulói kérdőívek visszaérkezését. Pl. Elegendő időt hagynak, hogy a kollégiumban lakóknak is legyen alkalmuk hazavinni és kitöltve visszahozni; a tanulókat biztatják az osztályfőnökök, hogy kérjék szüleiktől a kérdőíveket, vagyis a tanulókon keresztül érik el a szülőket.

5. Mit tesznek annak érdekében, hogy a Tanulói kérdőívek a tényleges családi hátteret tükrözzék?

A kérdésre az intézmények 26,7 %-a olyan tartalmú választ adott, hogy e témában nincs szükség külön intézkedésre, mert jó az iskola és a szülő közötti együttműködés, a kapcsolatuknak a bizalom az alapja, fel sem merül, hogy a szülők nem valós adatokat adnának meg, illetve az elmúlt mérések CSH-indexe alapján azt tapasztalják, hogy azok a valós képet tükrözték.

Az iskolák 16,7 %-a azt fogalmazta meg, hogy erre nincs ráhatásuk, de válaszaikból az tűnik ki, hogy reálisnak tartják a Tanulói kérdőívben visszaérkező válaszokat, nem érzik, hogy ezen a téren változtatni kellene az intézmény eddigi gyakorlatán.

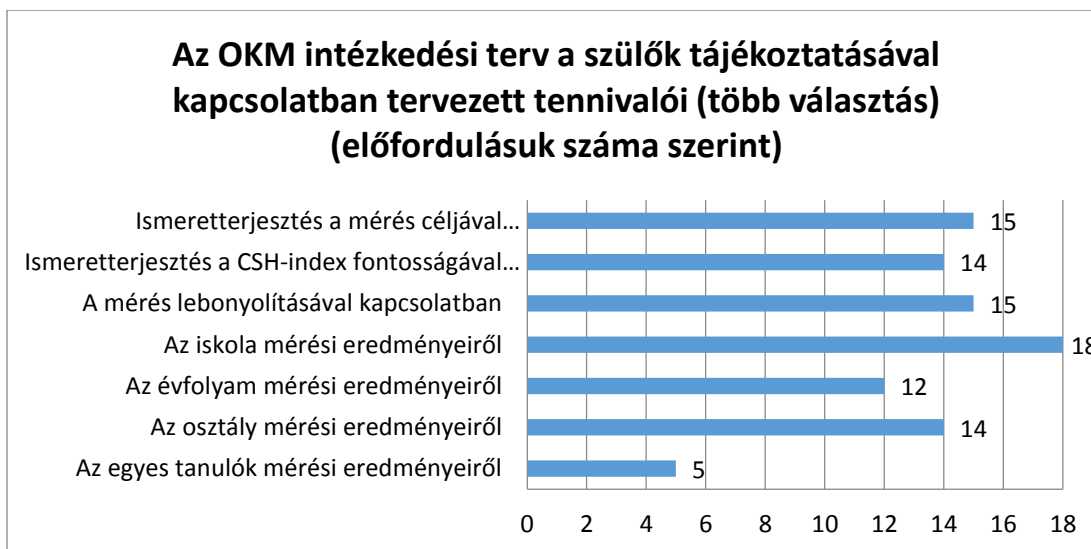
Az iskolák túlnyomó többsége (53,3%), fontosnak tartja a tanulók és /vagy szülők felé is hangsúlyossá tenni a valós helyzetnek megfelelő kitöltést. Két iskola említi az anonimitás kiemelését, mint a reális kitöltést segítő tény.

Az egyéb megoldások között szerepel, hogy a tanulókkal átbeszéljük, értelmezzük a kérdőív kérdéseit.

6. Az OKM intézkedési terv tartalmaz-e a szülők tájékoztatására vonatkozó tennivalókat?

A megkérdezett iskolák 80%-ában az OKM intézkedési terv tartalmaz a szülők tájékoztatására vonatkozó tennivalókat, és csupán a megkérdezettek 20%-ában nincs erre utalás. A kérdőívben felsorolt intézkedések közül többet is bejelölhettek, illetve az Egyéb kategóriába ezeken kívül más intézkedést is beírhattak.

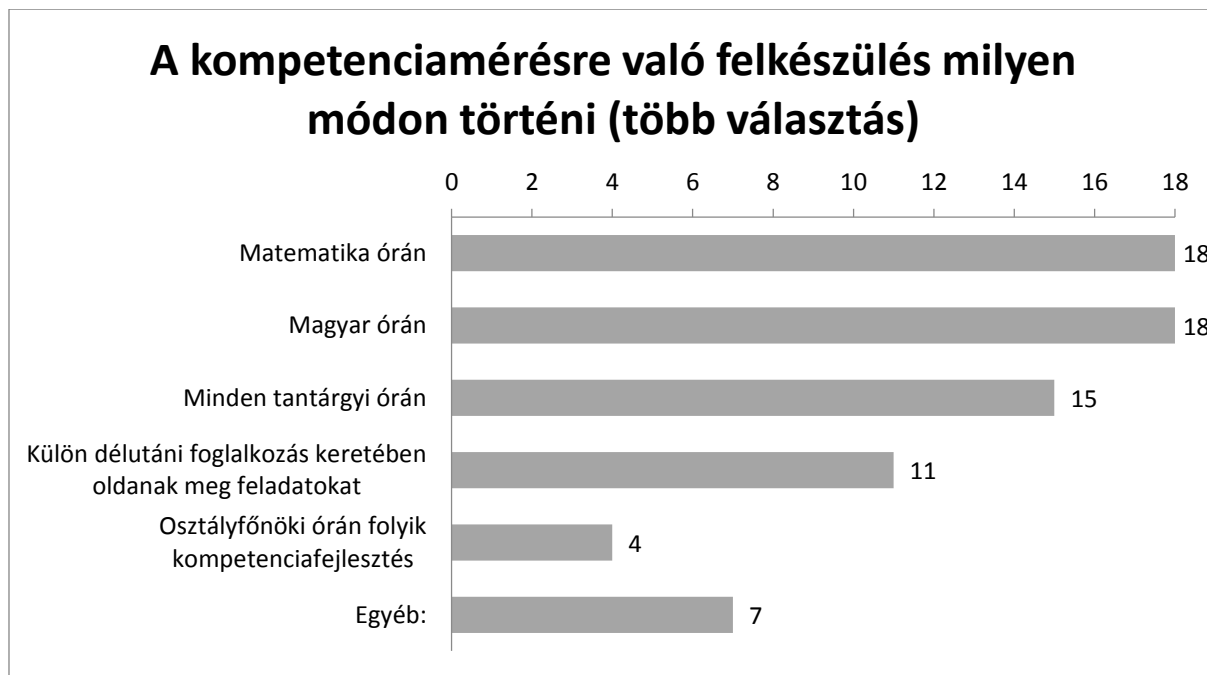

Legnagyobb számban *Az iskola mérési eredményeiről való tájékoztatás* szerepelt (A 30 válaszadó közül 18 választotta.) Ezt követte 15-15 választással az *Ismeretterjesztés a mérés céljával kapcsolatban* és *A mérés lebonyolításával kapcsolatban*. Alig lemaradva 14-14 választással az *Ismeretterjesztés a CSH (családi háttér)- index fontosságával kapcsolatban* és *Az osztály mérési eredményeiről való tájékoztatás* majd *Az évfolyam mérési eredményeiről való tájékoztatás* 12 esetben és jelentősen lemaradva *Az egyes tanulók mérési eredményeiről való tájékoztatás* csupán 5 választással. Így az a kép rajzolódik ki, hogy a szülőket iskolai, évfolyam és osztályszinten is tájékoztatják az eredményekről, de tanulói szintre nem jutnak, el, pedig a szülőket valószínűleg a saját gyermekük által elért eredmény érdekelné. A szülők előtt ott a lehetőség, hogy gyermekük

mérési azonosítója ismeretében a www.oktatas.hu oldalról letöltsék és megnézzék gyermekük eredményét, de az eredmények értelmezéséhez – valószínűleg - segítségre lenne szükség.

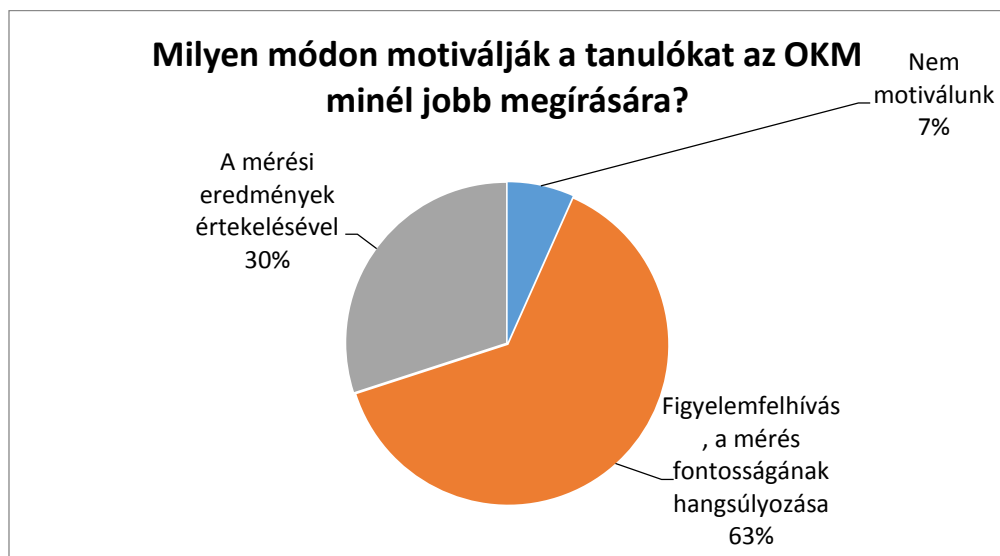
A következő három kérdés a mérésben részt vevő tanulóknak a mérésre való felkészüléséről/felkészítéséről kért adatokat.

7. A kompetenciamérésre való felkészülés milyen módon történik az Önök iskolájában?

A matematika és a magyar órán való kompetenciafejlesztés kiemelkedő számban (18) fordul elő a 30 intézmény körében. Ezt követi a minden tantárgyi órán való kompetenciafejlesztés (15), majd a külön délutáni foglalkozások keretében végzett fejlesztés (11). 4 esetben az osztályfőnöki óra keretében végzett kompetenciafejlesztést is választottak a válaszadók. Az Egyéb kategóriában előfordultak a nem minden tantárgyi órán, de nagyon sok óra keretében; tehetségfoglalkozás keretében; korrepetáláson; a második félévben heti 1 óra foglalkozás a szövegértés és matematika kompetenciák fejlesztésére, a kompetenciafeladatokkal való ismerkedésre utaló válaszok.

8. Milyen módon motiválják a tanulókat az OKM minél jobb megírására?

Csak a megkérdezett iskolák alig több, mint 10%-a az, amelyben külön nem motiválják a tanulókat a mérés mind eredményesebb megírására. A megkérdezettek túlnyomó többségében (63,3%) viszont az iskolák hangsúlyozzák a mérés fontosságát nemcsak a saját, az intézményi megítélésük szempontjából, hanem arra is felhívják a figyelmet, hogy a mérés lehetőséget ad az egyéni teljesítmény, a tanulók önmagukhoz mért teljesítményének megítélésére is. Van olyan iskola, ahol a kompetenciafejlesztésre, kompetenciamérésre való felkészítése egész évben folyik a felső tagozaton. Osztályfőnöki órán beszélnek a mérésről, alaposan felkészülnek rá.

Az iskolák 30%-a valamilyen módon - az értékelés felől közelíti meg a tanulók mérésre való motiválását. Változatos megoldásokat tapasztaltunk: Az előző évi eredmények visszacsatolásával; az osztályok közötti verseny meghirdetésével; már a mérés délutánján a feladatlapok helyben történő átnézésével, és a tanulói eredmények egyéni közlésével. Vannak olyan iskolák, ahol a jó eredmény mentességet jelenthet az év végi magyar vagy matematika belső vizsga alól. Olyan iskola is akad, ahol a 6. vagy 7. szinten teljesítők ötöst, az 5. szinten teljesítők négyes osztályzatot kaphatnak a mérési eredmények megjelenése után (következő tanévben) az adott „tantárgyból” Létezik olyan iskola is, ahol a mérés napján üdítőt és csokit kapnak a mérésben résztvevő tanulók.

9. Tartanak-e az OKM mérés előtt úgynevezett „iskolai próbamérést” a régebbi feladatsorokból?

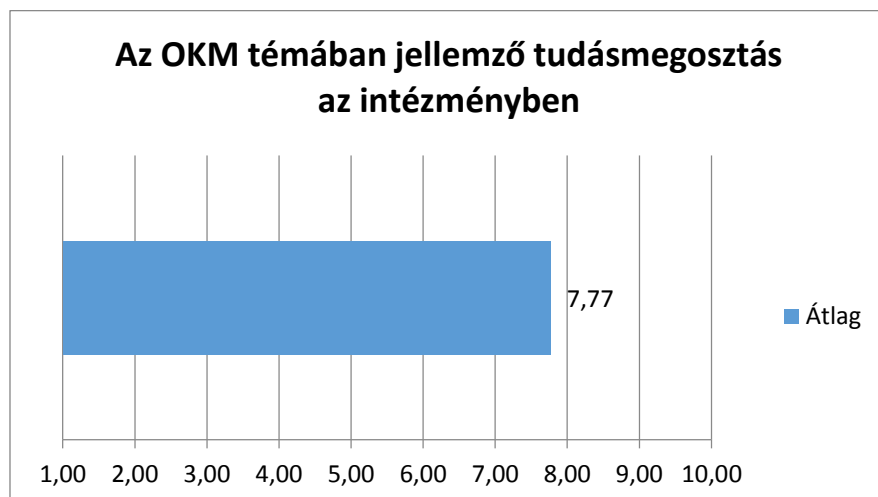

Az „iskolai próbamérések” rendezése tekintetében kissé a *Nem* irányába tolódik el a hangsúly. Viszont elgondolkodtató, hogy az iskolák 43%-ban fontosnak tartják, hogy a tanulók egy próbamérés során már tapasztalják meg a mérési helyzetet, ismerkedjenek meg a feladattípusokkal, a feladatok tipográfiájával.

A középiskolák körében a próbamérést nem tartók aránya nagyobb, mint az általános iskolákban, kb. 66%. Ez magyarázható azzal, hogy a középiskolák nagyobb önállóságot várnak el a tanulóktól illetve a 10. évfolyamos mérés általában már a 3. OKM mérés, melyen részt vesz egy adott tanuló.

10. Jelölje a skálán, hogy mennyire jellemző az Önök intézményében a belső tudásmegosztás OKM témában!

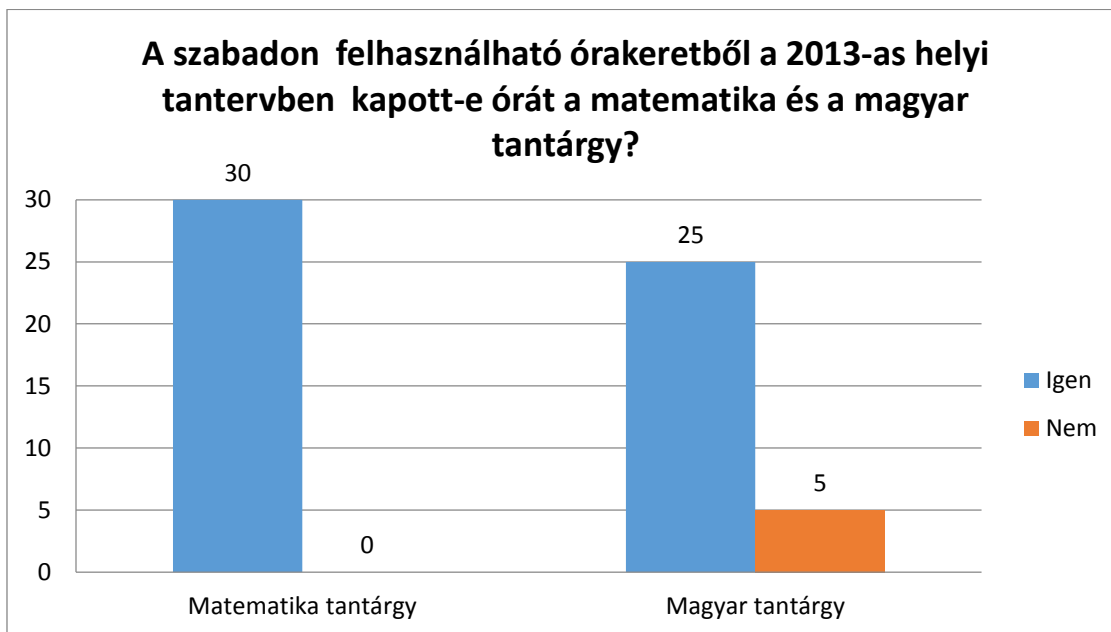
A 10-es skálán jelölve az 1-es érték jelentette az *Egyáltalán nem jellemző*, a 10-es érték a *Bevált gyakorlata van* meghatározást. Az átlag 7,77. A minimum érték 5, ami azt jelzi, hogy a belső tudásmegosztás elég jó, minden megkérdezett iskolában van egy alapszintű tudásmegosztás. A maximum érték 10 volt, amelyet 5 iskola jelölt be. Az átlag körüli szórás 1,50, ami nagyinak mondható. Ha külön vizsgáljuk a 9 középiskolát, esetükben az átlag valamivel alacsonyabb, 6,89-es értéket mutat.

A következő kérdéscsoport a kompetenciafejlesztés helyi sajátosságait próbálta összegyűjteni. A kérdések kiterjedtek a szabadon felhasználható órakeretre, a felzárkóztató foglalkozásokra és a tehetséggondozásra is.

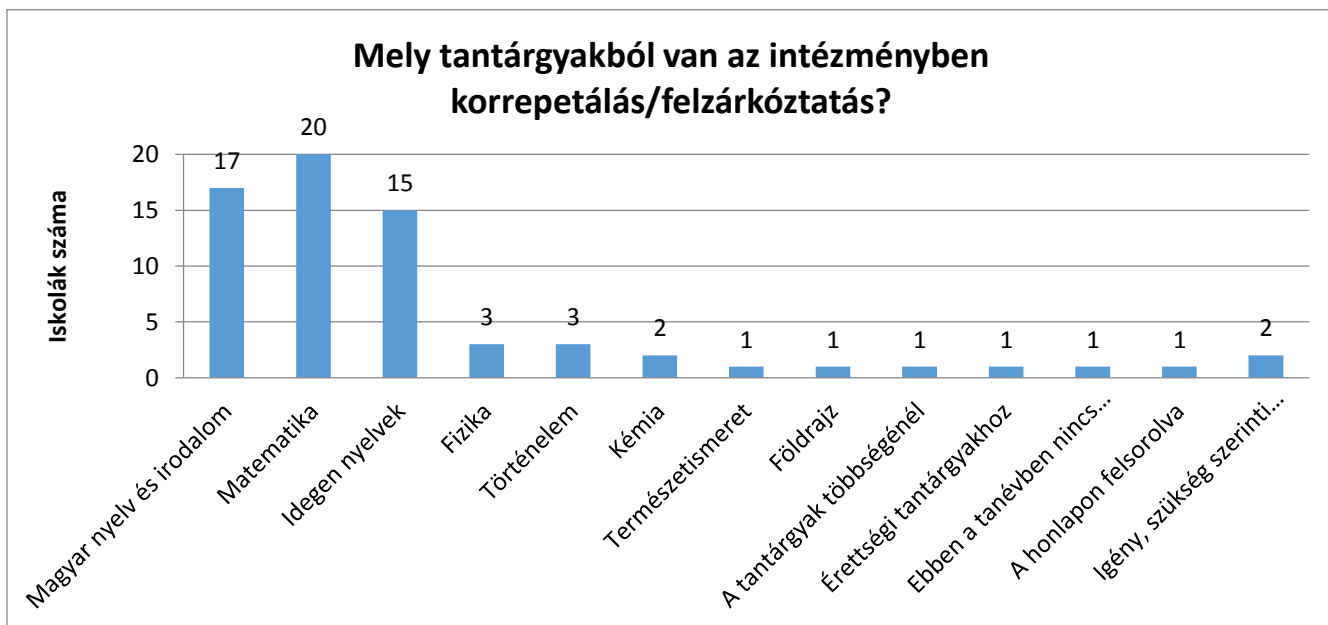
11. A helyi tanterv kialakítása során kapott-e órát a szabadon felhasználható órakeretből a matematika tantárgy?

12. A helyi tanterv kialakítása során kapott-e órát a szabadon felhasználható órakeretből a magyar tantárgy?

A két kérdés adatait egy diagramon ábrázolva látszik, hogy a matematika tantárgy minden iskolában kapott órát a szabadon felhasználható órakeretből, és a magyar is csak 5 iskolában nem kapott.

13. Mely tantárgyakból van az intézményben korrepetálás/felzárkóztatás?

A beírt szöveges válaszok szerint a tantárgyak sorában itt is a matematika áll az első helyen. A 30válaszoló iskolából 20 iskolában tartanak matematika korrepetálást. Ezt követi másodikként a magyar nyelv és irodalom 17 iskolában és az idegen nyelvek 15-ben. 3-3 intézményben van fizikából és történelemből, 2-ben kémiából korrepetálás. Elvértve fordul elő természetismeretből és földrajz tantárgyból illetve a *tárgyak többségénél, érettségi tantárgyak, szükség szerinti tantárgyak esetében megvalósuló korrepetálás*. Egy intézmény úgy döntött, hogy a széles kínálatot nem sorolja fel, tájékozódjunk a honlapról. Két iskola írta azt, hogy ebben a tanévben nincs lehetőségük korrepetálások tartására.

A korrepetálások kapcsán érdemes azon is elgondolkodni, hogy egy-egy adott tantárgy esetében pusztán a tanulási alkalmak növelése - a tanóraitól el nem térő oktatási módszerekkel - mennyire növeli/növelheti a hatékonyságot?

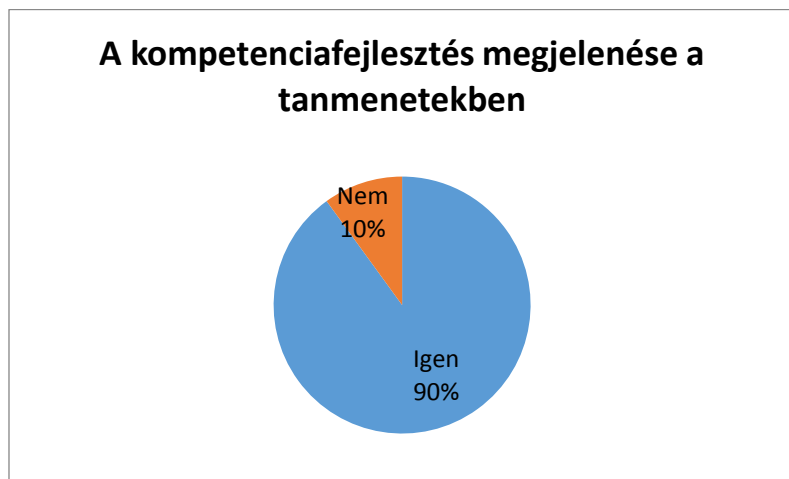
14. Milyen gyakoriságúak ezek a felzárkóztatások?

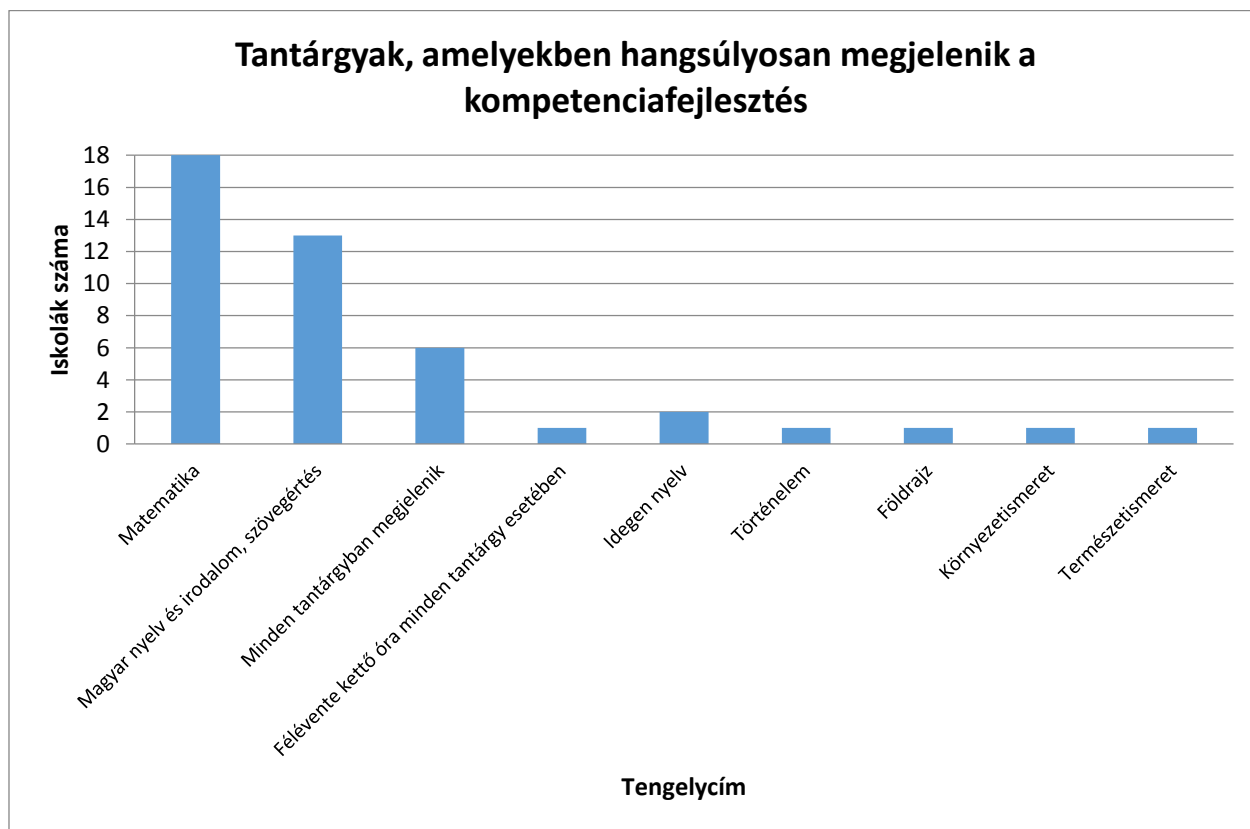
A korrepetálások, felzárkóztatások 26 intézményben heti rendszerességgel, heti 1-2 órában zajlanak. Ennél ritkábban, kéthetente, mindössze egy iskolában tartanak felzárkóztató foglalkozásokat, és szükség szerinti gyakorisággal 2 iskolában kerül erre sor. Egy iskola válaszolta azt, hogy alsó tagozaton heti 1-2 óra; felsőben viszont szükség szerinti gyakorisággal tartanak korrepetálást.

Ebből az látszik, hogy az iskolákban bevett gyakorlat a korrepetálás. Kérdés, hogy a tanulók milyen módon veszik ezt igénybe? Önkéntes alapon, pl. betegség vagy egyéb miatti hiányzásuk, lemaradásuk esetén, vagy kötelező jelleggel a tanítási óra folytatásaként kell még plusz órára menniük?

15. A kompetenciafejlesztés a tanmenetekben hangsúlyosan megjelenik-e? kérdésre az iskolák túlnyomó többsége, 90%-a igent válaszolt. Az arányok ugyanolyanok voltak az általános iskolákban, mint a középiskolák körében.

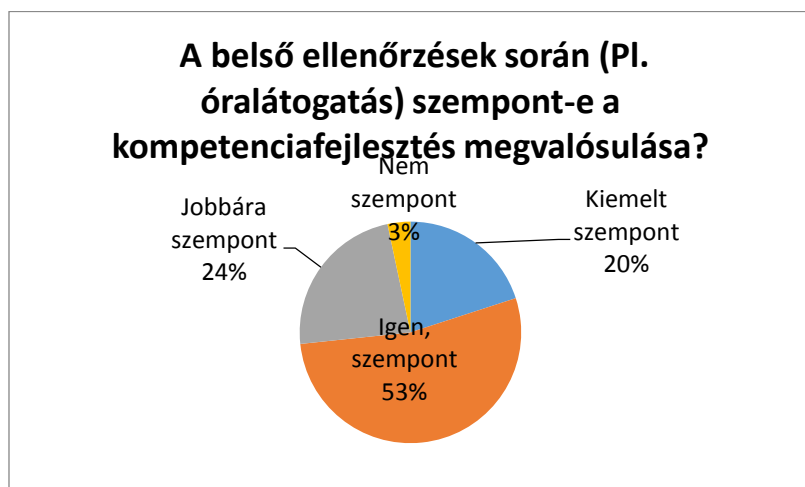

16. Melyik tantárgy tanmenetében jelenik meg a leghangsúlyosabban?

A kompetenciafejlesztés leghangsúlyosabban (18 iskolában) a matematika tantárgy tanmenetében jelenik meg. Ezt követi a magyar nyelv- és irodalom és szövegértés 13 iskola esetében. 6 iskola válasza szerint minden tantárgyban hangsúlyos a kompetenciafejlesztés, ők külön nem emeltek ki egy tantárgyat sem. Érkezett még olyan válasz is, hogy évi kétfő kompetenciafejlesztő óra minden tantárgy esetében előírás. 2 iskolában említették az idegen nyelvet, 1-1 intézményben a történelmet, a földrajzot, a környezetismeretet és a természetismeretet.

17. A belső ellenőrzések során (Pl. óralátogatás) szempont-e a kompetenciafejlesztés megvalósulása?

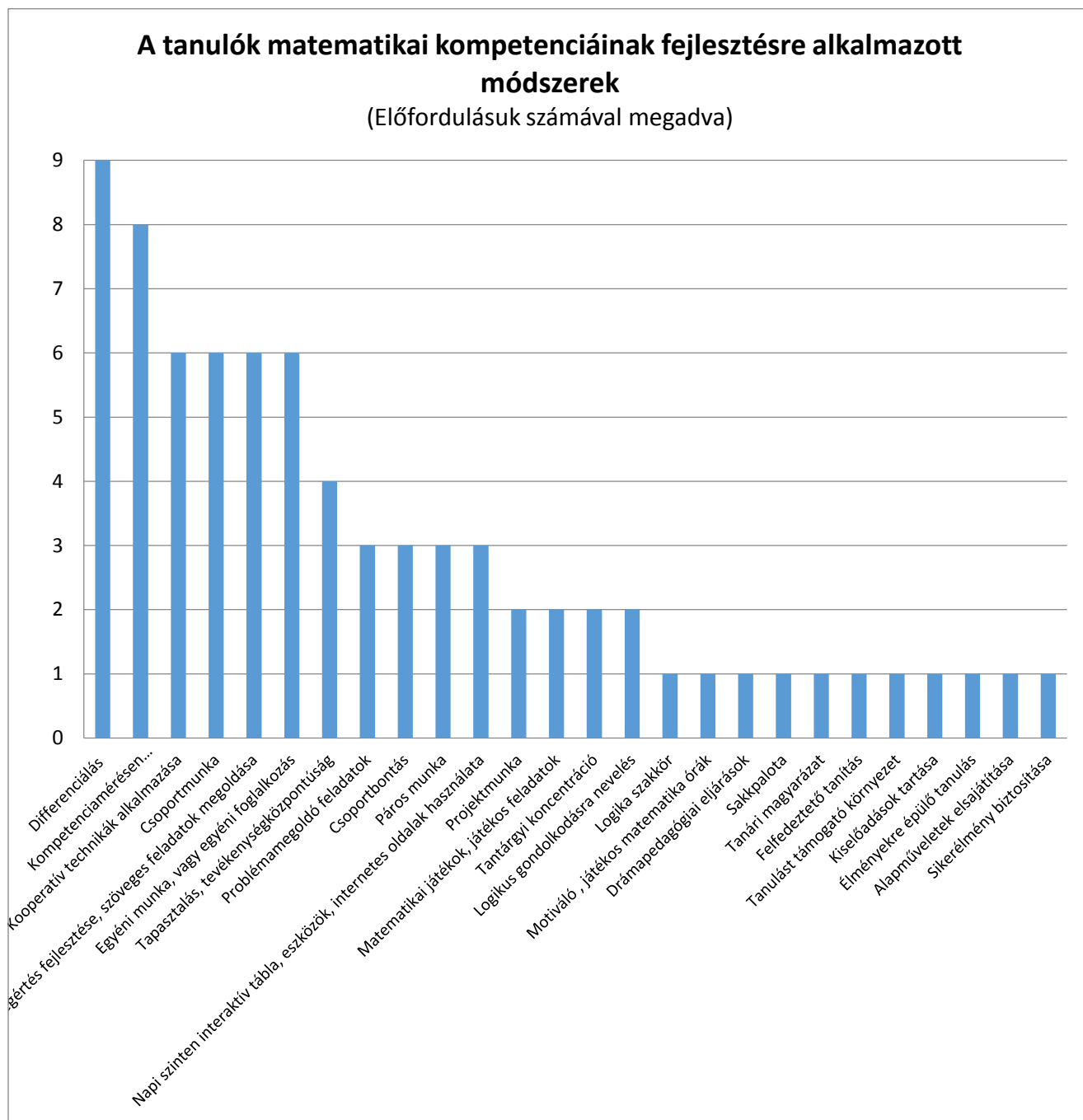
A kérdésre kapott szöveges válaszokat négy kategóriába lehetett sorolni. Az iskolák 20%-ban az óralátogatások során kiemelt szempontként veszik figyelembe a kompetenciafejlesztést. 53%-nál

határozottan szempontként jelenik meg, míg 23%-nál többnyire, jobbra szempont. Csupán 1 iskola válaszolta azt, hogy az óralátogatások során nem szempont a kompetenciafejlesztés megvalósulása.

A következő kérdések a kompetenciafejlesztés konkrét módjaira kérdeztek rá.

A tanulók kompetenciafejlesztésének konkrét módszerei

18. Milyen módszerekkel fejlesztik a tanulók matematikai kompetenciáit? (Soroljon fel néhányat!)

A tanulók matematikai kompetenciáinak fejlesztési módszereit szöveges válaszként lehetett megadni, így nagyon sokféle válasz született, melyeket 26 kategóriába sikerült besorolni. Legnagyobb számban (9 válaszbán) módszerként a differenciálás megnevezése szerepelt. Ezt követte 8 válasszal a „Kompetenciamérésen előforduló és kompetenciafejlesztő feladatok

megoldása”, majd 6-6 válasszal a kooperatív technikák alkalmazása illetve a csoportmunka alkalmazása, a szövegértés fejlesztése szöveges feladatok megoldásával és az egyéni munka vagy egyéni foglalkozás, mint módszer felsorolása.

A 75 különböző válasz négy nagy kategóriába sorolható. Ezek közül a legnépesebb a tanulásszervezési módokra ad javaslatot. Van olyan iskola, ahol a kooperatív módszerek alkalmazását tartják a siker titkának, van ahol az egyéni munkát, vagy az egyéni fejlesztést.

A javasolt tanulásszervezési módszerek részletezve:

Tanulásszervezési módszerek matematikai kompetenciák fejlesztésére:	44 db
Differenciálás	9 db
Kooperatív technikák alkalmazása	6 db
Csoportmunka	6 db
Egyéni munka, vagy egyéni foglalkozás	6 db
Tapasztalás, tevékenységközpontúság	4 db
Páros munka	3 db
Csoportbontás	3 db
Projektmunka	2 db
Logika szakkör	1 db
Tanári magyarázat	1 db
Felfedezettő tanítás	1 db
Kiselőadások tartása	1 db
Élményekre épülő tanulás	1 db

A felsorolt tanulásszervezési módszerek sokszínűek és korszerűeknek mondhatók. A tanári magyarázat, mint módszer – csupán egyszer fordul elő.

Tartalmi ötletek matematikai kompetenciák fejlesztésére:	25 db
Kompetenciamérésen előforduló és kompetenciafejlesztő feladatok megoldása	8 db
Szövegértés fejlesztése, szöveges feladatok megoldása	6 db
Matematikai játékok, játékos feladatok	3 db
Problémamegoldó feladatok	3 db
Tantárgyi koncentráció	2 db
Sakkpalota	1 db
Drámapedagógiai eljárások	1 db

Alapműveletek elsajátítása	1 db

A *tartalmi ötletek* kategóriában az eddigi kompetenciaméréseken előforduló és egyéb kompetenciafejlesztő feladatok megoldását javasolják a legtöbben, 8 esetben. Ezt követi a kiemelten szövegértésre, szöveges feladatok megoldására irányuló ötlet, 6 esetben. A továbbiakban megoszlanak a válaszok a matematikai és a szövegértési kompetenciák fejlesztésére vonatkozóan. A matematika képességterület fejlesztéséhez fontosnak tartják a matematikai játékokat, a játékos matematikai feladatok megoldását, az alapműveletek elsajátítását és a Sakkpalota elnevezésű fejlesztő program alkalmazását. A szövegértési képességek fejlesztéséhez a drámapedagógiai eljárásokat ajánlják.

Az IKT eszközök preferálása 3 esetben került szóba.

IKT eszközök használata matematikai kompetenciák fejlesztésére:	3 db
Napi szinten interaktív tábla, eszközök, internetes oldalak használata	3 db

A következő konkrét eszközöket, internetes oldalakat ajánlották a válaszadók:

A matematikai képességek fejlesztéséhez az egyik iskola ajánlotta a LÜK (Logika Ügyesség Kitartás) készségfejlesztő füzetek használatát a 2. évfolyamon. (Ez a Dinasztia Tankönyvkiadó nyomtatott formában megvásárolható sorozata¹.)

Az internetes oldalakra vonatkozóan konkrét javaslatok is érkeztek. Az egyik ajánlott oldal az Okosdoboz². Ez egy játék alapú készség és képességfejlesztő digitális taneszköz, általános iskolás gyermekek számára.

Az OkosDoboz oldalon 3 féle tartalmat találunk:

- Feladatsorokat, ahol az iskolai tananyaghoz kapcsolódó feladatokat oldhatunk meg gyakorló vagy tudáspróba változatban. 1. osztálytól 8. osztályig tartalmaz gyakorló és a tudáspróba feladatokat.
 Alsó tagozaton magyar irodalom, magyar nyelv, vizuális kultúra, ének-zene, matematika, környezetismeret, egészségnevelés,
 Felsőben pedig: történelem, vizuális kultúra, ének-zene, matematika, természetismeret, földrajz, biológia és egészségnevelés tárgyakban.
- Játékokat, melyekkel a tanulók felmérhetik és fejleszthetik gondolkodási képességeiket, valamint
- Videókat, melyek kapcsolódnak az iskolai tananyagokhoz.

A használatához tanári regisztráció szükséges, illetve a tanárnak nyilatkozni kell arról, hogy a „Diákok számára a regisztrációhoz szülői beleegyezés szükséges.”

A következő egy angol nyelvű oldal, ahol tanárok által készített digitális oktató anyagokat lehet megvásárolni. www.teacherspayteachers.com

¹ <http://www.dinasztia.hu/luk-c2> Utolsó letöltés 2017.01.31.

² <http://www.okosdoboz.hu/> Utolsó letöltés 2017.01.31.

A következő szintén angol nyelvű oldal. Matematika interaktív feladatokat tartalmaz 1-től 6. iskolafokig. (Ez nem egyezik meg a magyar 1-6. évfolyam tananyagfelosztásával!) Az oldal használata ingyenes. <http://www.mathplayground.com/>

Több iskola ajánlotta a „Tankocka” néven közismert. <http://learningapps.org/> Az oldal magyar nyelvű. A „tankockák” tulajdonképpen az egyes feladatok. Ezeket a regisztrált felhasználók hozhatják létre a feladatsablonok tartalommal való feltöltése során illetve válogatni is lehet a többi felhasználó által létrehozott tankocka közül. Könnyű a használata és nagy lehetőséget ad a differenciált feladatkiosztásra.

Néhány iskolában használják a Mozaik education (Régi nevén a Mozaik Tankönyvkiadó) mozaBook néven forgalmazott interaktív tananyagait.³ Ezek használatához licencet lehet vásárolni. A mozaLand Telepesek - online tanulmányi játék és tanulmányi versenyt is említette egy iskola. Ez a http://www.mozaik.info.hu/Homepage/Mozaportal/MPmozialand_letoltes.php oldalon tölthető le.

A „Matematika összeköt egyesület” által üzemeltetett Medve Matek⁴ oldal a következő, amit matematika képességek fejlesztésére ajánlott az egyik iskola. Az egyesület az érdeklődő diákok és felnőttek számára kínál egyedülálló, izgalmas rendezvényeket országszerte, egész évben. Ilyen rendezvények többek között a tanév során szervezett szabadtéri matematika versenyek, a nyári időszakban pedig a matematika táborok.

A matematikai kompetenciák fejlesztésére javasolt konkrét módszerek:
Szöveges feladatok közös értelmezése
Szövegelemzés
Összefüggések megfigyeltetése
Értelmezés tevékenységgel, rajzzal
Szabályosságok felismertetése
Algoritmusok követése
Következtetések
Grafikonok leolvasása
Táblázatok adatainak értelmezése
Megoldási terv készítése
Megoldás ellenőrzése
Logikai feladatok megoldása
Ismeretek gyakorlati, életből vett példák általi átadása, gyakorlása.
A matematikai nyelvezet használata, szükség esetén egyszerűsítése

Két iskola említette a Sindelar –részképesség-zavar vizsgáló eljárás alkalmazását, majd a vizsgálatot követően a tanulók célzott részképesség fejlesztését.

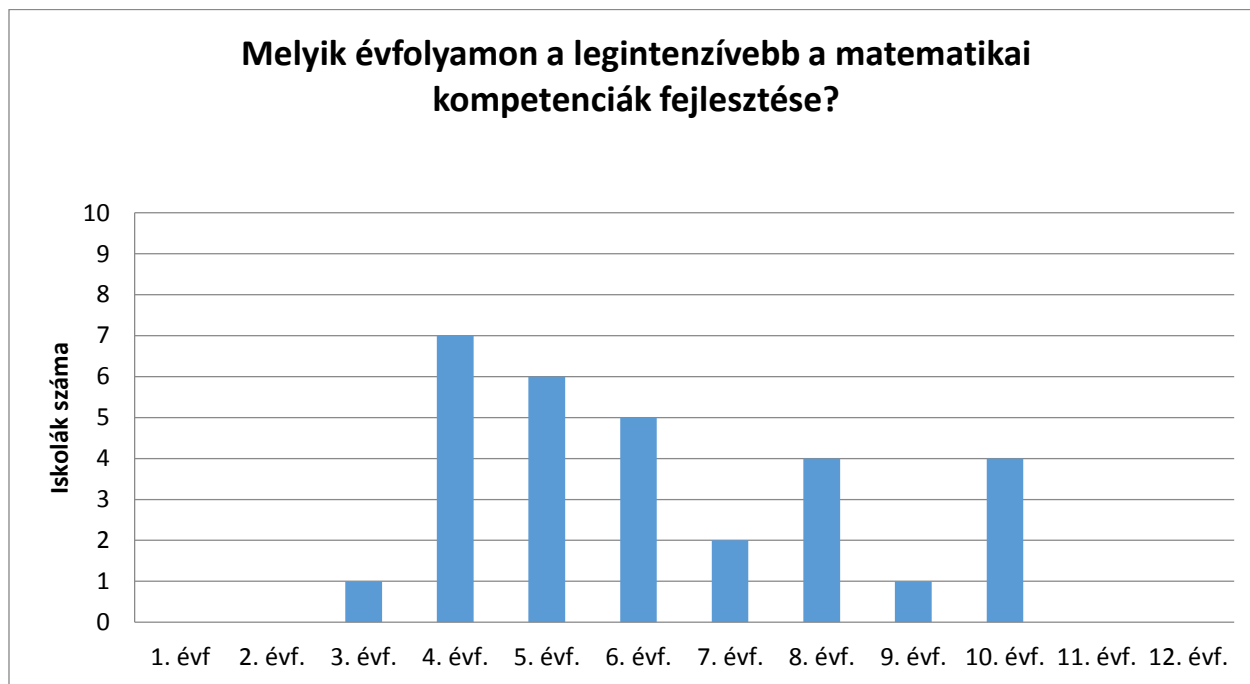
Született néhány olyan válasz, ami a tanulók általános támogatását helyezi előtérbe.

³ www.mozaBook.hu Utolsó letöltés 2017.01.31.

⁴ <http://www.medvematek.hu/> Utolsó letöltés 2017.01.31.

Humán támogatás matematikai kompetenciák fejlesztésére:	4 db
Logikus gondolkodásra nevelés	2 db
Tanulást támogató környezet kialakítása	1 db
Sikerélmény biztosítása	1 db

19. Melyik évfolyamon a legintenzívebb a matematikai kompetenciák fejlesztése?

A matematikai kompetenciák legintenzívebb fejlesztésének évfolyamaként minden válaszadó iskola egyetlen évfolyamot jelölhetett csak meg. Az első és a második évfolyamot egyik iskola sem jelölte meg. A 3. évfolyamot egy iskola válaszolta. A legtöbb választás (7 iskola esetében) a 4. évfolyamra esett. Ezt követte az 5. évfolyam 6 választással, majd a 6. évfolyam 5 választással. A 7. évfolyamot csak 2 iskola jelölte meg, a 8. évfolyamot pedig 4. A 4. évfolyam, mint az alsó tagozat záró évfolyama és az 5. évfolyam, mint a felső tagozat kezdete a matematikai kompetenciák fejlesztésének kiemelt időszakai. A 4. évfolyamra már határozottan körvonalazódnak a tanulók hiányosságai és a tanítók is jól felkészítve szeretnék tovább engedni tanítványaikat a felső tagozatba. A 6. és a 8. évfolyamon történő kiemelt fejlesztés oka a kompetenciamérés előkészítése is lehet, illetve a 8. évfolyamon a továbbtanulásra való fokozott felkészítés. A 9. és a 10. évfolyamokat értelemszerűen a kitöltő középiskolák választották. E két évfolyamot 5 iskola választotta, vagyis a kitöltő 9 középiskola közül 4 a hat vagy a nyolc osztályos gimnáziumi képzésben részt vevő tanulókat fejleszti az alsóbb évfolyamokon.

20. Milyen módszerekkel fejlesztik a tanulók szövegértési kompetenciáit? (Soroljon fel néhányat!)

A tanulók szövegértési kompetenciáinak fejlesztési módszereit is szöveges válaszként lehetett megadni, így itt is nagyon sokféle válasz született. A kapott válaszokat 13 kategóriába sikerült besorolni. A legtöbben (9 válasz) a kooperatív technikákat említették. Ezt követte a csoportmunka 5 és a differenciálás 4 előfordulással. 3-3 válaszban fordult elő a projektmunka, a drámajáték, drámapedagógia alkalmazása illetve a tantárgyi koncentráció. Megemlítették az interaktív táblákat és egyéb oktatóprogramokat, valamint a kompetencia alapú könyveket, feladatgyűjteményeket is.

Szövegértési kompetenciáinak fejlesztésére alkalmazott	
Kooperatív technikák	9 db
Csoportmunka	5 db
Differenciálás	4 db
Projektmunka	3 db
Dramajáték, drámapedagógiai	3 db
Tantárgyi koncentráció	3 db
Interaktív tábla, oktatóportálok	2 db
Kompetencialapú könyvek, feladatgyűjtemények használata	2 db

Csoportbontás	1 db
Egyéni munka	1 db
Tanulói prezentáció	1 db
Tanórán kívüli foglalkozások	1 db
Megfelelő típusú feladatok begyakorlása	1 db

A 13 kategória három nagy válaszcsoportba sorolható. Az első a szövegértési kompetenciák fejlesztését elősegítő tanulásszervezési módokat fogja össze. Ezek, csakúgy, mint a matematikai kompetenciák fejlesztésénél adott válaszok, sokféle megoldást javasolnak. Itt megjelenik a tanórán kívüli foglalkozás és a tanulói prezentáció is.

Tanulásszervezési módszerek szövegértési	28 db
Kooperatív technikák	9 db
Csoportmunka	5 db
Differenciálás	4 db
Projektmunka	3 db
Drámajáték, drámapedagógiai	3 db
Csoportbontás	1 db
Egyéni munka	1 db
Tanórán kívüli foglalkozások	1 db
Tanulói prezentáció	1 db

Tartalmi ötletek szövegértési kompetenciák	6 db
Tantárgyi koncentráció	3 db
Kompetencialapú könyvek, feladatgyűjtemények	2 db
Megfelelő típusú feladatok begyakorlása	1 db

IKT eszközök használata szövegértési kompetenciák fejlesztésére:	2 db
Interaktív tábla, oktatóportálok	2 db

Sok válasz tartalmazott konkrét módszert. Ezeket az alábbi táblázat tartalmazza:

Szövegfeldolgozás konkrét módszerei:	
Szövegértési feladatok megoldása, gyakorlása	11 db
Olvasási készség fejlesztése	4 db
Olvasás felmérés	1 db
Irányított szövegértés	1 db

Tartalommondás, feleletválasztásos módszer.	1 db
Szókincsbővítés - életkornak megfelelő, lehetőleg mai szövegek feldolgozása.	1 db
Szóbeli és írásbeli kommunikáció fejlesztése	1 db
Beszéltetés	1 db
Memóriafejlesztés	1 db
Az új fogalmak minél sokrétűbb megértetése	1 db
Vázlatírás	1 db
Fogalmazás írása	1 db
Kutatómunka házi feladatként	1 db
Szöveg vizuális megjelenítése	1 db
Jegyzetelés tanítása	1 db
Kulcsszavak keresése	1 db
"Jóslás" módszere (a tartalom elővetítése a cím alapján)	1 db
Szövegek önálló feldolgozása feladatsorokkal és irányított kérdésekkel (pl.	1 db
Magyarázat	1 db

Összehasonlítva a matematika és a szövegértés kompetenciák fejlesztésére adott válaszokat, megállapítható, hogy a 30 válaszoló közül 15 iskola vagy teljes egészében, vagy részben azonos válaszokat adott mindkét kompetenciaterület fejlesztésére vonatkozóan. Ezek leginkább a tanulás szervezésre vonatkozó módszerek, melyek univerzálisan alkalmazhatók nem csak e kettő, hanem a további kompetenciaterületek fejlesztésére is. Az előfordulásuk az alábbi táblázatban olvasható:

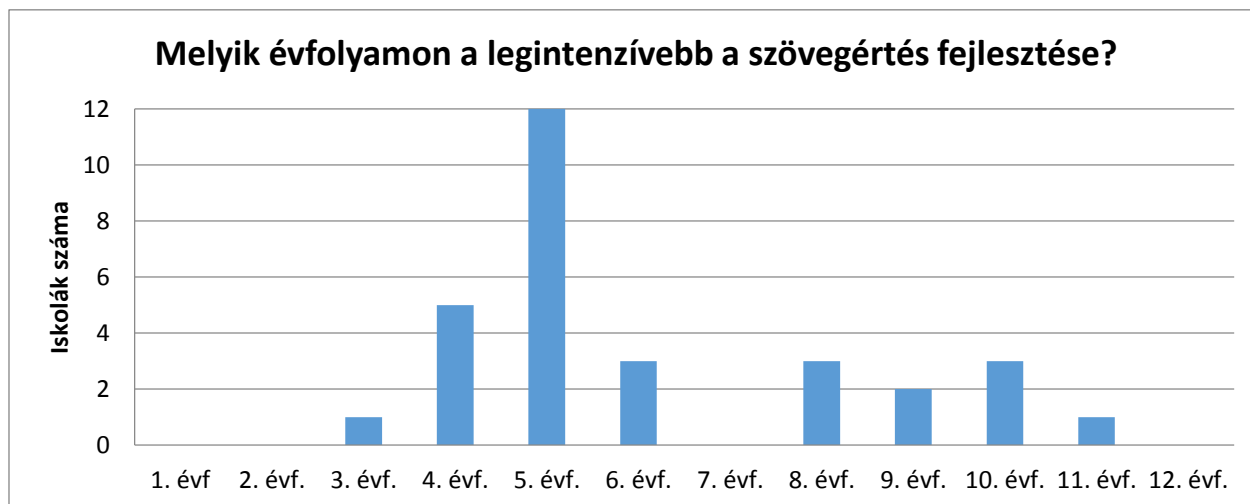
Tanulásszervezési módszerek matematika kompetenciafejlesztésre:	Előfordulás a válaszokban	Tanulásszervezési módszerek szövegértési kompetenciák fejlesztésére:	Előfordulás a válaszokban
Differenciálás	9 db	Differenciálás	4 db
Kooperatív technikák alkalmazása	6 db	Kooperatív technikák alkalmazása	9 db
Csoportmunka	6 db	Csoportmunka	5 db
Egyéni munka, vagy egyéni foglalkozás	6 db	Egyéni munka	1 db
Tapasztalás, tevékenységközpontúság	4 db	-	-
Páros munka	3 db	-	-
Csoportbontás	3 db	Csoportbontás	1 db
Projektmunka	2 db	Projektmunka	3 db
-	-	Drámajáték, drámapedagógiai	3 db

A matematika kompetenciaterületen talán még a szövegértésinél is fontosabbnak tartják a differenciálást és az egyéni foglalkozást, vagyis matematikából differenciáltabbnak érzik a tanulók

képességeit, mint a szövegértés területén. Elgondolkodtató, hogy az érzelmi támogatást is matematikából tartják fontosnak.

A konkrét fejlesztési javaslatok természetesen eltérnek a két képességterület esetében. Mindkét területhez sok konkrét fejlesztési módszer, praktika került beírásra, mely ötletként szolgálhat a többi iskola számára is.

21. Melyik évfolyamon a legintenzívebb a szövegértés fejlesztése?

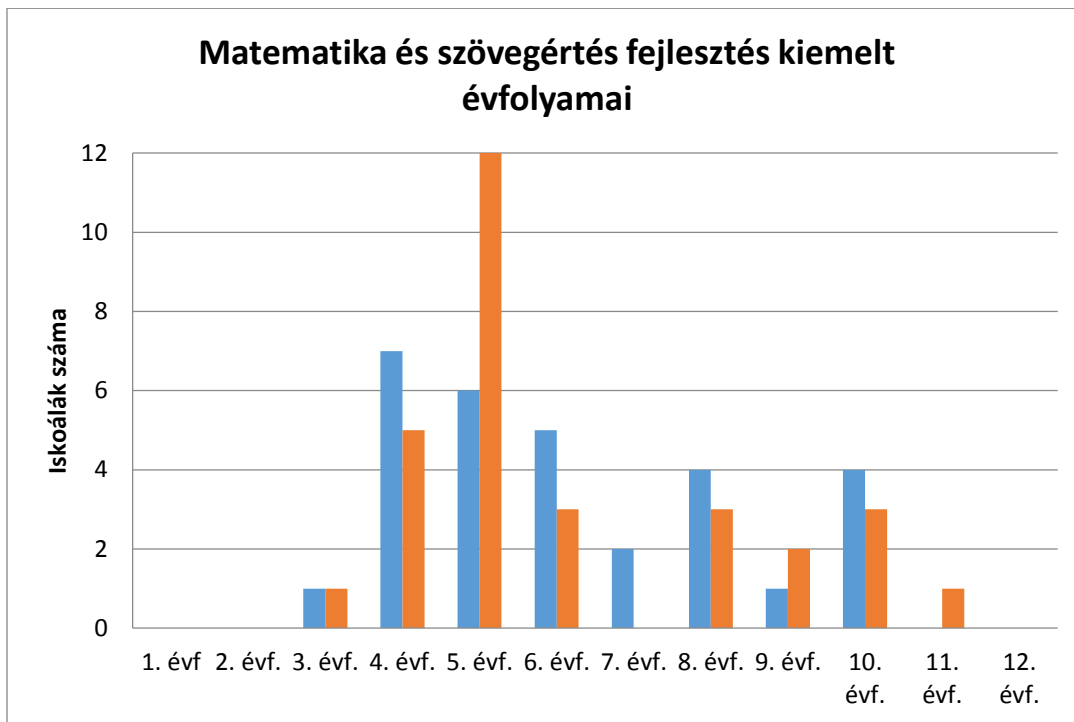
Az 1. és 2. évfolyamot egyik válaszadó sem jelölte be, pedig a tanulók ezen a két évfolyamon tanulnak meg olvasni és írni, vagyis a kérdést szó szerint véve ezen a két évfolyamon lenne szükség a legintenzívebb fejlesztésre. Ám a kérdést a válaszadók a kifejezetten a plusz szövegértési fejlesztés évfolyamára irányulónak értették és azt az évfolyamot jelölték, ahol kiderül, hogy kinek milyen hiányosságai vannak, ok és azokat célzottan mikor kezdik fejleszteni. Ez egy iskolában már a 3. évfolyamon megtörténik, 5 iskolában pedig a 4. évfolyamon. A legtöbb - 12 választást – az 5. évfolyam kapta. Az 5. évfolyam gyakoriságát emeli az is, hogy a 8 évfolyamos képzést folytató gimnáziumok is ezen az évfolyamon fejlesztenek legintenzívebben. A 6. évfolyamon történő előfordulása csupán 3, a 7. évfolyamot egy iskola sem jelölte. A 8. évfolyam a kompetenciamérés és a továbbtanulás miatt kerülhetett megjelölésre 3 iskola esetében. A középiskolák a 9., a 10. és 11. évfolyamokat is meg jelölték. Ez azt jelenti, hogy a szövegértés egy elhúzódó probléma, melynek fejlesztésére még a tanulók 15-16 éves korában is szükség van. (Ezt támasztják alá a PISA eredmények is.) A 6., 8. és 10. évfolyam, mint az OKM mérés évfolyamai nem jutottak kiemelkedő szerephez.

Az előző kérdésekben a szövegértés fejlesztéséhez felsorolt munkaformák, módszerek nem is hoznának eredményt, csak egy-egy célzott évfolyamon, alkalmoszerű alkalmazás esetén.

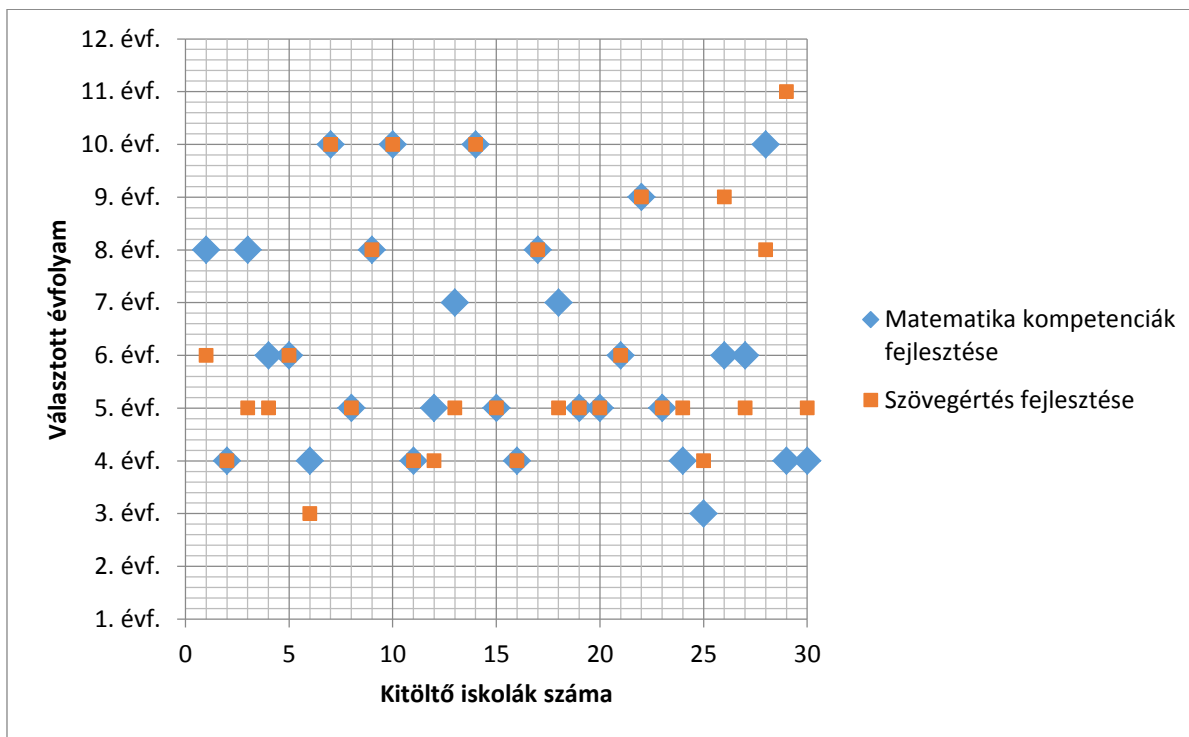
Együtt ábrázolva a két fejlesztési területet, jól látható, hogy a 4., az 5. és 6. évfolyamokon történik a legintenzívebb kompetenciafejlesztés, mind a matematika, mind a szövegértés területén. Ez az alsó és a felső évfolyamok közötti átmenet időszaka.

A diagram értelmezésénél nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy minden iskola csak egyetlen évfolyamot választhatott mind matematikából, mind szövegértésből. Így az ábrázolt adatok azt mutatják, hogy az iskolák egy részénél a 4. évfolyamon próbálják a tanulókat felzárkóztatni, és megfelelő szintű képességekkel „átadni” a felső tagozatnak, míg más iskolákban az a bevált

gyakorlat, hogy ez a felzárkóztatás az 5. és a 6. évfolyamra tolódik. Arról nem kaptunk képet, hogy egy adott évfolyamon való fejlesztés megegyezés kérdése-e az adott iskolában, vagy spontán alakult ki ez a gyakorlat.

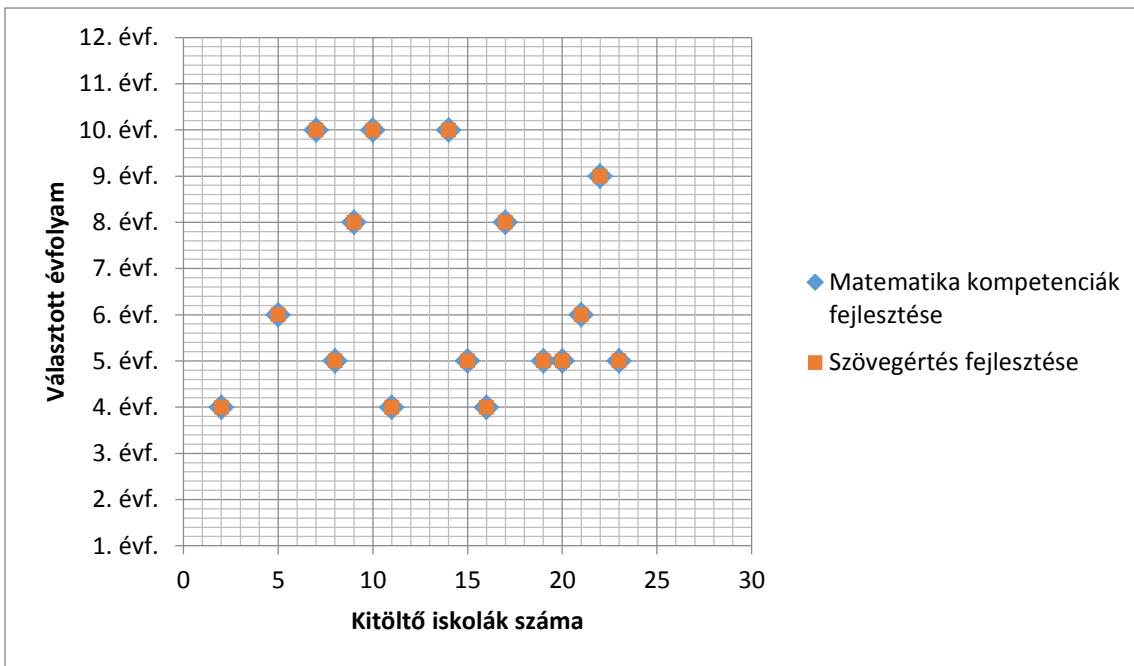
Összehasonlítva azt, hogy az egyes iskolákban eltér-e a matematika és a szövegértés fejlesztésének évfolyama, a következő ábrát kaptuk:

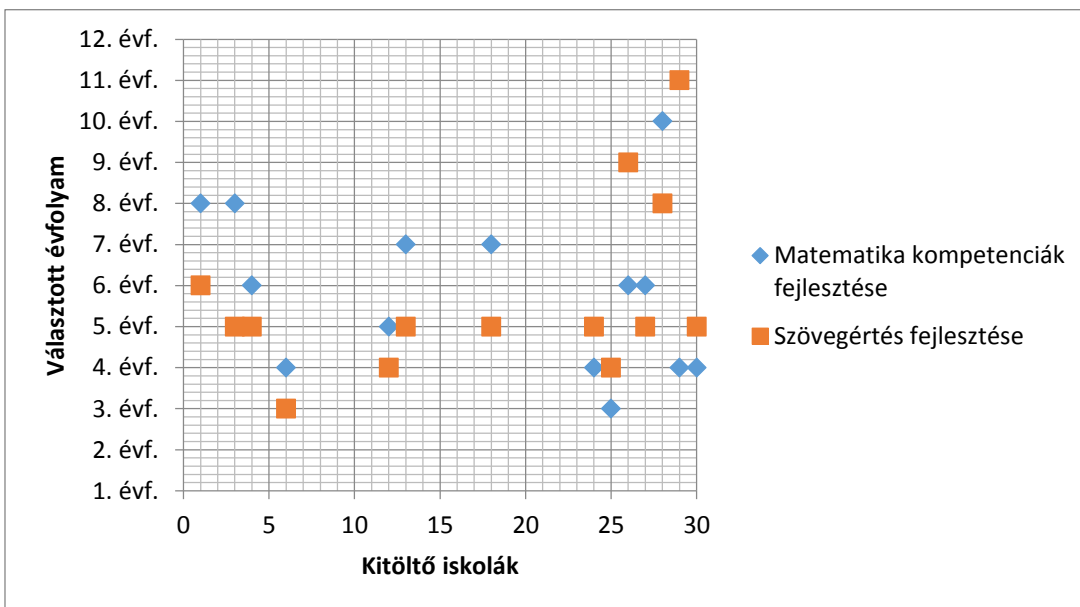
A függőleges tengelyen az évfolyamok kerültek ábrázolásra, vízszintesen pedig a 30 iskola által adott 30 válasz került jelölésre. A matematika kompetenciák fejlesztésének évfolyamát kék, a

szövegértés fejlesztésének évfolyamát narancsszínű négyzet jelöli. Azoknál az iskoláknál, amelyek ugyanazt az évfolyamot jelölték be válaszádkor a matematika és a szövegértés fejlesztésére is, a narancsszínű négyzet a kék négyzeten látható.

Ezeket az iskolákat külön is ábrázolva, látható, hogy a 30 iskola közül azok 53%-ában, vagyis 16 iskolában történik mindkét kompetencia terület fejlesztése ugyanazon az évfolyamon. Az évfolyamok között hangsúlyosan megjelenik a 4., 5. és 10. évfolyamon történő fejlesztés.

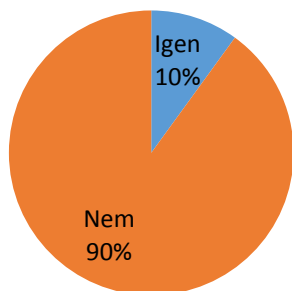

Abban a 14 iskolában, ahol különböző évfolyamokra esik a két terület fejlesztése, 9 esetben a szövegértés fejlesztése legalább egy évvel előbb történik. Ebben szerepet játszhat az is, hogy a jó szövegértést tartják a sikeres tanulás alapjának, míg a matematikai kompetenciák közfelfogás szerint „csak” matematika órán hasznosulnak.

22. Az intézmény von-e be külső szakembert a tanulók kompetenciáinak fejlesztésébe?

**Az intézmény von-e be külső szakembert a
tanulók kompetenciájának fejlesztésébe**

A választ adó iskolák 10%-ában (3 intézmény) vannak be külső szakembert is a fejlesztés folyamatába.

A kérdésre igennel válaszolókat még egy kérdés megválaszolására kértük.

Ön azt választotta, hogy az intézmény von be külső szakembert a tanulók kompetenciáinak fejlesztésébe. Kérem, röviden írja le, hogyan valósul meg ez a bevonás?

A közös munka során egy-egy tanuló egyéni eredményét elemzik és a tapasztaltak alapján fejlesztési tervet készítenek a tanuló számára. Egy másik iskolában szintén hasonló a külső szakember feladata:

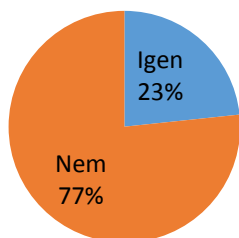
A külső szakember a 6. évfolyamos kompetenciamérés eredményét dolgozza fel tanulónként, majd meghatározza a fejlesztés irányait.

Más típusú segítség a BTMN-es tanulók fejlesztésében részt vevő gyógypedagógusok, fejlesztő pedagógusok bevonása, fejlesztő órák megtartására. Van olyan válasz, ahol teljesen jogosan a tehetséggondozást is a kompetenciafejlesztés körébe sorolják, és az azt végző művésztanárokat, sportszakembereket is említik.

A 9 válaszadó középiskola közül egyik sem von be külső szakembert.

23. Valósított-e a meg az intézmény az elmúlt 5 évben kompetenciafejlesztéshez kapcsolódó pályázatot?

**Valósított-e a meg az intézmény az elmúlt 5
évben kompetenciafejlesztéshez kapcsolódó
pályázatot?**

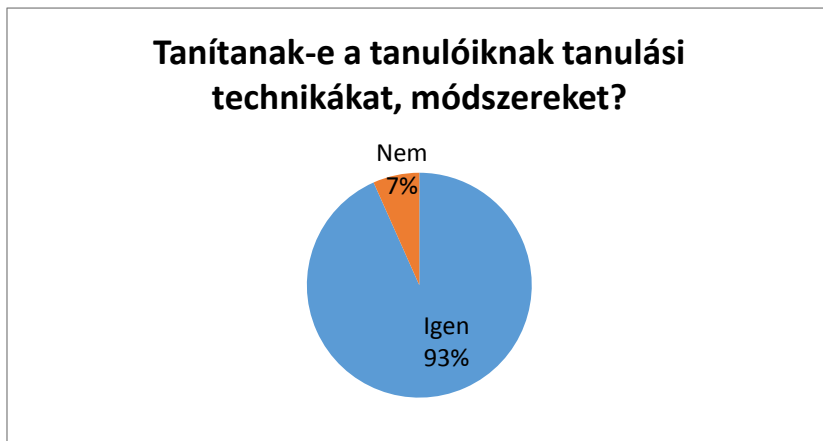

Igennel válaszolt 7 intézmény, melyek közül 1 volt középiskola.

Ön azt választotta, hogy az intézményében volt az elmúlt 5 évben kompetenciafejlesztést célzó pályázat: Mi volt a pályázat neve, vagy jelzése? (Pl. TÁMOP stb.)

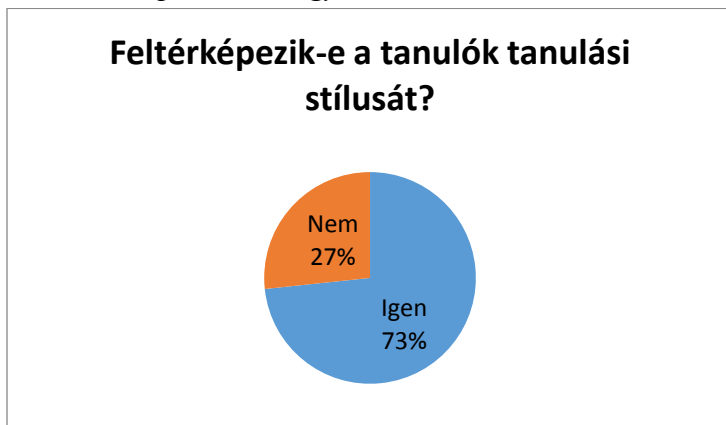
A felsorolt pályázatok TÁMOP 3.1.4. TÁMOP 3.3.13. TIOP, Nemzeti Tehetség Program pályázata is szerepelt.

24. *Tanítanak-e a tanulóiknak tanulási technikákat, módszereket?*

A megkérdezettek 93%-a igennel válaszolt. Sajnos erről a témáról nem sikerült többet megtudni, mert a kérdőív a téves beállítás miatt a téma kifejtésére vonatkozó kérdést átugrotta.

25. *Feltérképezik-e az egyes tanulók tanulási stílusát?*

A tanulók tanulási stílusát az iskolák 73%-a feltérképezi. A középiskolák és az általános iskolák válaszáinak eloszlása közel azonos, nincs szignifikáns eltérés.

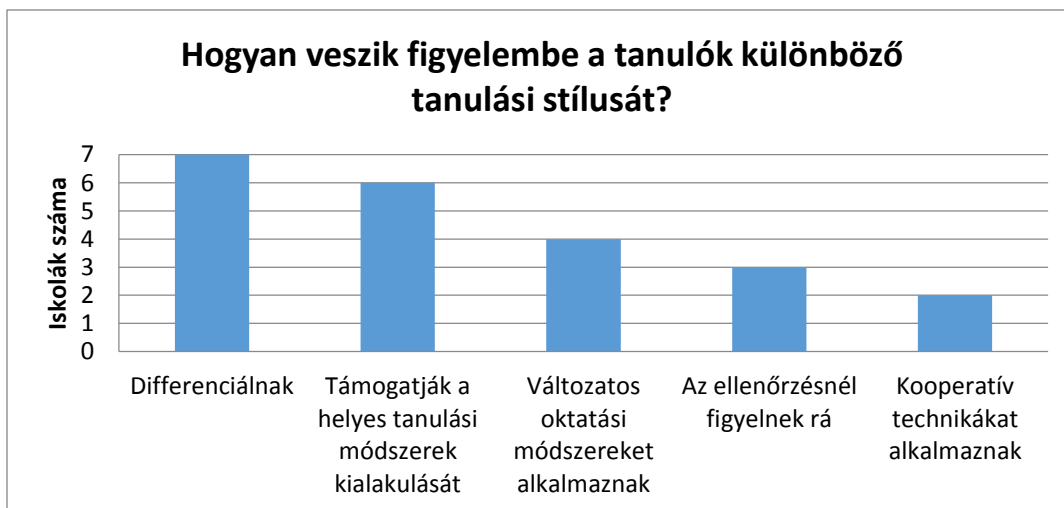
Az igen válaszok esetében további kifejtendő kérdést is kaptak a válaszadók.

Ön azt választotta, hogy feltérképezik a tanulók tanulási stílusát, ehhez kapcsolódóan kérem, röviden, írja le, hogyan veszik figyelembe az eltérő tanulási stílusokat?

A különböző tanulási stílusok figyelembe vételére adott 22 válasz 5 csoportba volt sorolható.

Ezek közül a *differenciálás, a differenciált feladat kiosztás* 7 válaszban fordult elő. Ezt követte a *helyes tanulási módszerek különböző módon való támogatása*, majd a *változatos oktatási módszerek alkalmazása*, mint a tanulási stílusok figyelembe vételének eszköze. 3 válaszban említették, hogy *az ellenőrzésnél veszik ezt figyelembe* és 2 válaszban a *kooperatív technikát* emelték ki.

Differenciálnak	7 db
Támogatják a helyes tanulási módszerek kialakulását	6 db
Változatos oktatási módszereket alkalmaznak	4 db
Az ellenőrzésnél figyelnek rá	3 db
Kooperatív technikákat alkalmaznak	2 db

Sok esetben nem volt egyértelműen beazonosítható, hogy a kérdésben szereplő konkrét tanulási stílusokra gondolva fogalmazták-e meg a válaszokat, vagy csak az általában vett egyéni tanulási szokások kezelésére adtak módszereket.

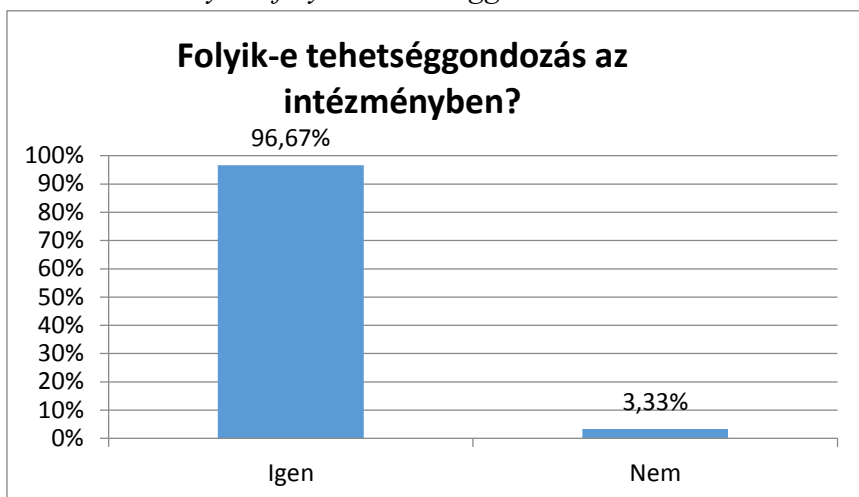
A 22 válasz közül 3 reagált a konkrét tanulási stílusok kezelésére.

A különböző tanulási stílusok figyelembevétele:
Tanulási stílus kérdőívet töltenek ki a tanulók 5. évfolyamon illetve a tehetséggondozó programunkban részt vevő tanulók mindegyikét 2-8. évfolyamon mérjük. Az eredmények ismeretébenigyekszünk figyelembe venni a tanulási környezet kialakításánál is az egyéni tanulási stílust.
A feladatok során igyekszünk mind a vizuális, mind a verbális és a kinezetikus tevékenységeket komplexen alkalmazni
Egyénre szabott feladatokat kapnak a gyerekek eltérő tanulási stílusuknak megfelelően.

Egy válasz külső szakemberek bevonását említette meg.

„A református szakszolgálat segítségével tanulás-módszertani tréninget szervezünk az ötödik évfolyamos tanulóknak.”

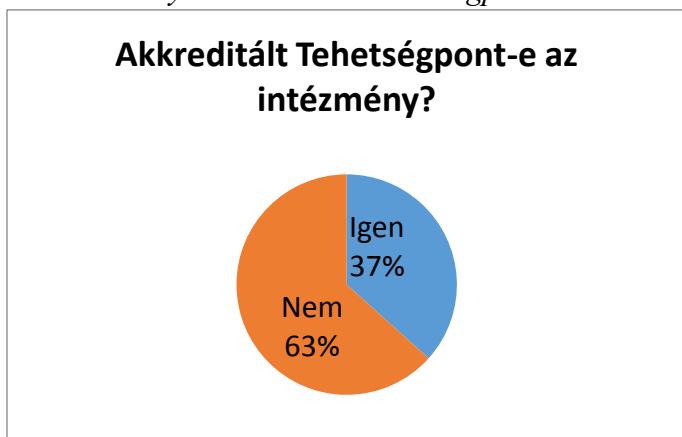
26. Az intézményben folyik-e tehetséggondozás?

Egy általános iskola kivételével minden intézményben folyik tehetséggondozás. Ennek mikéntjéről nem rendelkezünk bővebb információval.

Minden középiskolában folyik tehetséggondozás.

27. Intézményük akkreditált Tehetségpont-e?

Az intézmények több mint 1/3-a akkreditált Tehetségpont. Ez az arány a középiskolák esetében az 50%-ot is meghaladja. A Tehetségpontok léte arra enged következtetni, hogy a tehetséggondozás külön, szervezett keretek között is folyik, nem csak az órai differenciálás során valósul meg.

28. Van-e Önöknél tantárgyi belső mérés? (vagy vizsgának is nevezett számonkérés)

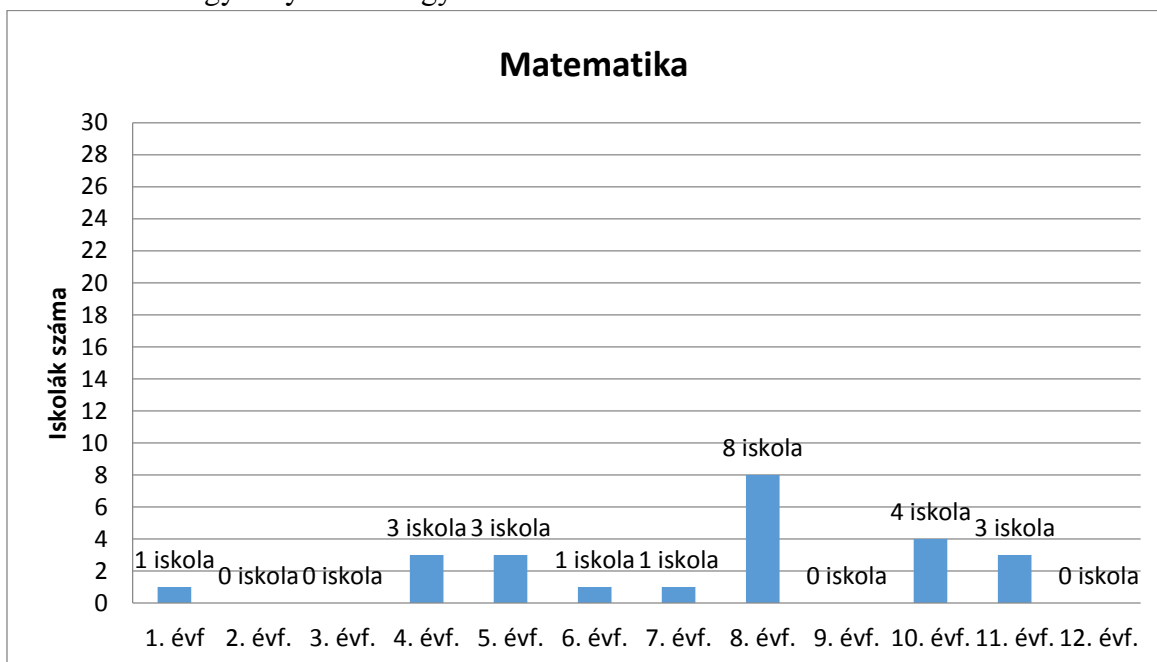

Az iskolák túlnyomó többségében (87%) van belső vizsga, mind az általános, mind a középiskolák esetében.

Mivel Önöknél van belső tantárgyi mérés, kérem, válassza ki, hogy melyik tantárgyból, melyik évfolyamon rendezik ezt!

A belső mérések, belső vizsgák évfolyamonkénti és tantárgyankénti eloszlása igen változatos képet mutat.

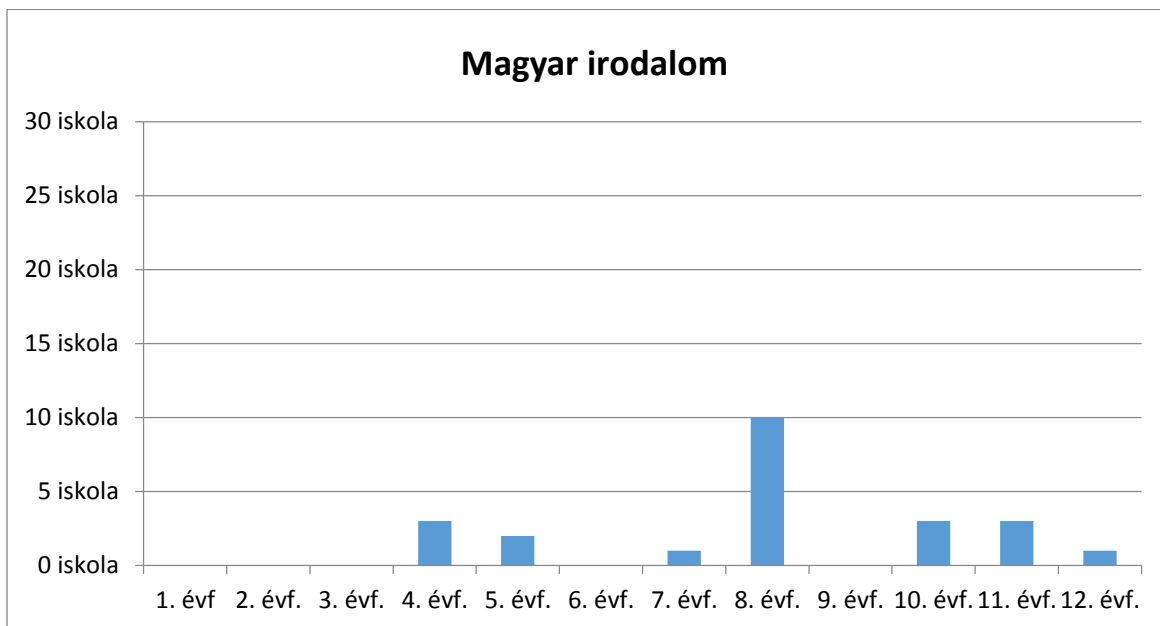
Kezdjük az áttekintést az országos kompetenciamérésben hangsúlyos matematika, valamint magyar irodalom és magyar nyelv tantárgyakkal.

Matematika mérést a 30 válaszadó iskola közül 8-ban tartanak, mindenhol a 8. évfolyamon. Ez az általános iskolai tanulmányokat lezáró vizsga, mely időben általában a tanév végére esik, így a központi írásbeli felvételi vizsgáktól teljesen független az erre való felkészülés. A 8 iskola közül 4-ben a 19. kérdésben a matematikai kompetenciák fejlesztésének kiemelt évfolyamaként is a 8. évfolyamot adták meg. Ebből arra is lehet következtetni, hogy a vizsgára való készülést intenzív fejlesztésnek tartják, vagy másik irányból nézve, az intenzív fejlesztést egy vizsga zárja le.

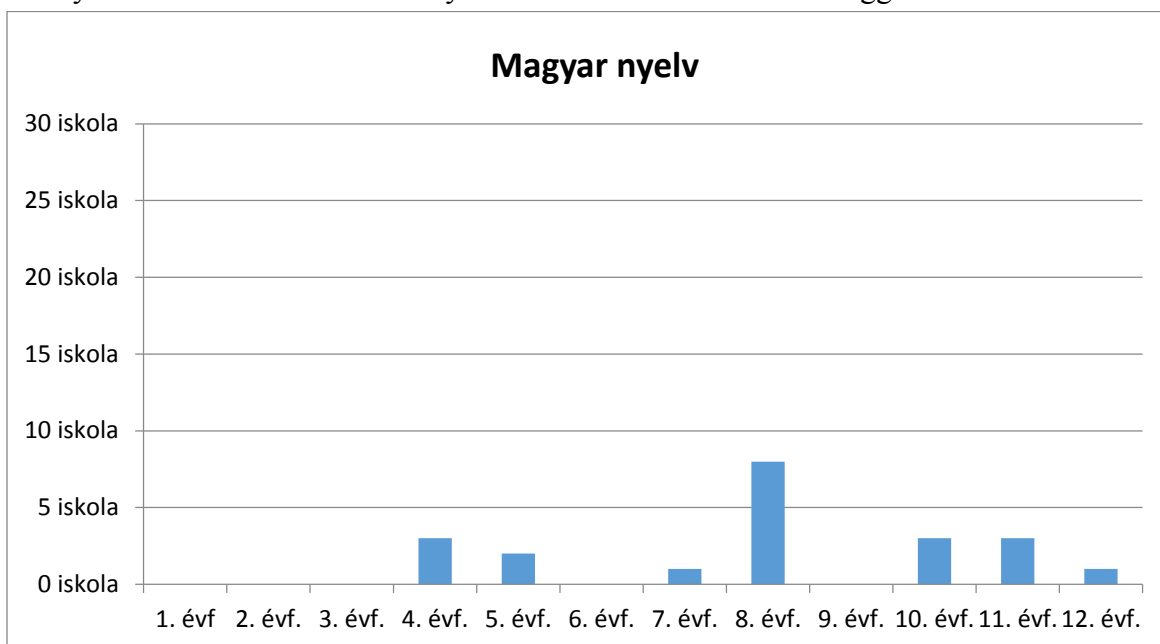
3-3 iskolában a 4. vagy az 5. évfolyamon van belső vizsga. Ez kapcsolódik az alsó és felső tagozat közötti átmenethez. A 19. kérdésben 7 iskola is jelölte a 4. évfolyamot, mint a matematikai kompetenciák fejlesztésének kiemelt évfolyamát, viszont a 28. kérdés válaszai alapján e 7 közül csak 2-ben tartanak belső vizsgát a 4. évfolyamon. Ennek oka lehet, hogy alsó tagozatban a tanulókat még nem akarják vizsgahelyzet elé állítani.

10. évfolyamon jelentős az összefüggés az intenzív fejlesztés és a belső vizsgák között. Az, hogy a válaszadó 9 középiskola közül 4-ben a 10. évfolyamon tartanak belső vizsgát, a „kis érettségi” szokására utalhat.

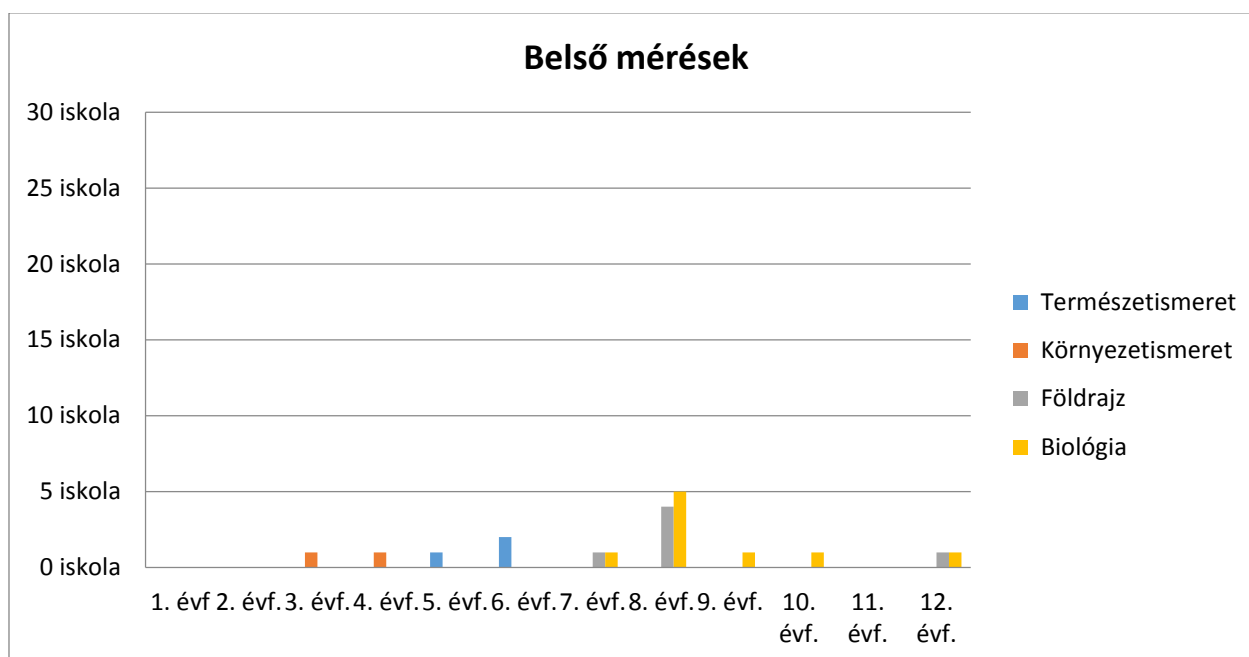
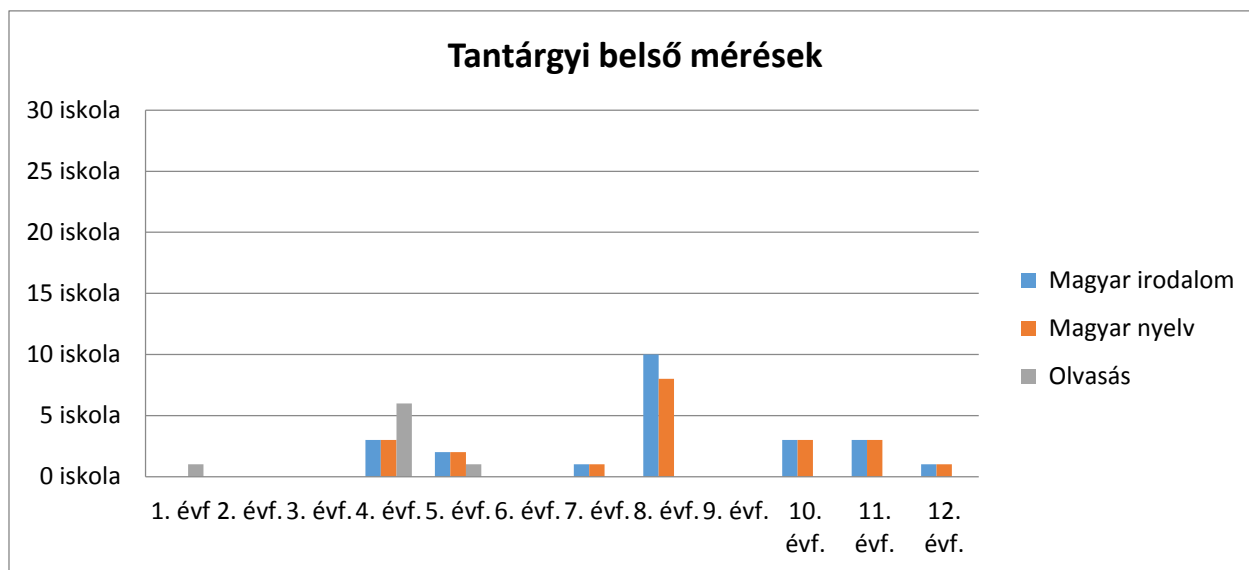
Magyar irodalom tantárgyból a válaszadók közül 10 iskolában tartanak vizsgát a 8. évfolyamon. Ennek időpontja a matematika vizsgával megegyezően a tanév utolsó időszakában van. A különböző tantárgyakból tartott vizsgákat tömbösítve, egy-két napra elosztva szokás megtartani.

A Magyar irodalom tantárggyal a matematikához hasonló összevetést elvégezve a 21. és a 28. kérdés válaszai között az alábbi összefüggés tapasztalható: 10 iskolában tartanak vizsgát magyarból, de ezek közül csak 2 iskola jelölte a kiemelt fejlesztés évének a 8. évfolyamot. A 10. évfolyamon vizsgát tartó 3 iskola közül 2 jelölte ugyanezt az évfolyamot a kiemelt szövegértés fejlesztési évfolyamaként. A 4. és az 5. évfolyamon nem mutatkozott összefüggés.

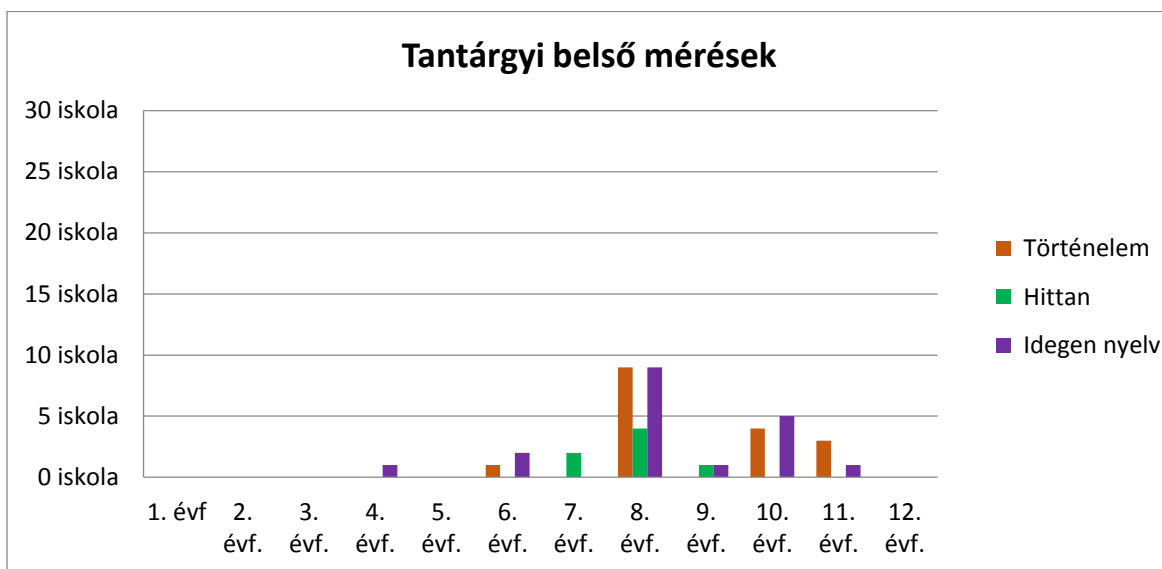

Magyar nyelvből hasonló a belső vizsgát rendező iskolák száma. Csupán két olyan iskola van, ahol 8. évfolyamon irodalomból rendeznek vizsgát, amihez azonban a nyelvtant nem veszik hozzá.

Ha ezekhez a tárgyakhoz hozzávesszük az olvasás felmérést is, akkor bővül a kör az 1., a 4. és az 5. évfolyammal. Az első vagy az 5. évfolyamon 1-1 iskolában mérik fel a tanulók olvasási kompetenciáját, a 4. évfolyamon a válaszoló 21 általános iskola közül 6-ban, ami az iskolák 28%-a.

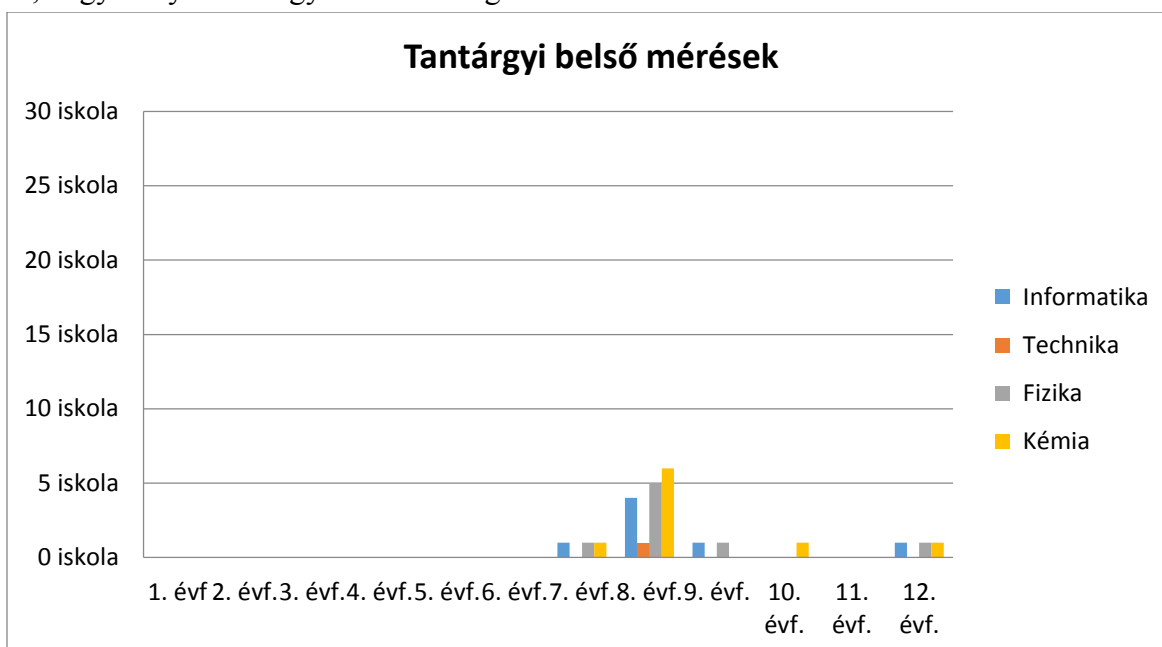

A természettudományos tárgyak mérése csak kevés iskolában és elszórtan jelenik meg a 12 évfolyam során. A környezetismeretet - a tantárgy tanítási évfolyamának megfelelően – a 3 és a 4. évfolyamon mérik 1-1 iskolában. Természetismeret tantárgyat 5. évfolyamon 1, 6. évfolyamon 2 iskolában mérnek. A 7. évfolyamon biológia és földrajz tantárgyi mérés van 1-1 iskolában. A 8. évfolyam kiugró a 4, illetve 5 iskolában történő méréssel, míg biológia tantárgyi felmérés előfordul a középiskolai évfolyamokon is. A 12. évfolyamon ugyanaz az iskola tart mérést földrajzból és biológiából is, és ez az az intézmény, ahol további tárgyakból is tartanak méréseket a végzős évfolyamon.

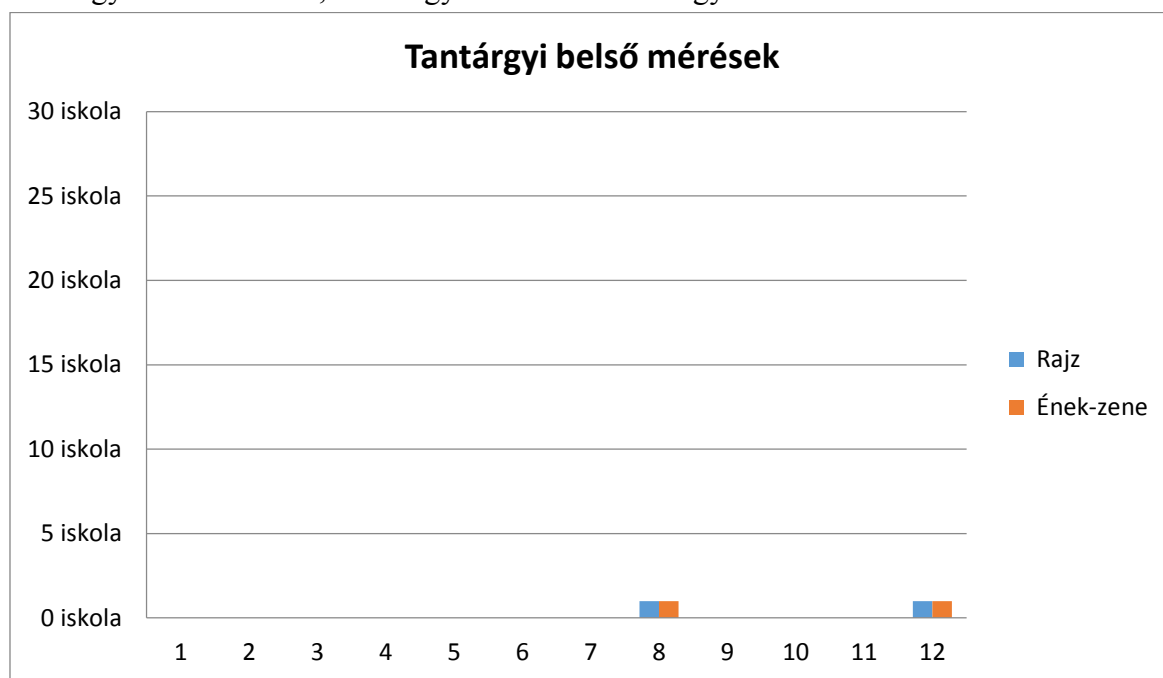
Az idegen nyelvi tudás felmérését 1 iskola jelölte a 4. évfolyamon. Tapasztalataink szerint az iskolák nagy részénél a 4. évfolyam végén jellemző a nyelvi mérés, a tanulók felső tagozaton történő különböző szintű nyelvi csoportokba sorolása céljából. Mind az idegen nyelv, mind a hittan mérés legnagyobb számban a 8. évfolyamon fordul elő. Ezen az évfolyamon történelemből és idegen nyelvből 9-9, hittanból 4 iskola rendez belső mérést. Ez a két tantárgyi mérés 10. évfolyamon is hangsúlyosan megjelenik, a 9 középiskolából 4 illetve 5 intézményben. Hittan mérés a magasabb évfolyamokon jellemző, a 7. (2 iskola), a 8. (4 iskola) és a 9. (1 iskola) évfolyamon. Mivel a 7. vagy 8. évfolyam a konfirmáció időszaka is, így ezek tudásanyaga egymást erősíti.

Egy iskolából jeleztek olyan sajátos szokást is, hogy náluk a 8. évfolyamos tanuló választhatja ki, hogy melyik tantárgyból akar vizsgázni.

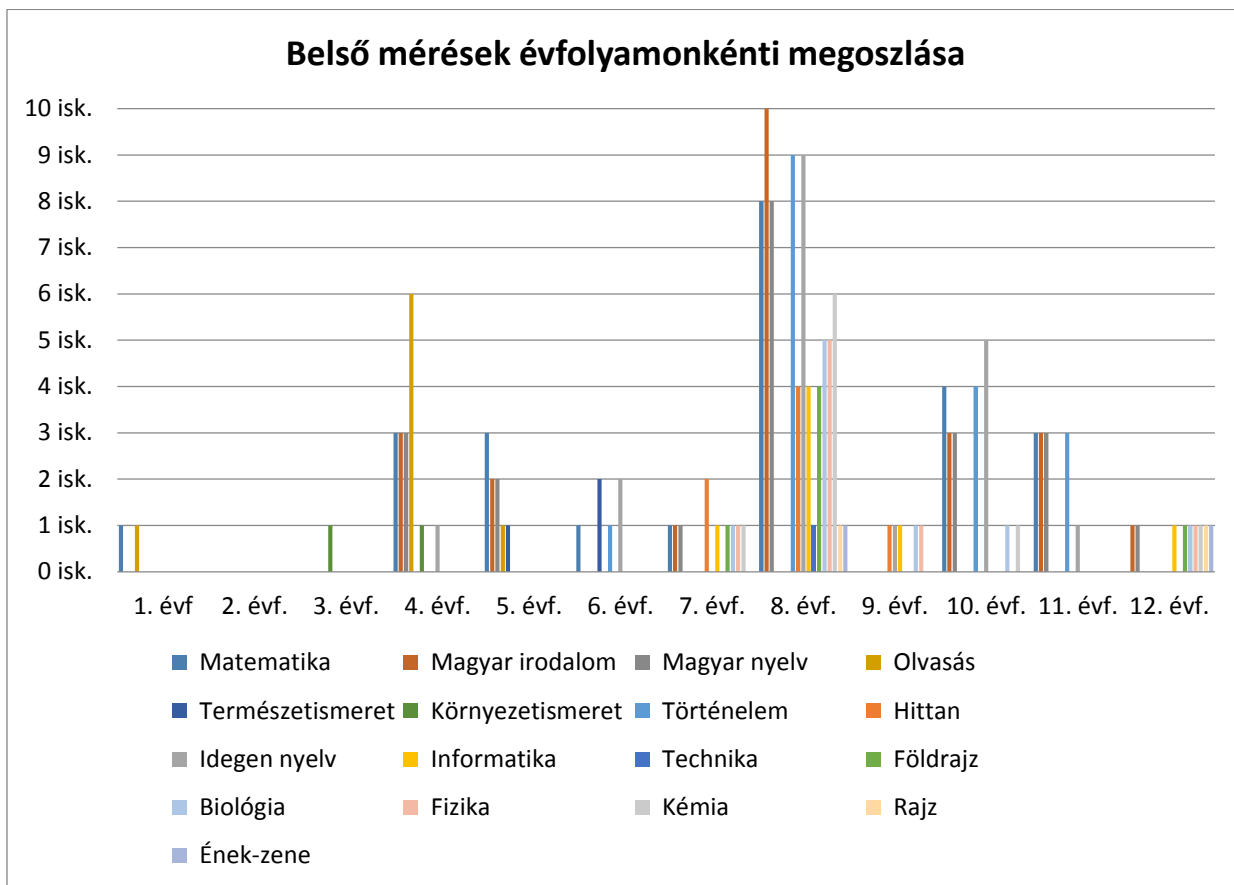
A reáltárgyak esetében a belső mérések túlnyomóan a 8. évfolyamon jelennek meg. (informatika 4, fizika 5, kémia 6 intézményben), illetve a 7. évfolyamon 1-1 intézményben. Középiskolában a 11. évfolyam kivételével minden évfolyamon fordulnak elő belső mérések. A 12. évfolyamon történő belső tantárgyi méréseket mindhárom tantárgy esetében ugyanaz az intézmény jelölte meg, ahogy a

10. évfolyam informatika és fizika mérését is. 7. évfolyamon szintén ugyanazon intézmény jelölte a fizika és a kémia belső mérését is. Ebből az látszik, hogy ha a szaktanárok és a vezetés elkötelezett a reáltárgyak mérése iránt, akkor igyekeznek ezek mindegyikét felmérni.

A rajz és az ének-zene tantárgyi tudást belső mérések formájában csupán 3 intézményben mérnek. Ezek közül egyben mindkét tárgyat mérik a 12. évfolyamon. Ez az az iskola, ahol már az előzőekben is említettük a széles körű mérést a 12. évfolyamon.

A belső mérések évfolyamonkénti megoszlását áttekintve a 8., a 10. és a 4. évfolyamon fordulnak elő leggyakrabban tantárgyi mérések. 4. évfolyamon ezek közül az olvasás felmérése a leggyakoribb (6/21 iskola), ami az intézmények közel 30 %-át jelenti, matematikából viszont csak 3 iskolában van 4. évfolyamon felmérés, ami 15% körüli érték. A 4. évfolyamon már nem kötelező a Képesség- és készségmérés, és úgy tűnik, hogy erre, vagy ilyen jellegű mérésekre az intézményekben sincs igény. A 10. évfolyamon csak néhány tantárgyból mérnek. A belső mérések szervezése a 8. évfolyamon a leggyakoribb. Magyar irodalomból a válaszoló iskolák 50%-ában, matematikából 38%-ukban van belső mérés. Mivel elsősorban a matematika és magyar tantárgyak keretében fejlesztett kompetenciák mérése történik az OKM mérések során, felvetődik a kérdés, hogy a jó eredményt elért iskolák tanulóinak kompetenciái erősödnek-e a belső vizsgára való felkészülés során, eredményezheti-e ez a jobb eredményeket? Ezt cáfolni látszik, hogy a 6. évfolyamon szintén van OKM mérés, de belső mérések nem jellemzőek erre az évfolyamra.

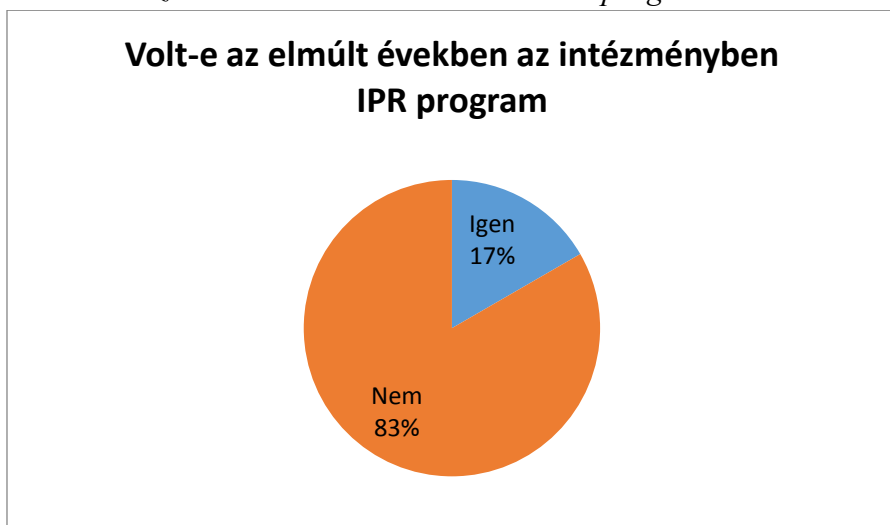

29. Tanítanak-e az intézményben stratégiai játékokat?

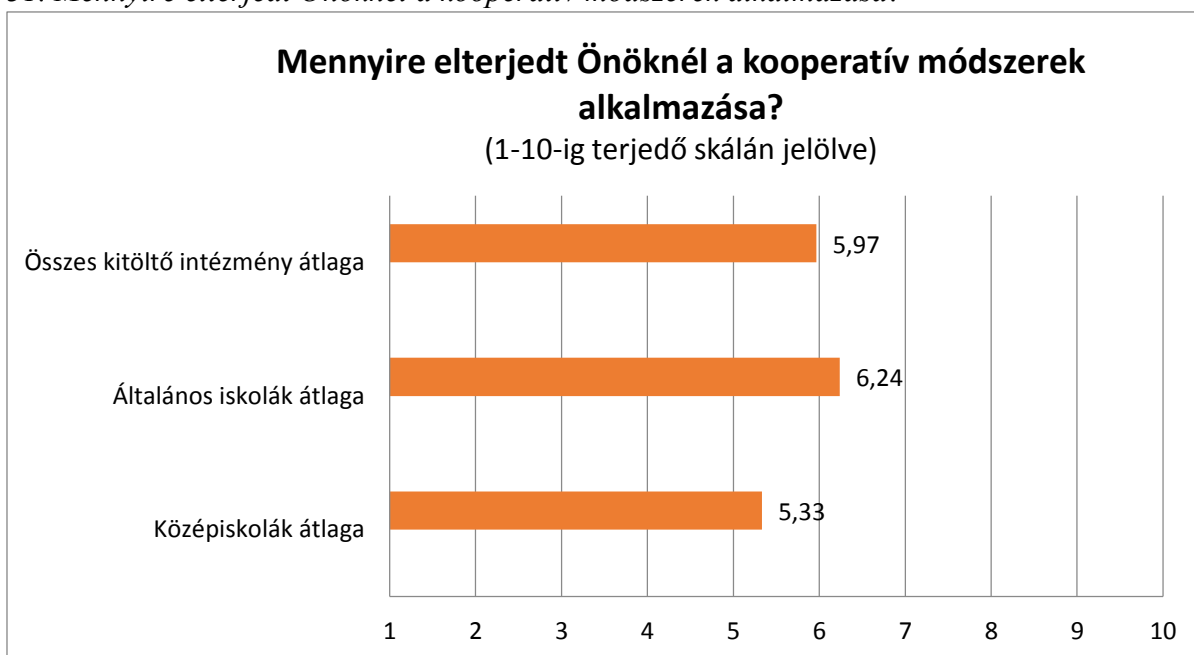
A stratégiai játékok fejlesztő hatása pl. a KIP-es rendszerekben már bizonyította létjogosultságát. A válaszoló intézmények 20%-ában tanítanak ilyen játékokat. A 20% nem mondható magas aránynak. Ha Önöknél tanítanak stratégiai játékokat, kérem, válassza ki, hogy mely évfolyamokon?
A megvalósítás változatos képet mutat. Gyakori az alsó tagozaton, de van példa a 6-8. évfolyamokon is, pl. modulhét keretében való megjelenésre. Egy iskolában az 5-12. évfolyamokon sakkszakkörön foglalkozhatnak a tanulók a stratégiai játékokkal.

30. Volt-e az iskolában az elmúlt években IPR program?

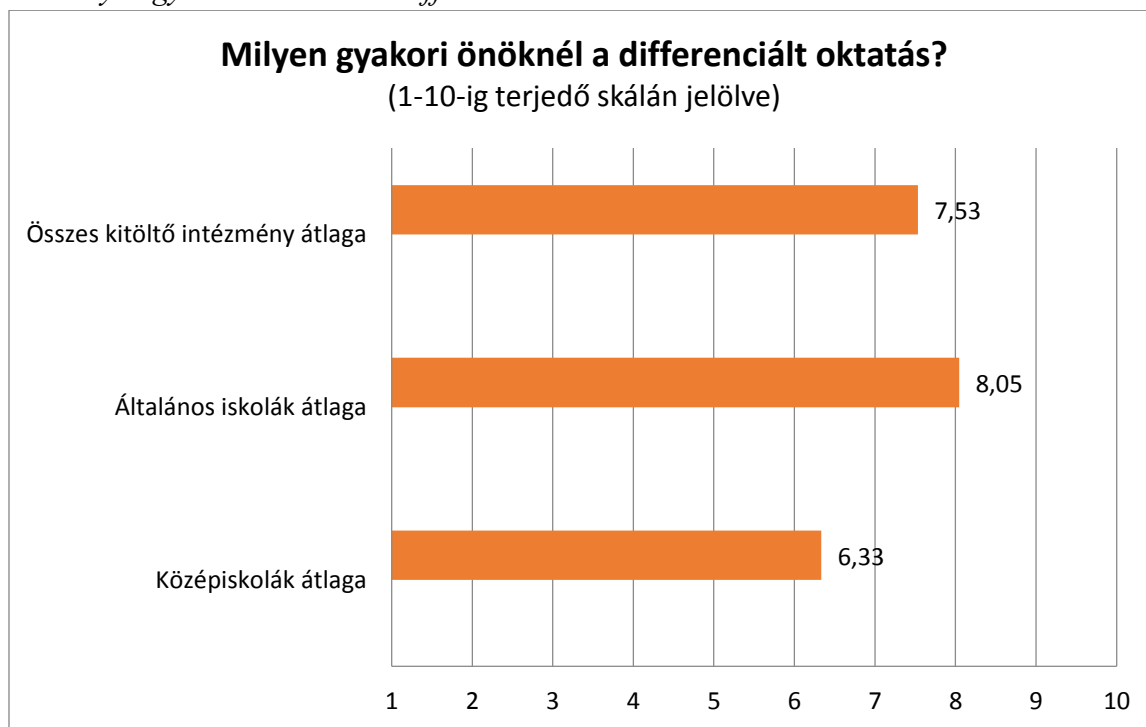
Az intézmények 17%-ában volt az elmúlt években Integrációs Pedagógiai Rendszer (IPR). Középiskolákban ennél kicsivel nagyobb arányban, 22%-ban. Az IPR-hez való csatlakozásnak megvoltak a tanulói összetételre vonatkozó feltételei. Az intézmények kis arányú részvétele nem az intézmények érdektelenségére, hanem a tanulók jó szociokulturális összetételére is utalhat.

31. Mennyire elterjedt Önöknél a kooperatív módszerek alkalmazása?

A kooperatív módszerek alkalmazásának gyakoriságát 10-es skálán kellett jelölni. Az 1-es jelentette azt, hogy nem alkalmaznak ilyen módszert, a 10-es pedig azt, hogy az órák túlnyomó többsége kooperatív módszerrel valósul meg. Az összes kitöltő átlaga 5,97 volt, ami értelmezésünk szerint a „nem túl gyakran, de azért használjuk” alkalmazásnak felelhet meg. Általános iskolák esetében kicsit magasabb az érték (6,24), a középiskolák esetében ez alig haladja meg az 5,00 átlagot. A kompetenciamérés jó eredményét összevetve a tapasztaltakkal, feltételezhető, hogy a kooperatív módszerek alkalmazása elősegíti a matematikai és szövegértési kompetenciák fejlődését is.

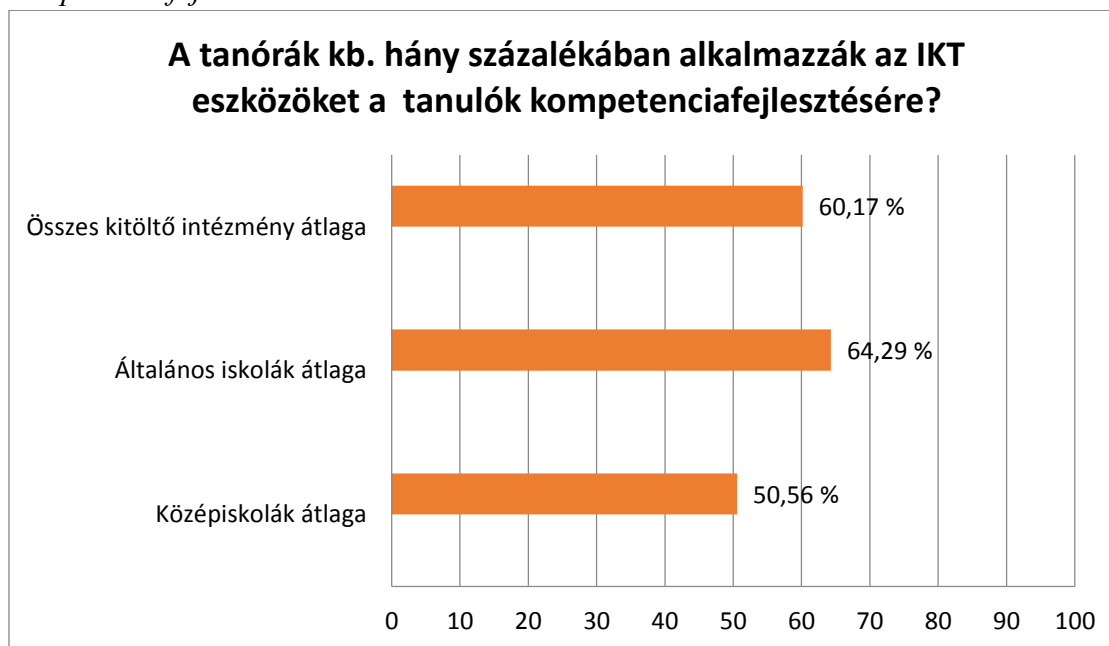
32. Milyen gyakori Önöknél a differenciált oktatás?

A differenciált oktatás gyakoriságát 1-10-ig tartó skálán kellett jelölni.

Az 1-es jelentette a „Nem alkalmazzuk”, a 10-es „Az órák túlnyomó többsége így valósul meg.” állítást. A differenciált oktatás jelenléte az intézményekben igen magas, 7,53-as értéket kapott. Az általános iskolák körében ennél magasabb, 8,05-ös átlag mutatkozott. Ez véleményünk szerint biztató képet jelez. Feltételezhető, hogy a differenciált oktatás és a jó OKM eredmények között van összefüggés.

33. A tanórák kb. hány százalékában alkalmazzák az IKT eszközöket a tanulók kompetenciafejlesztésére?

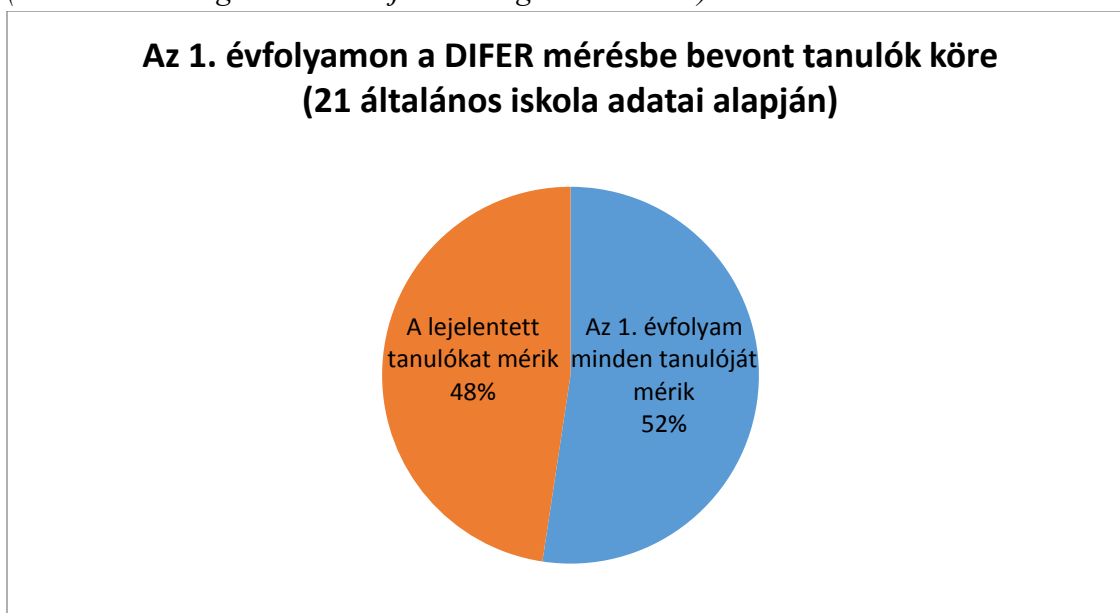

A kérdés megfogalmazásakor az IKT eszközök tanórai alkalmazásának mikéntjét nem határoztuk meg, ennek értelmezését a kitöltőkre bíztuk.

A kitöltők saját meglátásuk szerint az IKT eszközöket a tanórák 60,17%-ban vonják be a kompetenciafejlesztésre. Ezen a területen is a középiskolák előtt járnak az általános iskolák (64,29%). Ha csak a középiskolák által adott válaszokat nézzük, az is biztató képet mutat: az órák 50%-ában használnak IKT eszközöket! Feltételezhető, hogy az IKT eszközök bevonása az oktatásba fejleszti a tanulók kompetenciáit. Ez azért is fontos, mert a jövőben az OKM mérések felvétele egyre inkább átkerül on-line felületre.

A következő kérdéscsoport csak általános iskolákra vonatkozott. 21 általános iskola adott rá választ.

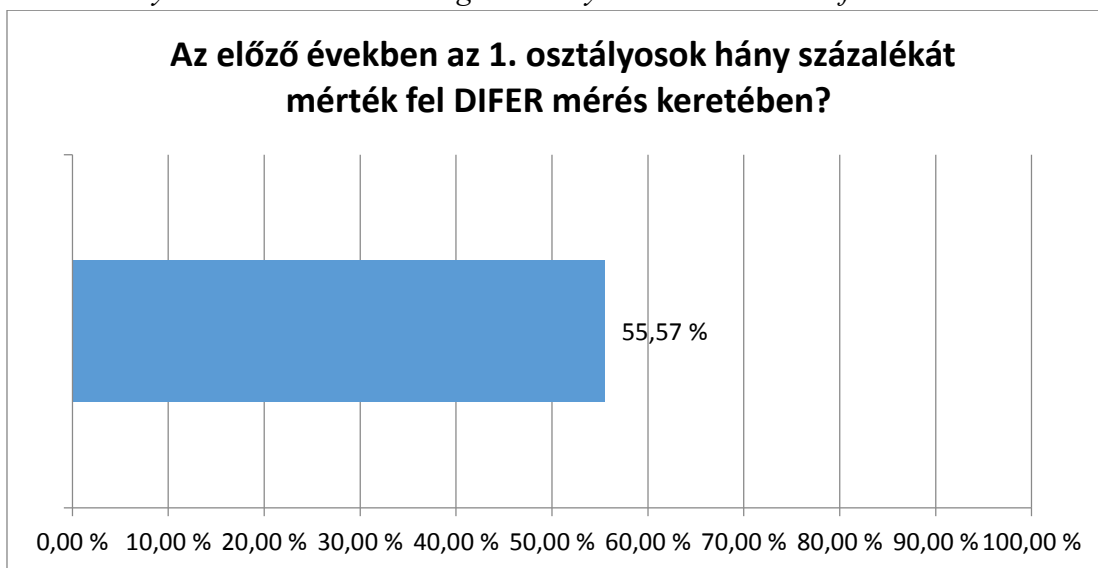
*Az 1. osztályosok körében kiket mérnek a DIFER méréssel?
(A DIFER a Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer)*

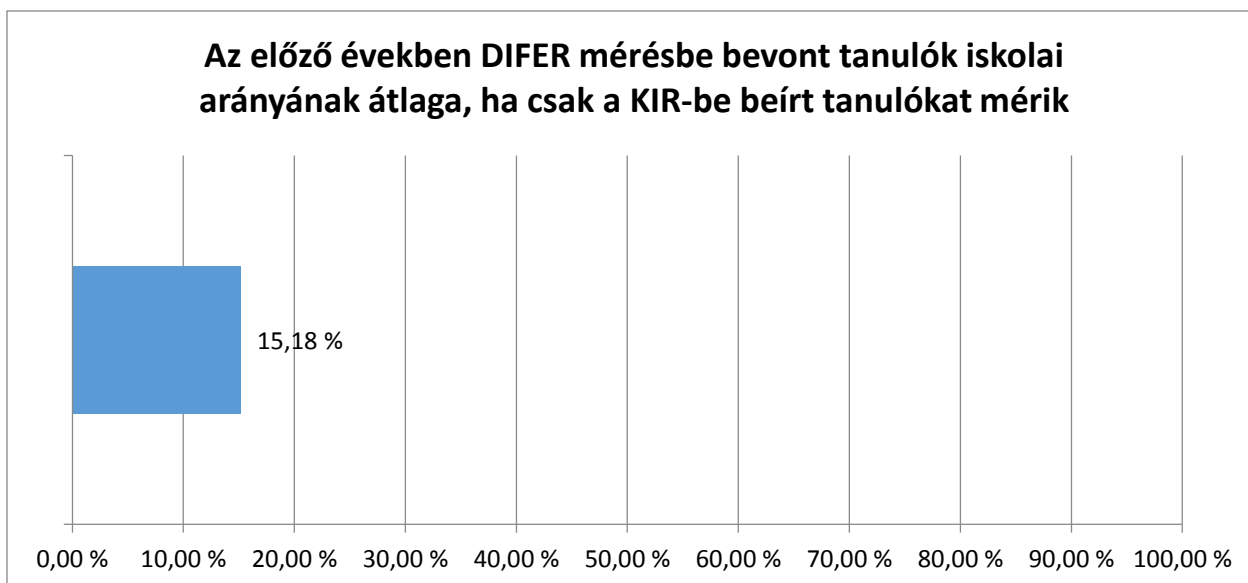
Az Oktatási Hivatal által koordinált hivatalos DIFER adatszolgáltatás során az 1. osztályban tanítók megadják azon tanulók létszámát, akiket a tapasztalt lemaradásuk miatt bevonnak a DIFER mérésbe (melyet az iskola pedagógusai végeznek el), és a mérési eredmények alapján fejlesztésben részesítenek.

A válaszoló általános iskolák 48%-ában csak a lejelentett tanulókat mérik, viszont az iskolák nagyobb részében a leadott létszámon túl minden tanuló mérnek. Ez az intézménytől plusz energiát igényel. (Egy tanuló mérése 3 részletben, összesen kb. 60 percet vesz igénybe.) A mérést követő fejlesztési terv és annak megvalósítása nagyon sok korai lemaradást képes kiküszöbölni, segítségével a tanulókat a megfelelő szintre lehet fejleszteni, ami később a tantárgyak tanulásánál és a különféle kompetenciák megfelelő fejlődésénél mutatkozik meg. A tanulók egyéni sajátosságainak ilyen részletes feltérképezése és a korán elkezdett tudatos fejlesztés eredményezheti a későbbi évek jó OKM eredményét.

Az 1. osztályos tanulók hozzávetőlegesen hány százalékát mérték fel az előző években?

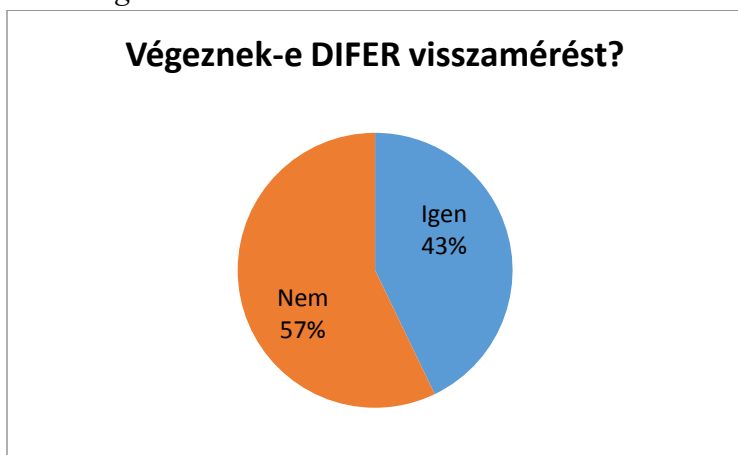

A DIFER mérés keretében felmért tanulók arányát nézve a válaszoló 21 intézmény mindegyike vonatkozásában azt látjuk, hogy az 1. évfolyamos tanulók legalább 55%-át felmérték a DIFER teszttel. Ez sokkal magasabb, mint az országos felmérési arány. Ez tartalmazza azokat az iskolákat is, ahol teljes körű, azaz 100%-os volt a felmérés.

Ha csak a tanulók egy részét mérő iskolákat vizsgáljuk, akkor 2 olyan intézmény van, ahol egy tanulót sem mértek, egy intézmény, ahol elenyésző a mérésbe bevontak aránya, a többi iskola 15-30% közötti arányban méri az 1. évfolyamos tanulóit, ami feltételezésünk szerint magasabb, mint az országos arány. Átlagban ez 15,2 %-ot ad.

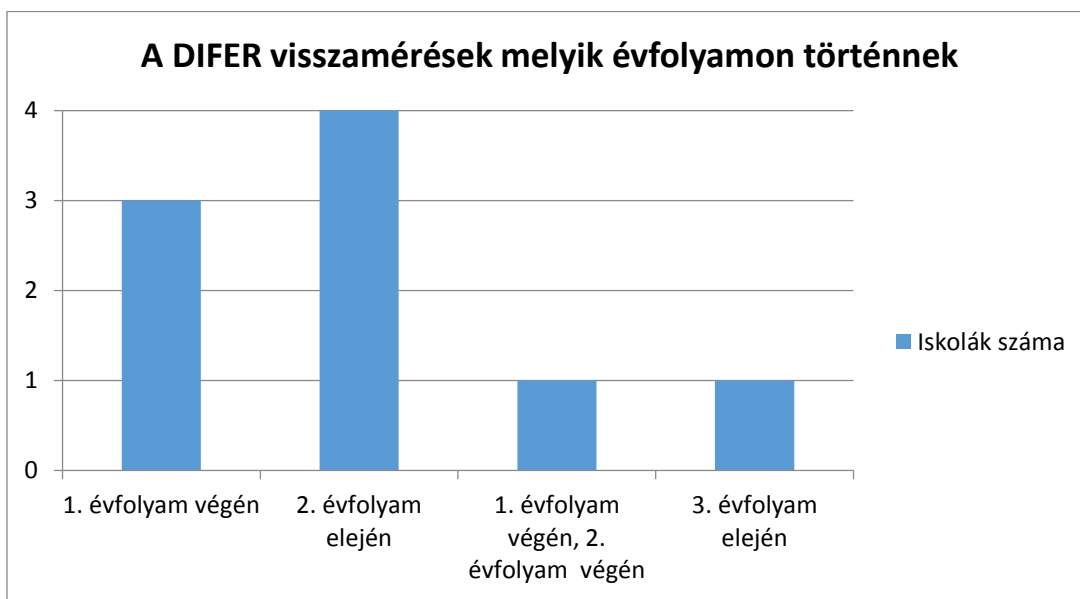
Végeznek-e visszamérést a DIFER-rel?

Az iskolák kisebb hányadában, 43%-ában végzik DIFER visszamérést. Az alacsony? arány oka lehet, hogy a tanítók szubjektív megítélésükre hagyatkozva tapasztalják a fejlődést, vagy a DIFER teszttel mért tanuló – esetleg, mint BTMN-es tanuló - bekerül a rendszeres fejlesztésben részesülők körébe és annak keretében történnek a további mérések.

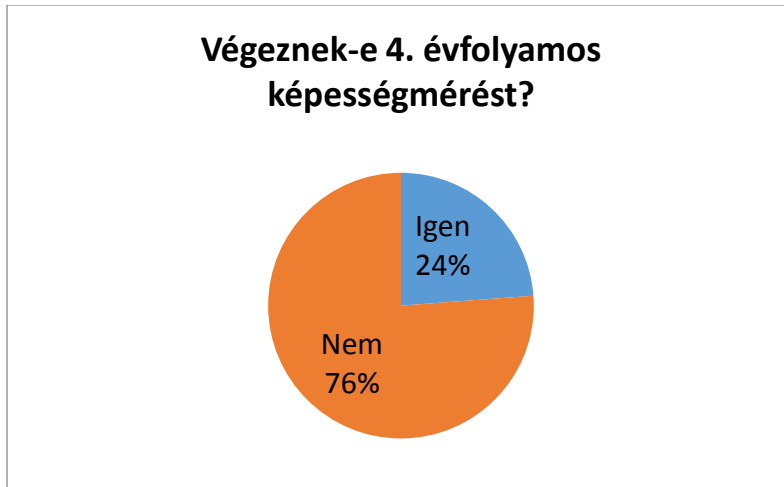
A DIFER mérést végző iskolák újabb kérdést kaptak.

Melyik évfolyamon végzik a visszamérést? (Több válasz is megadható.)

A visszamérést végző 9 iskolában az alábbi diagram szerint oszlik meg a visszamérések időszaka. A 2. évfolyam eleje a leggyakoribb mérési időpont. Ezt követi gyakoriságban az 1. évfolyam vége. Egy iskolában mindkét említett időszakban mérnek, 1 iskola pedig csak a mérés után másfél évvel méri az elért fejlődést. A DIFER szakmai anyaga az első mérést követően 6 hónap eltelté után javasolja a visszamérést, ami az 1. évfolyam végét jelentheti.

Végeznek-e Képesség- és készségmérést a 4. évfolyamos mérőeszközzel? (A KIR-ben elérhető, 2012 óta nem kötelező 4. évfolyamos mérés feladatlapjaival.)

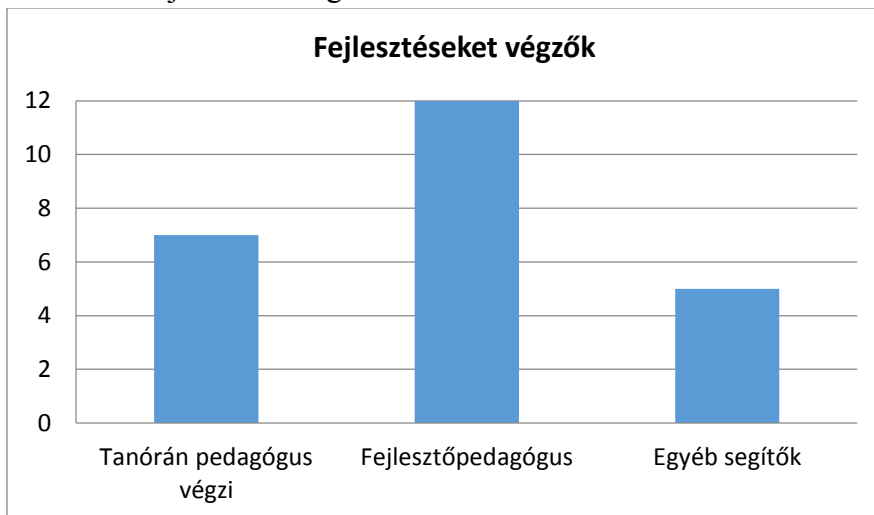

A képességmérést csupán az iskolák 24%-a, negyedrésze alkalmazza. Az adatokban nem mutatkozik összefüggés a 4. évfolyamos belső mérések és a képességmérés között. Úgy tűnik, hogy van olyan iskola, ahol a belső méréseket tartják célszerűnek és van, ahol a képességmérést.

A következő kérdés már újra a mérésben résztvevő minden iskolatípusra vonatkozott.

35. Hogyan valósítják meg a rész-képességek fejlesztését?

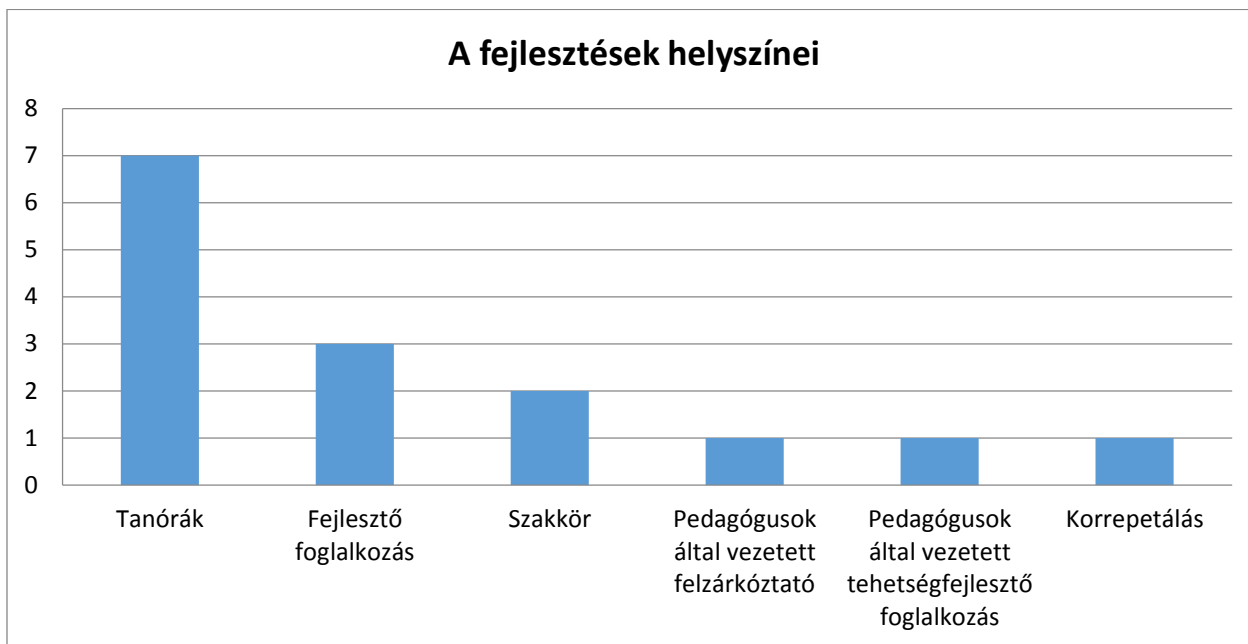
A kérdésre nagyon sokrétű és változatos válaszok érkeztek. Ezek egy része a fejlesztést végzők munkakörét, más része a fejlesztés helyszínét, megint mások a fejlesztő foglalkozások munkaformáját adták meg.

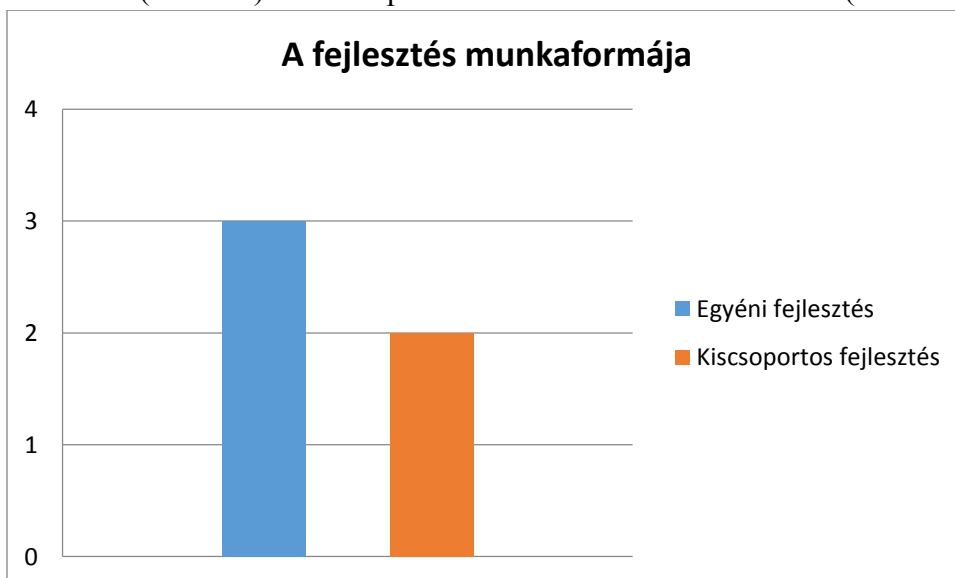
A tanórán történő fejlesztés, melyet a pedagógus a tanórába beépítve végez jellegű válasz 7 iskola esetében jelent meg.

10 válasz szerint a fejlesztéseket fejlesztőpedagógus végzi. További két esetben fontosnak tartották hangsúlyozni, hogy a fejlesztőpedagógusok az EGYMI munkatársai. Az egyéb segítők kategóriába gyógyepedagógust (2 iskola), logopédust (1 iskola), iskolapszichológust (1 iskola) és kéttanítós modell miatt megvalósítható fejlesztést (1 iskola) írtak a válaszadók.

A fejlesztés megvalósulásának kereteként az alábbi helyszíneket adták meg. Az ábrázolásnál figyelembe vettük az előző felosztásban megadott tanórai keretet is (7 db).

A fejlesztés munkaformáját hangsúlyozta ki 5 válaszadó. A fejlesztés történhet egyéni fejlesztés keretében (3 válasz) és kiscsoportos felzárkóztatás keretei között (2 válasz).

A fejlesztés tartalmára, módszertanára vonatkozó válaszok is érkeztek. Ezeket jórészt a középiskolák adták.

- Sokszínű pedagógia módszertárunk van.
- Fejlesztő feladatok, interaktív játékok segítségével.
- Lehetőleg minden órán beiktatunk olyan feladatot, amelyik valamelyik részképességet fejleszt.
- IKT eszközök alkalmazásával.
- Speciális feladatok megoldásával.
- Sok gyakorlati feladat megoldásával.
- A tanulók életkorának megfelelő csoportmunkák vagy egyéni projekt munkák kiadásával. Megfigyeltetésekkel, emlékezetfejlesztéssel, a finommotorika fejlesztésével, a térben való tájékozódás fejlesztésével.

Egy általános iskola azt írta, hogy nincs fejlesztésre szoruló tanulójuk.

36. Van-e az iskolában fejlesztőpedagógiai ellátás?

Az iskolák túlnyomó többségében (90%) van fejlesztőpedagógiai ellátás. A három nemmel válaszoló iskola közül 2 középfokú intézmény. Mivel törvényi kötelezettség, hogy az erre rászoruló tanulók megkapják ezt az ellátást, így az érintett három iskolában feltételezhető, hogy erre nincs igény.

Mivel Önöknél van fejlesztőpedagógiai ellátás, kérem, válaszoljon az alábbi kérdésre is:
A fejlesztőpedagógus kinek az alkalmazásában áll?

27 intézmény válasza alapján a fejlesztőpedagógus az intézmény alkalmazásában áll (63%). Ezt követi a szakszolgálat általi ellátás (26%), valamint az egyéb kategóriában szövegesen megadott válaszoknál előfordult a mindkettő (intézmény és szakszolgálat is), de ez úgy értelmezendő, hogy van, aki az intézmény, és van olyan fejlesztőpedagógus, aki a szakszolgálat alkalmazásában áll. A szakszolgálatok közül a Református EGYMI-t egy válaszban emelték ki. A válaszokból kiderül, hogy az intézmények túlnyomó része „házon belül” oldja meg a fejlesztéseket. Ez akkor járható út, ha a tantestületben van megfelelően képzett szakember. Ha egy-egy speciális területre nincs szakember (Pl. logopédus), vagy anyagilag előnyösebb a külső szakember alkalmazása - akkor fordulnak a szakszolgálatához.

37. Van-e az iskolában iskolapszichológusi ellátás?

A válaszadók közül 9 intézményben van iskolapszichológusi ellátás. Az általános iskolákban kicsit magasabb az arány (33%), mint a középiskolákban (22%). A 30%-os iskolapszichológusi ellátottság nem mondható magas aránynak. A törvényi lehetőségek is nagyon behatároltak. Az intézmény 500 fő tanuló felett kap egy fél iskolapszichológusi státuszt, így az ennél kisebb tanulólétszámmal működő iskolák lehetőségei nagyon korlátozottak.

Azok az iskolák, akiknél van iskolapszichológus, további kérdést kaptak:

Az iskolapszichológus kinek az alkalmazásában áll?

A 9, iskolapszichológussal rendelkező válaszadó intézmény közül ötben az intézmény alkalmazza az iskolapszichológust, a másik négy esetben pedig a szakszolgálatok.

38. Készítenek-e az OKM-hez kapcsolódóan egyéni fejlesztési terveket?

A válaszadó iskolák 17%-ában (5 intézményben) készítenek az OKM eredményekhez kapcsolódóan egyéni fejlesztési terveket. Az 5 iskola között egy középiskola volt. Az iskolák jó OKM eredményeik okán kerültek be ebbe a kutatásba, de ennek ellenére feltételezhető, hogy minden iskolában van egy-egy lemaradó és az OKM mérésen rosszul teljesítő tanuló, aki fejlesztésre szorulna. Az OKM fejlesztési tervek írása nincs szabályozva. A 2017. március 01-én életbe lépő SNI és BTMN-es tanulóakra vonatkozó kötelező tantárgyankénti fejlesztési terv írása során javasolt az ebben érintett tanulók OKM mérési eredményeit is figyelembe venni.

A következő kérdésekkel a fejlesztési tervekről szerettünk volna részletesebb információkat gyűjteni.

Mivel az Önök iskolájában az OKM-hez kapcsolódóan készítenek fejlesztési tervet, így kérem, válaszoljon még néhány kérdésre ezzel kapcsolatban:

A fejlesztési terv készítése kinek a feladata?

A válaszok értelemszerűen csupán 5 iskolából érkeztek. Ezekről elmondható, hogy ahány ház, annyi szokás:

- Fejlesztő pedagógus, tehetséggondozási felelős
- Fejlesztő pedagógus
- Az érintett pedagógus feladata
- Mérés - értékelési munkacsoport és a szaktanár feladata (Középiskola válasza)
- Szaktanár, tanító, tehetségfejlesztő pedagógus

A következő kérdés a fejlesztési terv megvalósítására kérdezett rá.

Általában kinek a feladata a fejlesztési tervben foglaltak végrehajtása?

A kapott válaszok:

- Fejlesztő pedagógus, tehetséggondozási felelős és a bekapcsolódó kollégák
- Az érintett pedagógus feladata
- Mindenki, akire vonatkozik
- Szaktanár (Középiskola válasza)
- Szaktanár, tanító, tehetségfejlesztő pedagógus

A fejlesztési folyamat fontos eleme a visszamérés, a fejlődés feltérképezése.

A fejlesztés során milyen gyakran végeznek visszamérést?

Egy válasz nem volt értékelhető. Az adott 4 válaszban az évente történő visszamérés fordult elő a leggyakrabban.

- Évente
- Félévente
- Évente
- Évente, pszichológiai mérés két évente

Még mindig az OKM méréseknél maradván rákérdeztünk arra is, hogy az Oktatási Hivatal Mérés-értékelési Osztálya által készített FIT (Fenntartói, Intézményi, Telephelyi) jelentéseken túl, helyi szinten elemzik-e tovább az eredményeket. Ennek lehetősége az interneten elérhető on-line FIT elemző szoftverrel adott.

39. Elemzik-e az iskolai eredményeket a FIT elemző szoftverrel?

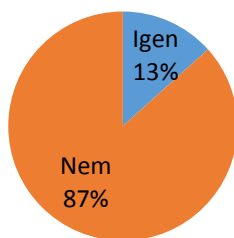

Az iskolák túlnyomó részében, 70%-ában használják a FIT elemző szoftvert. Ez lehetőséget ad arra, hogy évfolyam, osztály vagy akár tetszőlegesen kiválasztott csoportok (pl. fiúk-lányok, BTMN-nem BTMN) szintjén elemezhesék az eredményeket, vagy feladatszinten kiszűrjék a legsikeresebben vagy legkevésbé sikeresen megoldott feladatokat, feladattípusokat és ezek ismeretében tudatosabbá tegyék a fejlesztést. A FIT elemző szoftver alkalmazása meglátásuk szerint segíti a kompetenciafejlesztés megtervezését. A válaszadó intézmények 20%-a nem használja ki ezt a lehetőséget. Egyéb válaszok arról tanúszkodtak, hogy saját eszközeikkel elemzik az eredményeket, illetve a jövőben tervezik használni a FIT szoftvert.

40. Az intézmény von-e be külső szakembert az eredmények elemzésébe?

A 30 iskola közül csak 4 általános iskola von be az elemzésbe külső szakembert. Ez a 13%-os arány azt mutatja, hogy az intézmények az OKM FIT jelentések értelmezését és az esetleges további adatelemzési feladatokat a tantestület mérés-értékeléshez értő pedagógusaival oldják meg.

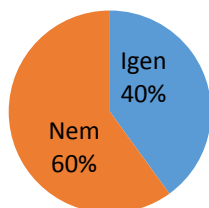
Az intézmény von-e be külső szakembert az OKM eredmények elemzésébe?

A következő kérdés az CSH-indexhez szorosan kapcsolódó információra kérdezett rá.

41. Az intézmény OKM Intézkedési terve tartalmazza-e az intézmény tanulójának szociokulturális háttérének elemzését?

Az intézmény OKM Intézkedési terve tartalmazza-e az intézmény tanulójának szociokulturális háttérének elemzését?

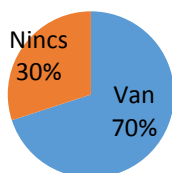
Az intézmények 40%-a fontosnak tartja ezt az intézkedési tervben megjeleníteni, míg 60%-uk intézkedési terve nem tartalmaz ilyen elemet. Meglátásunk szerint egy ilyen „helyzetelemzés” nagymértékben segíti az OKM mérések során kapott adatok reális elemzését.

Külön vizsgálva az általános és külön a középiskolákat, azonos az igenek és a nemek aránya.

Mivel az elmúlt években az intézményi önértékelés bevezetésével nagymértékben megnőtt az intézményi mérés-értékelés szerepe, így a következő kérdésünk erre irányult.

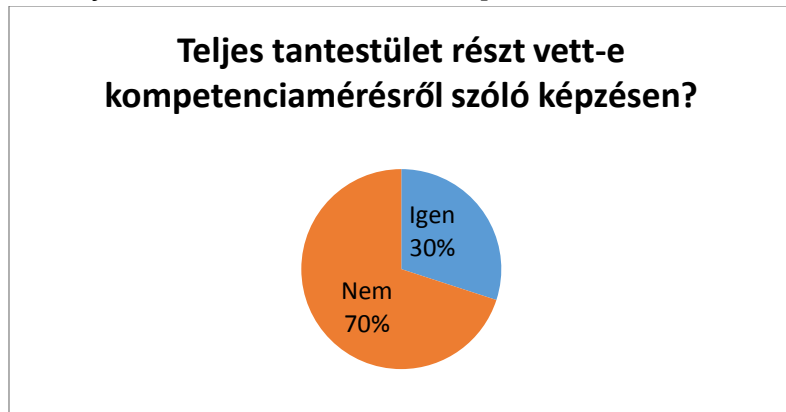
42. Van-e az intézményben mérés-értékelési csoport?

Van-e az intézményben mérés-értékelési csoport?

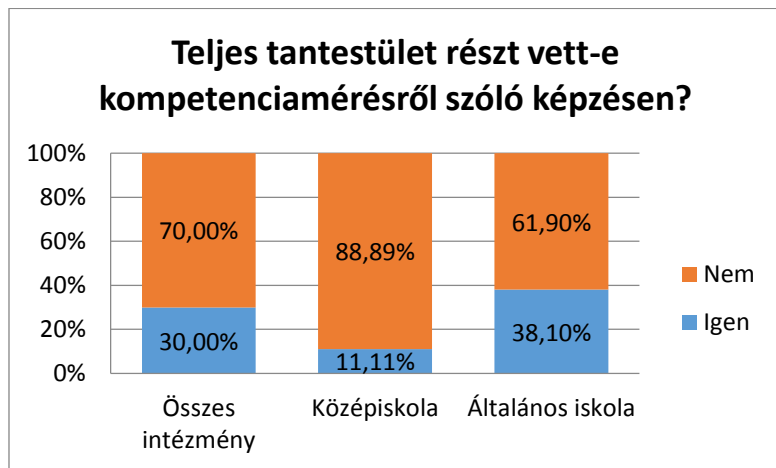

2016 decemberére (ekkor történt az adatfelvétel.) az intézmények 70%-ában már volt mérés-értékelési csoport. Hasonló a megoszlás az általános és a középiskolák esetében is. Ahol nem működik mérés-értékelési csoport, ott felvetődik az a kérdés, hogy többek között az OKM mérési eredmények intézményi elemzése, prezentálása kinek a feladata?

43. Teljes tantestület részt vett-e kompetenciamérésről szóló képzésen?

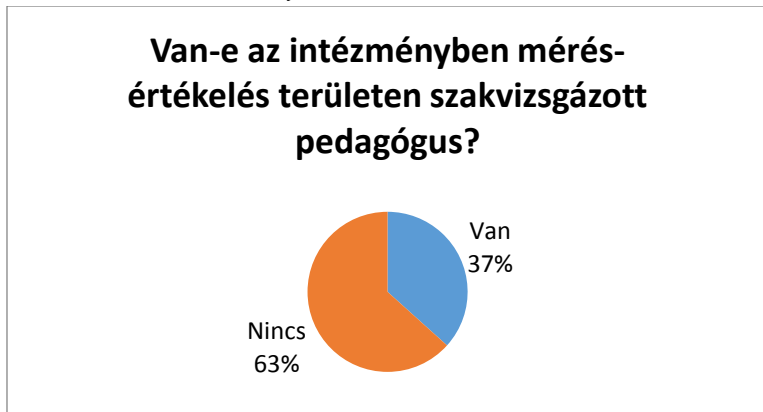
A kompetenciafejlesztés, a tanulók felkészítése a méréshez, a szülők tájékoztatása, majd az eredmények elemzése, a fejlesztési tervek végrehajtása tantestületi közös feladat, ezért vetődött fel az a kérdés, hogy mennyire egységesen tájékozott ezekben a kérdésekben a tantestület. Ennek egyik lehetséges módjának egy tantestületi közös képzésen való részvételt gondoljuk. A megkérdezett iskolák 30 %-ában (9 intézmény) valósult meg ilyen rendezvény.

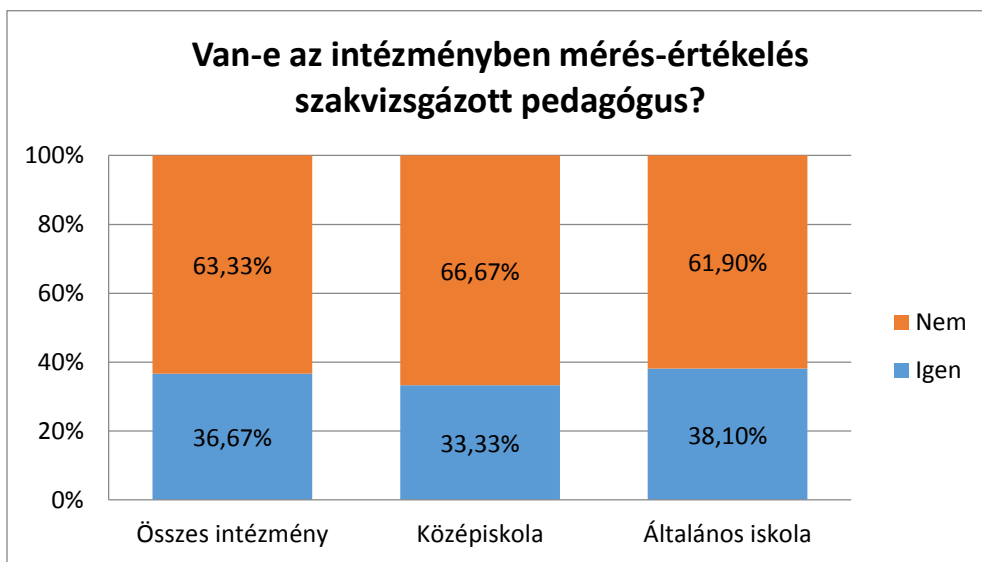
Az általános iskolák között ez az arány eltolódott a 40% felé, míg a középiskolák között csupán 10 % (1 iskola) számolt be ilyen képzésről. Ennek oka lehet az is, hogy 10. évfolyamra a tanulók (és szüleik) már két előző mérésben (6. és 8. osztály) részt vettek, kevesebb információra van szükségük illetve a fontossági arányok az OKM mérésről a majdani érettségi felé tolódnak.

A következő néhány kérdés a humánerőforrásra kérdezett rá.

44. Van-e az intézményben mérés-értékelés területen szakvizsgázott pedagógus?

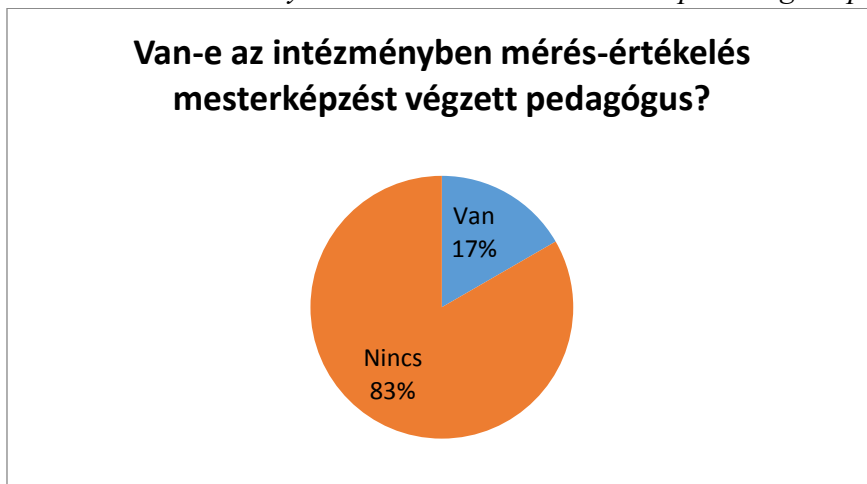

Az iskolák 37%-ában van mérés-értékelés területen szakvizsgázott pedagógus.

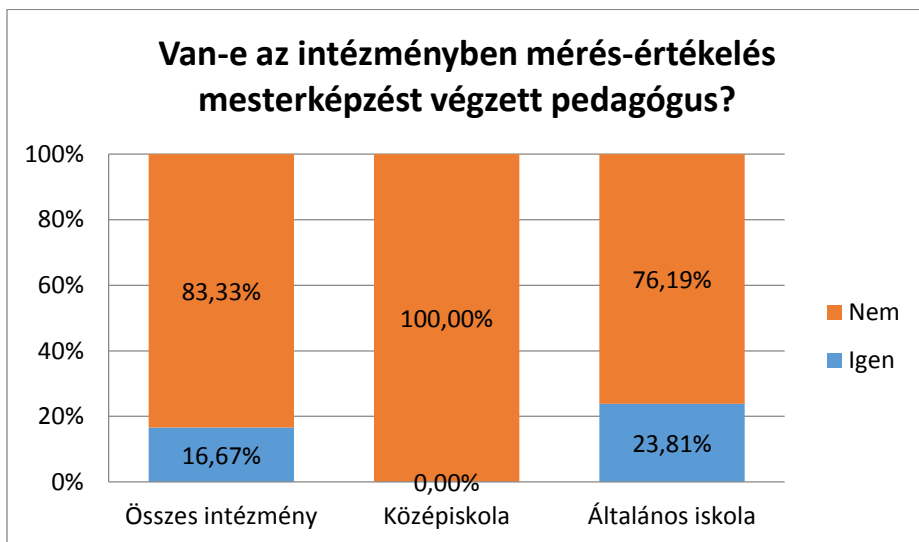

Általános iskolákban ez az arány valamivel magasabb, mint a középiskolákban.

45. Van-e az intézményben mérés-értékelés mesterképzést végzett pedagógus?

A mérés-értékelés végzettség másik lehetséges formája a mesterképzésen szerzett diploma. Az intézmények 17%-ában van ilyen pedagógus.

A 9 középiskola egyikében sincs ilyen végzettségű pedagógus. Ennek oka lehet, hogy a középfokú oktatásban eleve egyetemi/mesterfokozatú diplomával taníthatnak a pedagógusok, és számukra az egyéni karrierjük szempontjából előnyösebb egy szakvizsga megszerzése.

Az OKM mérés témaköréhez kapcsolódóan az RPI az elmúlt évek során több képzést is szervezett.

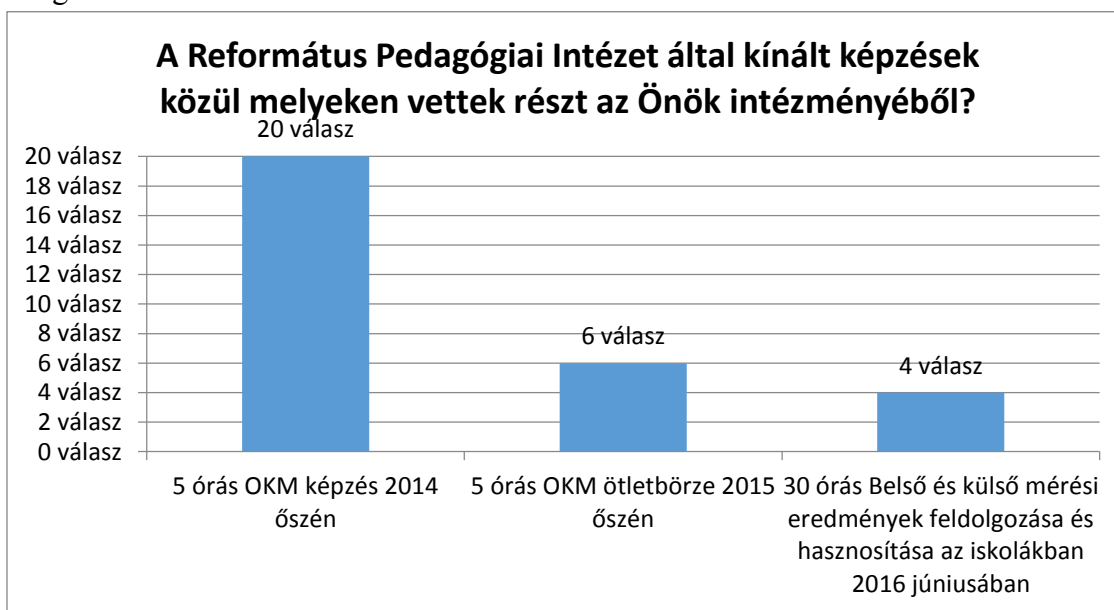
A képzéseken való részvételt mértük fel a következő kérdéssel.

46. A Református Pedagógiai Intézet által kínált képzések közül melyeken vettek részt az Önök intézményéből?

Az 5 órás OKM képzés 2014 őszén az Oktatási Hivatal által szervezett, RPI által, RPI-s képzőkkel lebonyolított képzés volt, melyre minden intézményből elvártunk, és el is jött 1-1 fő pedagógus.

Az 5 órás OKM ötletbörze ennek a képzésnek a továbbgondolása volt, melynek fókuszában az OKM intézkedési terv írása állt.

A 30 órás Belső és külső mérési eredmények feldolgozása és hasznosítása elnevezésű akkreditált pedagógus továbbképzés az RPI munkatársai által kidolgozott, iskolai környezetben hasznosítható, a legkorszerűbb mérés-értékelési ismereteket adta át a résztvevőknek.

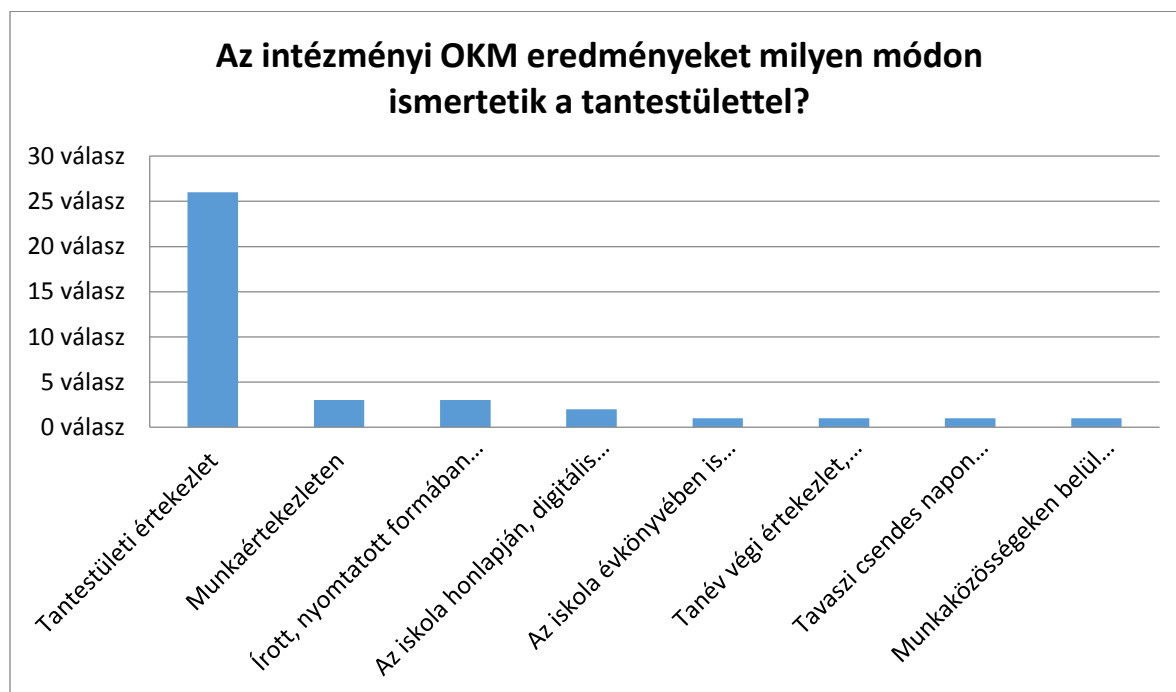

A válaszok alapján megállapítható, hogy a 30 intézmény közül 20-ban legutóbb bő két évvel ezelőtt, 2014 őszén vettek részt egy szemléletformáló képzésen, és onnan nem léptek tovább.

6 intézmény szívesen vett további információkat az intézkedési terv megírásához, és 4 intézményben tartották fontosnak, hogy részletesebben is elmélyedjenek a mérés-értékelés témában.

47. Az intézményi OKM eredményeket ismertetik-e a tantestülettel? Ha igen, milyen módon?

A válaszokat szöveges formában lehetett megadni, így ebből adódóan egy iskola többféle módot is megemlíthetett. Az összes válasz száma 38 db.

A leggyakoribb forma a nevelőtestületi értekezleten való ismertetés. Ezt a válaszoló 30 intézmény közül 26 említette. 3 intézmény válaszolta, hogy munkaértekezleten illetve írott, nyomtatott formában is meg tekinthető az iskola eredménye. 2 intézményben az iskola honlapján is megjelenítik az eredményeket. Van olyan intézmény, ahol iskolai évkönyvet adnak ki, és abba bekerülnek az OKM eredmények is. A tanév végi értekezleten való megbeszélés 1 iskolában bevett szokás. Van ahol a tavaszi csendes nap témája az OKM eredmények ismertetése. Egy intézmény válaszolta, hogy munkaközösségi szinten is átbeszélnek az eredményeket.

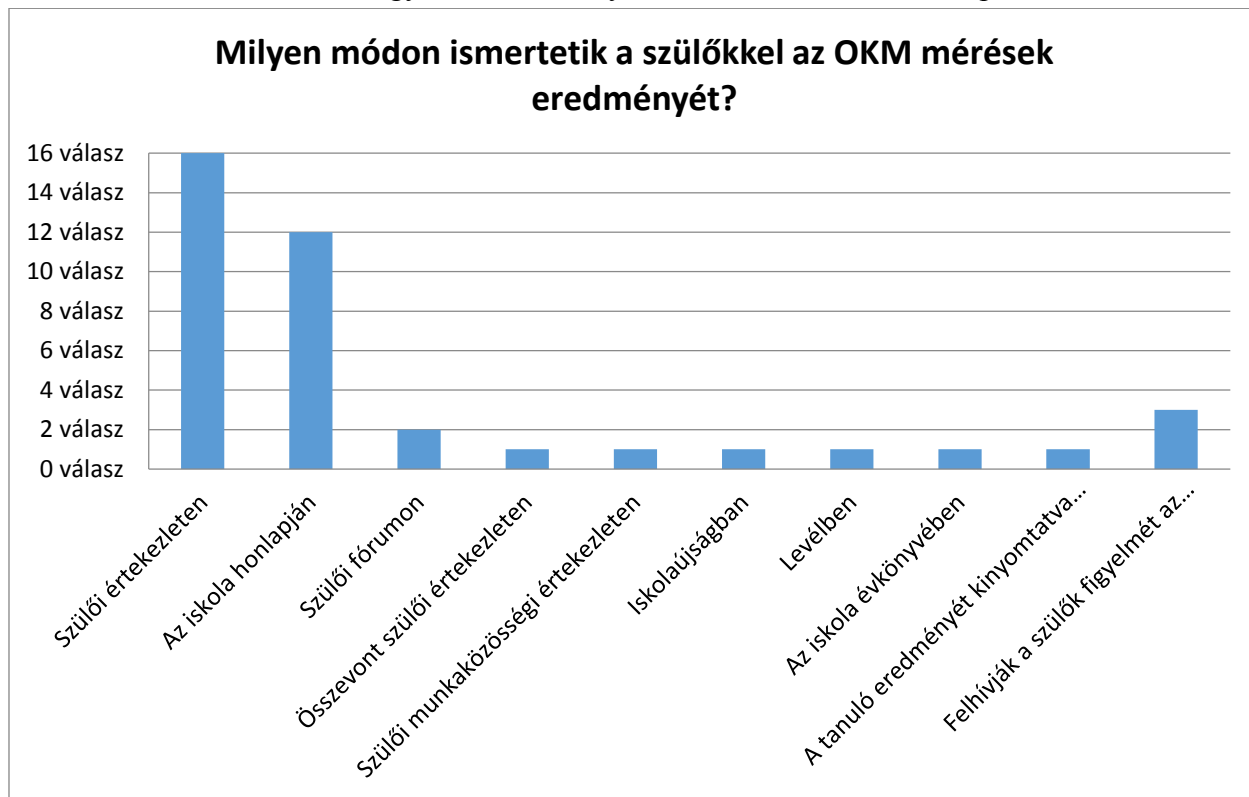
A tantestületi értekezleten alkalmazott módszerekről is kaptunk információkat. Sok iskolában PPT előadás keretében a grafikonokat (FIT jelentés grafikonjai) bemutatják és szövegesen is elemzik. Az elemzéseket iskolánként változó, hogy ki végzi el, ki tartja az előadást. Ez lehet egy szakértő kolléga, a mérés-értékelés témával megbízott kolléga vagy az igazgatóhelyettes is.

48. Ismertetik-e a mérési eredményeket az érintett évfolyamokon tanítókkal? Ha igen, milyen módon?

A mért évfolyamon tanítók a legtöbb iskolában a nevelőtestületi értekezleten értesülnek az eredményekről illetve az előző válaszokban megadott alkalmakkor. Ez alapján úgy tűnik, hogy a mérésben részt vevő évfolyamon tanítókat nem kezelik külön egységként.

49. Ismertetik-e a mérési eredményeket a szülőkkel, és ha igen, milyen módon?

Minden iskola tájékoztatja a szülőket a mérési eredményekről. A kérdésre rövid szöveges formában vártuk a válaszokat, így itt is előfordultak olyan iskolák, ahol többféle módon is eljuttatják a szülőkhöz az információkat. Így a 30 intézményből 39 ismertetési módot kaptunk válaszul.

Az ismertetés formái eltérőek. A leggyakoribb - 16 előfordulással - a szülői értekezlet. Mivel itt az adott osztály osztályfőnöke ismerteti az eredményeket, fontos, hogy szakszerűen tudja ezeket prezentálni, elmagyarázni a szülőknek.

Az iskola honlapjáról (is) tájékozódhatnak a szülők 12 intézmény esetében.

A következő 3 kategória szintén a szülőkkel való személyes kapcsolat során valósul meg. Ezek a szülői fórumok, az összevont szülői értekezlet, a szülői munkaközösségi értekezlet. Ezeket jellegükből adódóan feltételezhetően nem osztályfőnök pedagógusok, hanem az iskola valamely, mérés-értékeléssel megbízott felelősei végzik.

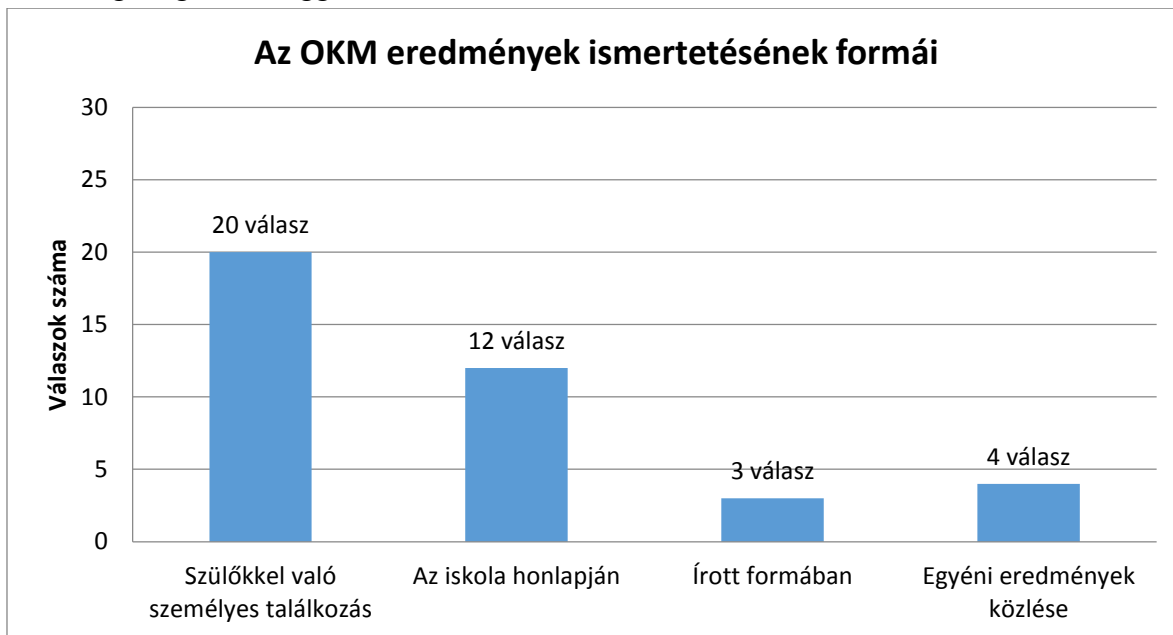
A nyomtatott formában való tájékoztatás nem túl gyakori. Egy-egy iskola említette az iskolaújságban, levélben, az iskola évkönyvében való megjelentetést.

Volt olyan válasz, amely nem az intézményi, hanem a tanulók egyéni eredményének megismertetésére koncentrált. Ezt egy iskolában úgy oldják meg, hogy a tanuló egyéni eredményét kinyomtatják, 3 iskolában pedig felhívják a szülők figyelmét az egyéni eredmények lekérdezésének lehetőségére.

Az általános és a középiskolák gyakorlatában nincs releváns különbség az ismertetés módjaiban.

Összefoglalva: a leggyakoribb a személyes találkozás során nyújtott tájékoztatás, majd az egyre inkább teret nyerő digitális formában, bárki számára elérhető, iskolai honlapon való megjelentetés. Ezt a formát mind az általános, mind a középiskolák választják. Általános iskolák esetében elősegítheti az iskola jobb megítélését, míg középiskolák esetében a leendő diákok iskolaválasztásánál is befolyásolható tényező lehet.

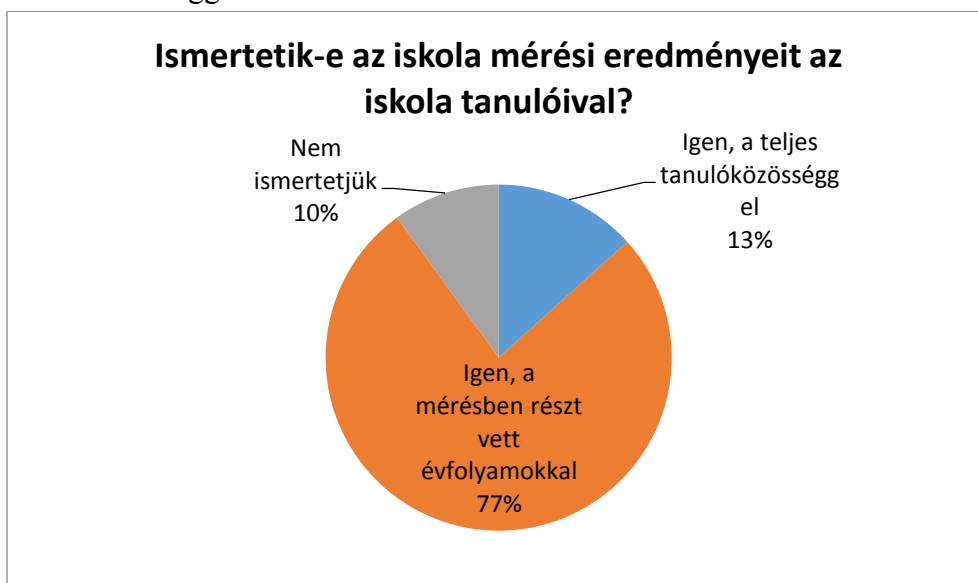
Örvendetes, hogy néhány helyen az egyéni tanulói eredményekre is felhívják a figyelmet, mert ez a lehetőség még nem eléggé közismert.

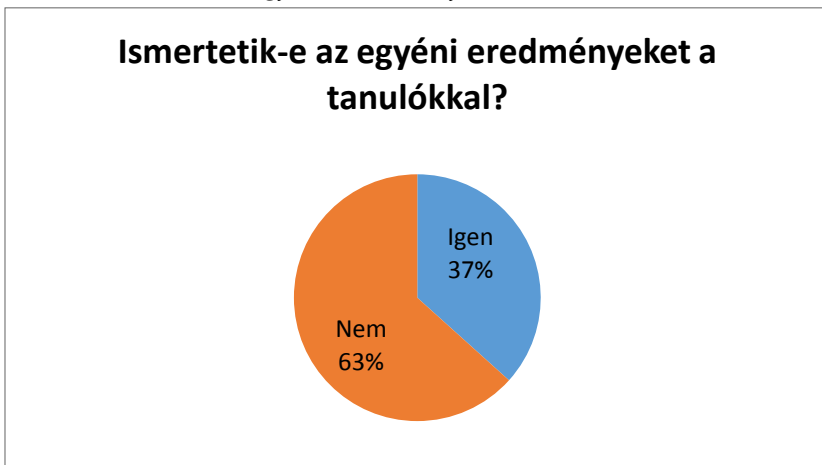
50. Ismertetik-e az iskola mérési eredményeit az iskola tanulóival?

A válaszadó intézmények 90%-ában ismertetik a tanulókkal az eredményeket. A leggyakoribb válasz az volt, hogy a mérésben részt vett évfolyamokkal ismertetik az eredményeket. Ez általános iskolában a 7. évfolyamon történhet meg, mert a mérési eredmények megjelenésének idején a 8. évfolyamosok már más intézmény tanulói, míg középiskolában az érintett évfolyam a 11. Egyetlen általános iskola válaszolta azt, hogy nem ismertetik a tanulókkal az eredményeket.

A középiskolákban változatos képet tapasztaltunk. Az ismertetés mellőzése és a teljes tanulóközösséggel való ismertetés is előfordul.

51. Ismertetik-e az egyéni eredményeket a tanulókkal?

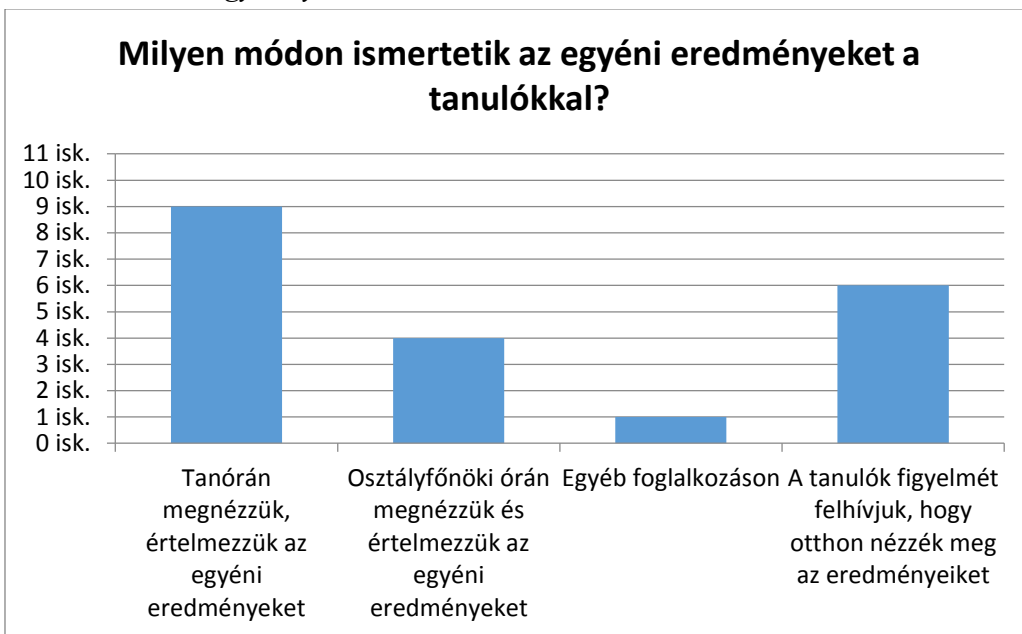

Az egyéni eredmények ismertetése lényegesen alacsonyabb arányú, mint az iskolai eredményeké. Az intézmények csupán 37%-a (11 intézmény) válaszolt igennel. Az általános és a középiskolák válaszai között nem volt lényeges eltérés.

Az egyéni eredmények ismertetését fontosnak tartjuk, mert a tanuló ez által érezheti a személyes törődést, és leginkább ez motiválhatja a további jó eredmények elérésére.

Az igennel válaszoló intézményeket tovább kérdeztük a módszereikről.

Őn azt válaszolta, hogy az egyéni eredményeket ismertetik a tanulókkal. Kérem, írja le röviden, hogy milyen módon?

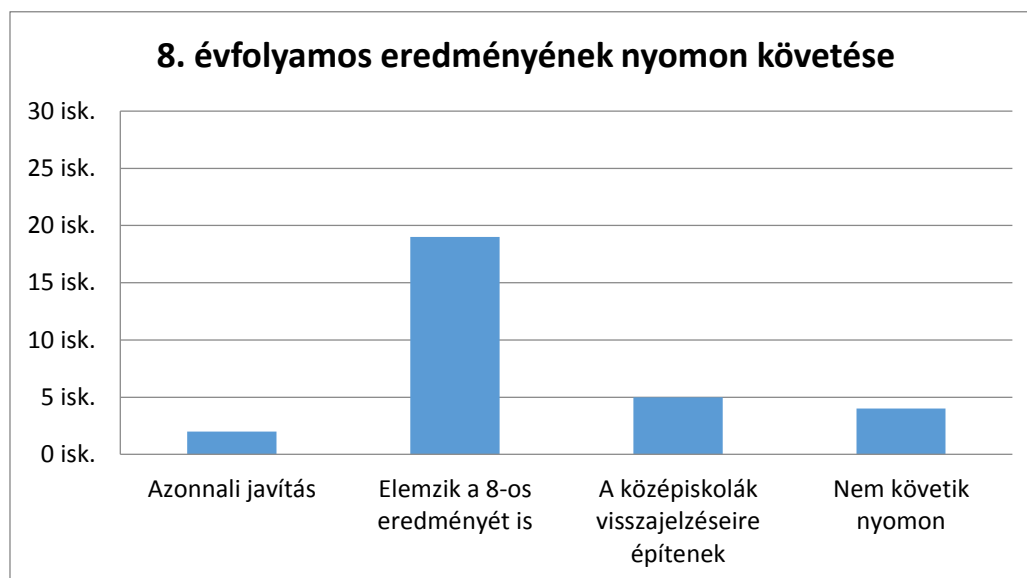

A kapott szöveges válaszok négy kategóriába voltak sorolhatók. A 11 intézményből 9 esetben tanórán nézik meg és értelmezik az eredményeket. Mivel a matematikát és a magyar nyelv- és irodalmat tanítók a leginkább érdekelték a mérésben, így feltételezhető, hogy ezeken az órákon történik az egyéni eredmények ismertetése, elemzése. 4 válaszban szintén iskolai környezetben, osztályfőnöki órán nézik meg az eredményeket. Egy válaszban az egyéb délutáni foglalkozás keretében történő megtekintés szerepel. Mindhárom esetben az iskolai feldolgozásnak feltétele az informatikai háttér, internet eléréssel rendelkező tanterem.

Más megoldásban a tanulók figyelmét felhívják az egyéni eredmények letöltésének lehetőségére és kéri, hogy ezt otthon tegyék meg.

A válaszok számából kiderül (11 intézménytől 20 válasz) hogy a 11 iskola többségében többféle módot is alkalmaznak.

52. A tanulók 8. évfolyamos mérési eredményét milyen módon követik nyomon?

A kérdésfeltevés nem bizonyult szerencsésnek, mert nem hangsúlyoztuk, hogy kifejezetten az OKM mérési eredményekre gondoltunk, így a válaszolók egy kisebb része az eredmények alatt a tanulmányi eredményeket értette.

A 8. évfolyamosok a mérés eredményének megjelenésekor általában már nem annak az iskolának a tanulói, ahol a felmérést megírták. (Kivétel a 6 vagy 8 osztályos gimnáziumok.) Így felvetődik a kérdés, hogy az iskola mennyire tartja fontosnak a 8. évfolyam eredményének az elemzését. A kapott szöveges válaszok nagyon változatos képet mutatnak. A válaszokat négy kategóriába lehetett sorolni. 2 iskolában a mérés napján átnézik a nyolcadikos, kitöltött feladatlapokat, és így egy áttekintést nyernek a tanulók munkájáról.

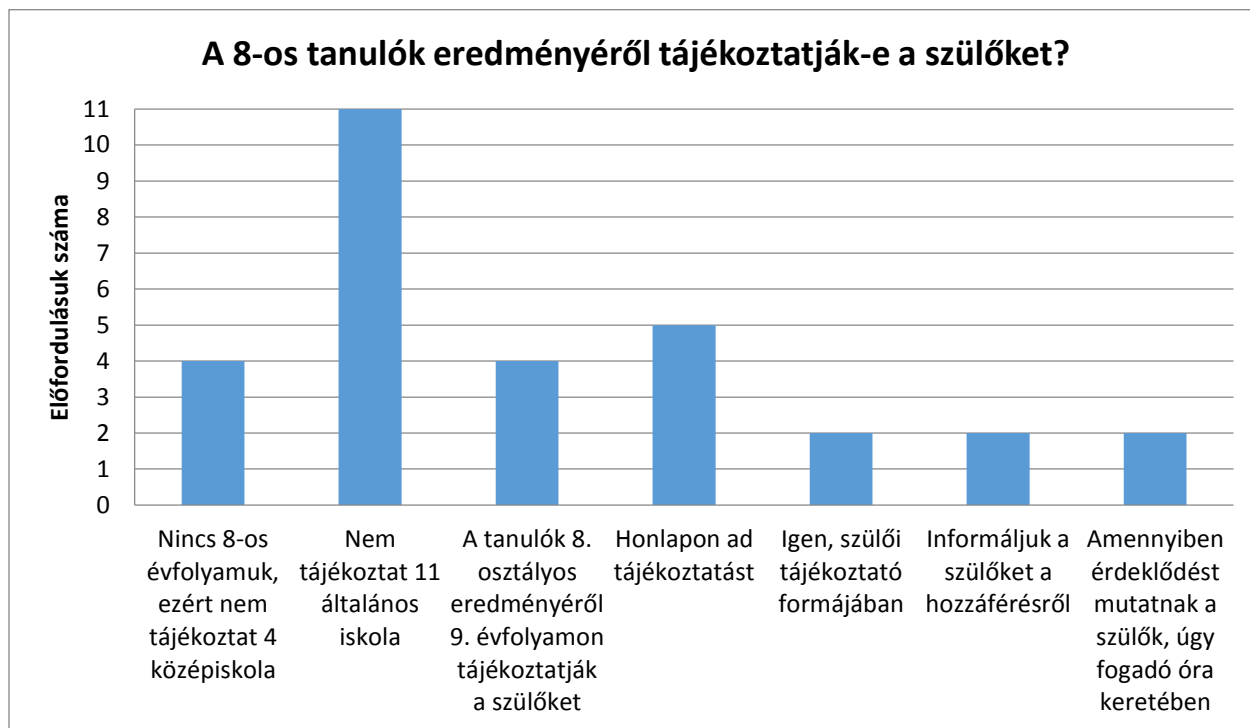
19 iskolában figyelemmel kísérik, elemzik a nyolcadikos eredményeket is. Ezeket iskolai, vagy akár egyéni szinten is átnézik. Öröndetes módon több iskola említi a FIT elemző szoftver használatát. Ez különösen a középiskolák számára hasznos, hiszen ebben elérhetik a náluk tanulói jogviszonyban lévő, a mérést máshol megírt tanulók mérési adatait is.

5 általános iskola a középiskolák visszajelzésére épít, vagyis nem konkrétan az OKM mérési eredményekre, hanem a tanuló tanulmányi eredményére gondolt a kérdés kapcsán. 4 iskola válaszolta azt, hogy nem követik nyomon a 8. évfolyamos eredményeket.

A válaszok között olvashattuk a következőt is: „Az elballagott diákokat a következő év féléve után visszahívjuk egy kis beszélgetésre. Ennek része az eredmények vizsgálata is.”

53. A végzett (8. osztályos) tanulók eredményéről tájékoztatják-e a szülőket? Milyen formában?

A választ szöveges formában vártuk.

A 9 középiskola közül 4 válaszolta, hogy nem tájékoztatnak, mert nem érintettek. Ez részben igaz, mert a felmérést nem náluk írták meg a tanulók, de az eredmények megjelenésekor már a válaszoló iskola tanulói. 11 általános iskola sem tájékoztat, hiszen a tanulók elballagtak, a szülőkkel való kapcsolat megszakadt. További 4 iskola azt válaszolta, hogy a szülők majd a 9. évfolyamon kapnak tájékoztatást - vélhetően a középiskoláktól. Ez azt mutatja, hogy az iskolák felében a 8. évfolyamos eredmények intézményesített formában nem kerülnek a szülő tudomására. A tanulók 8. évfolyamos eredményéről a 9. évfolyamon ad tájékoztatást a középiskolák közül 4.

A további válaszok többféle tájékoztatásról számoltak be. Ez történhet a honlapon, lehet informálás az eredmények elérhetőségéről, elérhetési helyéről, vagy akár egyéni érdeklődés esetén személyes tájékoztatást is adnak fogadóóra, beszélgetés keretében.

54. Mit gondol, mely tényezőkre vezethető vissza iskolája OKM méréseken elért eredményessége?

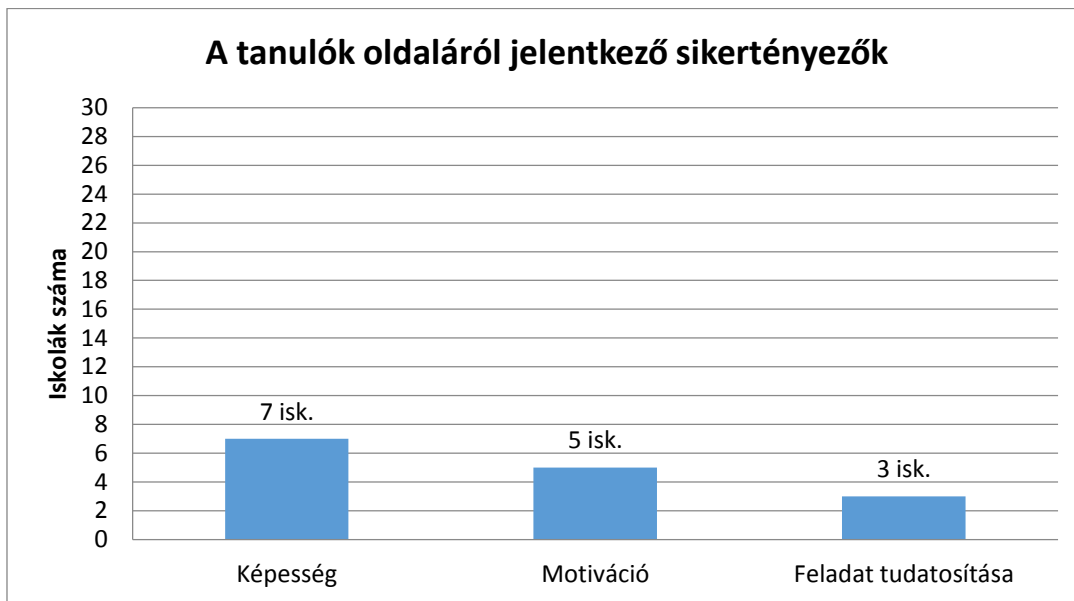
A kb. 60 perces igénylő kérdőív kitöltésének végén, amikor a feltett kérdések révén nagyon sok oldalról végiggondolta a kitöltő személy a kompetenciaméréssel kapcsolatos tevékenységeiket és tudatosabban rálátott a saját intézménye munkájára –egy utolsó nagy összefoglaló kérdésben az OKM mérések kimagasló eredményeinek lehetséges okaira kérdeztünk rá.

A sikertényezőket több szempont szerint lehetett csoportosítani.

Be lehetett azonosítani a

- a tanulók oldaláról,
- a pedagógusok oldaláról,
- az oktatás folyamatában megmutatkozó,

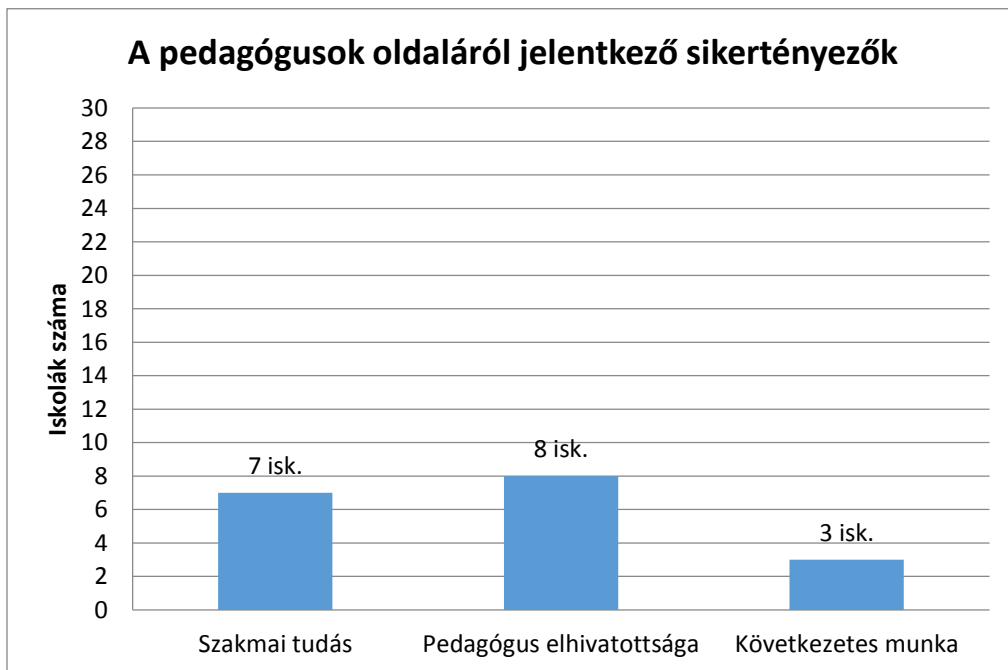
- a szülőkkel kapcsolatban mutatózó, és
- egyéb sikertényezőket.

A tanulók oldaláról jelentkező sikertényezők a tanulók többségének kiemelkedő képességei, a motiváltságuk és a feladattudatuk. Ezeket 7, 5, illetve 3 iskola említette meg.

A tanulók oldaláról jelentkező „sikertényezők”

- A tanulók többségének kiemelkedő képességei (7 válasz)
- Motivált, együttműködő tanulók (5 válasz)
- A feladat tudatosítása a tanulók felé (3 válasz)

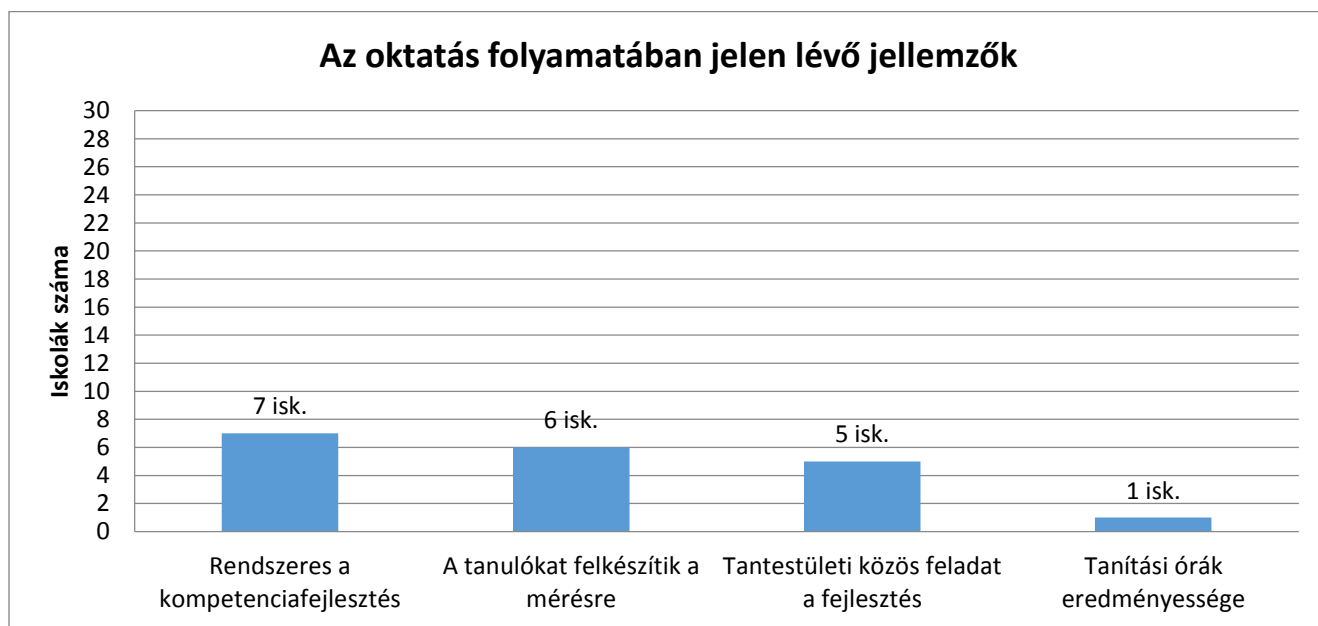

A pedagógusok oldaláról jelentkező sikertényezők említése nagy arányban fordult elő. A szakmailag jól felkészült tanárt 7 iskolában tartják a siker letéteményesének. Ugyanilyen fontos a pedagógus elhivatottsága (7 válasz) és az általa az évek során végzett következetes munka.

A pedagógusok részéről jelentkező „sikertényezők” részletezve:

- A tanárok odaadó, lelkiismeretes munkája (4 válasz)
- Kollégák felkészültsége (3 válasz)
- A pedagógusok szakmai munkája (3 válasz)
- Az intézmény nevelőinek évtizedre visszamenő következetes fejlesztő munkája (3 válasz)
- A kollegák elhivatottsága (2 válasz)
- Átlagosnál jóval magasabban képzett pedagógusokkal (1 válasz)
- Motivált tantestület (1 válasz)

Az oktatás folyamatában jelen lévő jellemzők

A kompetenciafejlesztés rendszerességét hangsúlyozza 7 iskola. 6 azt tartja a jó eredmények egyik okának, hogy felkészítik a tanulókat a mérésre. Ez az előző évi feladatlapok kitöltését is jelenti, hogy a tanulók megismerkedjenek a feladattípusokkal. 5 iskola hangsúlyozza, hogy a fejlesztés minden pedagógus feladata, nem csak a matematika és magyar tantárgyat tanítóké. Egy iskola a sok mindent magába foglaló a „Tanulási órák eredményessége” okot írta.

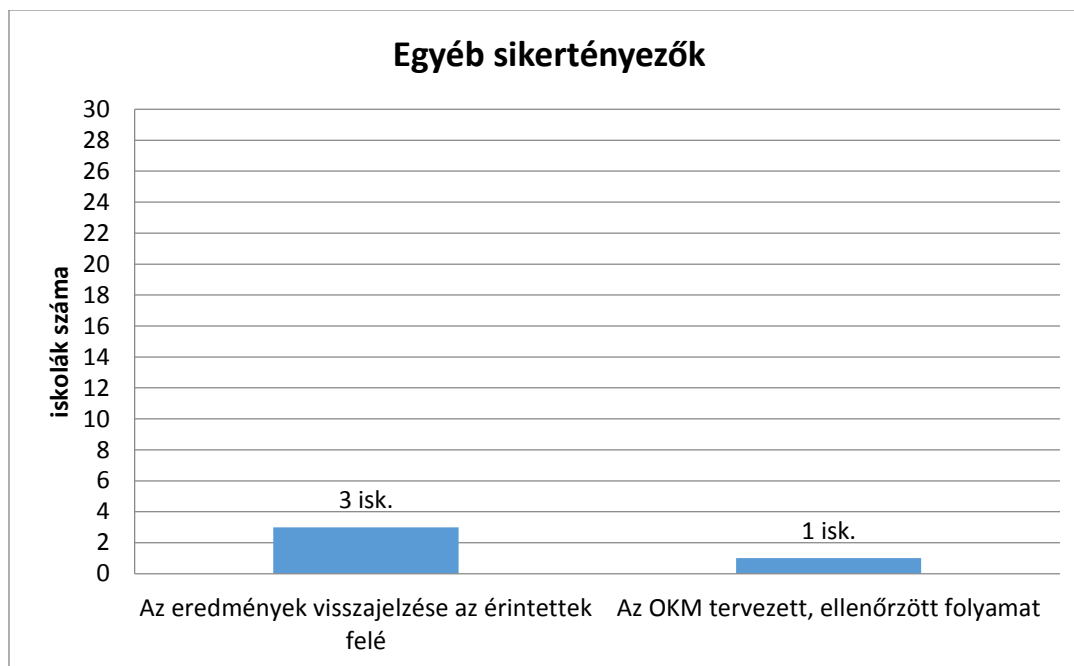
- Rendszeres a kompetenciafejlesztés (7 válasz)
- A tanulókat felkészítik a mérésre (6 válasz)
- Hangsúlyozzák, hogy minden órán, minden pedagógus fejleszt, nem csak a magyart és a matematikát tanítók (5 válasz)
- Tanítási órák eredményessége (1 válasz)

A szülőkkel kapcsolatban mutató sikertényezők

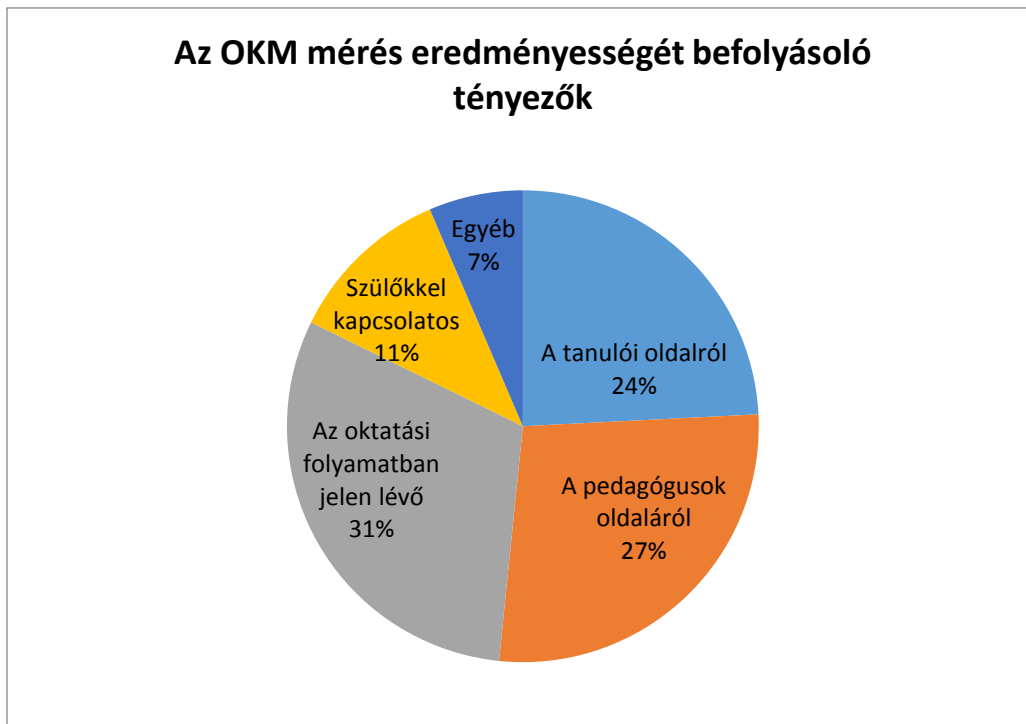
A szülőknél nem tulajdonítanak túl nagy jelentőséget a jó OKM mérési eredmények elérésében. 4 iskola írta, hogy szükség van a szülői együttműködésre és 3, hogy tudatosítani kell a szülők felé is a mérés jelentőségét.

Egyéb sikertényezők

Az egyéb sikertényezők körébe soroltuk az eredmények visszajelzésének fontosságát (3 iskola) és annak befolyásoló hatását, hogy az OKM-re való felkészülés és a mérés lebonyolítása egy jól megtervezett, ellenőrzött folyamat legyen az intézmény életében.

Az előzőekben részletezett sikertényezőket együtt ábrázolva, a következőt látjuk:

Az OKM méréseken elért jó eredményeket közel azonos mértékben határozza meg a tanulók és a tanító pedagógusok kompetenciái, motiváltságuk és feladattudatuk (24% és 27%). Ennél is nagyobb mértékű (31%) meghatározó szerepe van az oktatási folyamatban, az iskolák mindennapjaiban jelen lévő tényezőknek. Ezek között szerepel az, hogy a kompetenciafejlesztés évek folyamatos munkája kell, hogy legyen, a teljes tantestület feladata a fejlesztés, és az iskola tudatosan készíti fel a tanulókat a kompetenciamérésre. Ezek a feladatok csakis az iskolavezetés koordinálásával valósulhatnak meg.

A szülők mérési eredményeket befolyásoló szerepét a kitöltők 11%-ra teszik. Ez közel fele a tanulók és a pedagógusok befolyásoló szerepének, vagyis nem elhanyagolható tényező. Már csak azért sem, mert a szülők együttműködése szükséges ahhoz, hogy kiszámítható legyen a CSH-index.

Az egyéb tényezők 7%-ban okozhatják a mérés eredményességét.

A kérdőív eredményeinek összefoglalása

A **kérdőív összes kérdésének válaszai alapján** összegyűjtöttük az OKM mérésben sikeresen teljesítő iskolák legfontosabb jellemzőit. Ha egy ideális iskola e jellemzők mindegyikével rendelkezne, akkor garantáltan kimagasló eredményeket érne el a mérések során. A kutatásban részt vevő iskoláknak gratulálunk, hogy a jellemzők közül többnek is a birtokában vannak, a többi intézményt pedig arra biztatjuk, hogy próbáljon ezek közül minél többet megvalósítani!

A intézményi önértékelésben is fontos szerepet kapnak a mérési eredmények. Az önértékelés tükröt tart az intézmények elé, nem a külső elvárásoknak megfelelés a cél.

A jó OKM eredményt elérő iskola jellemzői:

A tanulók oldaláról jelentkező „sikertényezők”

- A tanulók többségének kiemelkedő képességei
- Motivált, együttműködő tanulók
- A feladat tudatosítása a tanulók felé

A pedagógusok részéről jelentkező „sikertényezők” részletezve:

- A tanárok odaadó, lelkiismeretes munkája
- Kollégák felkészültsége
- A pedagógusok szakmai munkája
- Az intézmény nevelőinek évtizedre visszamenő következetes fejlesztő munkája
- A kollegák elhivatottsága
- Átlagosnál jóval magasabban képzett pedagógusokkal
- Motivált tantestület

Az oktatás folyamatában jelen lévő jellemzők

- Rendszeres a kompetenciafejlesztés
- A tanulókat felkészítik a mérésre
- Hangsúlyozzák, hogy minden órán, minden pedagógus fejleszt, nem csak a magyart és a matematikát tanítók
- Tanítási órák eredményessége
- Belső vizsgák
- Fejlesztőpedagógusi ellátás
- Iskolapszichológus
- A Tanulói kérdőívek előzetesen kioszthatók
- A tanulói kérdőívek begyűjtésére nagy gondot fordítanak (osztályfőnökök)
- Plusz kompetenciafejlesztő órák, matematika és/vagy magyar tantárgynak az adhatóból plusz óraszám.
- Segít a művészetoktatás a tanuló figyelmének, koncentrációjának, kitartásának, motivációjának javításában.
- Részt vesznek más, nem kötelező mérésekben (pl.eDIA)
- Szervezett formában van tehetséggondozás (Pl. Ref EGYMI Értéktermő programja)
- Serkentő hatású, ha az iskola kénytelen konkurenciaharcot folytatni a tanulókért.
- Az előző évek OKM feladatainak megoldása (feladattípus megismerése és a nagy terjedelmű szövegekkel való munka gyakorlása végett)
- Logikai és táblajátékok használata

A szülőkkel kapcsolatban mutatkozó sikertényezők:

- Együttműködő szülők
- A feladat tudatosítása a szülők felé

Egyéb sikertényezők:

- Az eredmények visszajelzése az érintettek felé
- Az OKM tervezett, ellenőrzött folyamat

Néhány idézet a „*Mit gondol, mely tényezőkre vezethető vissza iskolája OKM méréseken elért eredményessége?*” kérdésre adott válaszok közül:

- „Célunk: hogy a kompetenciafejlesztés beágyazottan a személyiségfejlesztő iskolai munkánk célja legyen az ismeretátadást felülíró cél.”
- „Odafigyelünk a kompetenciafejlesztésre és tanulónkkal együtt nyomon követjük a fejlődésüket.”
- „A tantestület elkötelezettségének, magas módszertani kultúrájának.”
- „Egy összehangolt, intenzív fejlesztésen alapuló oktató-nevelő munkára”
- „Az elmúlt években ez a terület kiemelt figyelmet kapott az éves munkatervünkben. A következőes hosszú évek munkája vált eredményessé.”
- „Körültekintően járunk el a felkészítésben és a mérés megszervezésében, valamint a mérési eredmények visszajelzésében. A jó kapcsolat alapvető diákkal és szülővel. Érzik ők is, hogy mi komolyan vesszük ezt a mérést.”
- „Az iskola több évtizedes tudatos fejlesztőmunkájának eredményeként a város egyik legnépszerűbb iskolája, kiemelkedő beiskolázási mutatókkal, az átlagosnál jóval magasabban képzett pedagógusokkal maga után hozta azt, hogy az iskola tanulói összetétele is az átlagosnál magasabb színvonalú.”

Interjúk elemzése

A kérdőíves felmérésen túl megkerestünk 6 iskolát, hogy tőlük is adatokat gyűjtsünk. A 6 iskola kiválasztása a kérdőívet ki nem töltők közül, véletlenszerűen történt. A 6 iskola az ország különböző részein található. A településtípusaik és a tanulói létszám és összetétel különbözősége miatt minden iskolának más volt a története és más az országos kompetenciaméréssel kapcsolatban kialakult stratégiájuk. Az interjúk egy része az internet segítségével, on-line valósult meg. Az interjút mindegyik esetben az intézményvezető készségesen vállalta, nem adta át a feladatot a tantestület más tagjának.

Az interjúk nem előre megfogalmazott kérdések mentén, hanem strukturálatlan formában kerültek felvételre. A nyitókérdés volt csak megfogalmazva, hogy „Meglátása szerint miért sikerült az OKM mérésen ilyen jó eredményt elérni az intézménynek?”

A felvett interjúkban elhangzottakat összesítve, a sikerre vivő tényezőket kiemelve közlöm.

A nyitókérdést minden esetben olyan megközelítésben kezdték megválaszolni, hogy miért fontos az intézmény számára a jó eredmény. Mind a hat vezető különböző okokat említett, de minden esetben kihallható volt a válaszokból, hogy az intézményvezető elkötelezett az OKM mérések mellett.

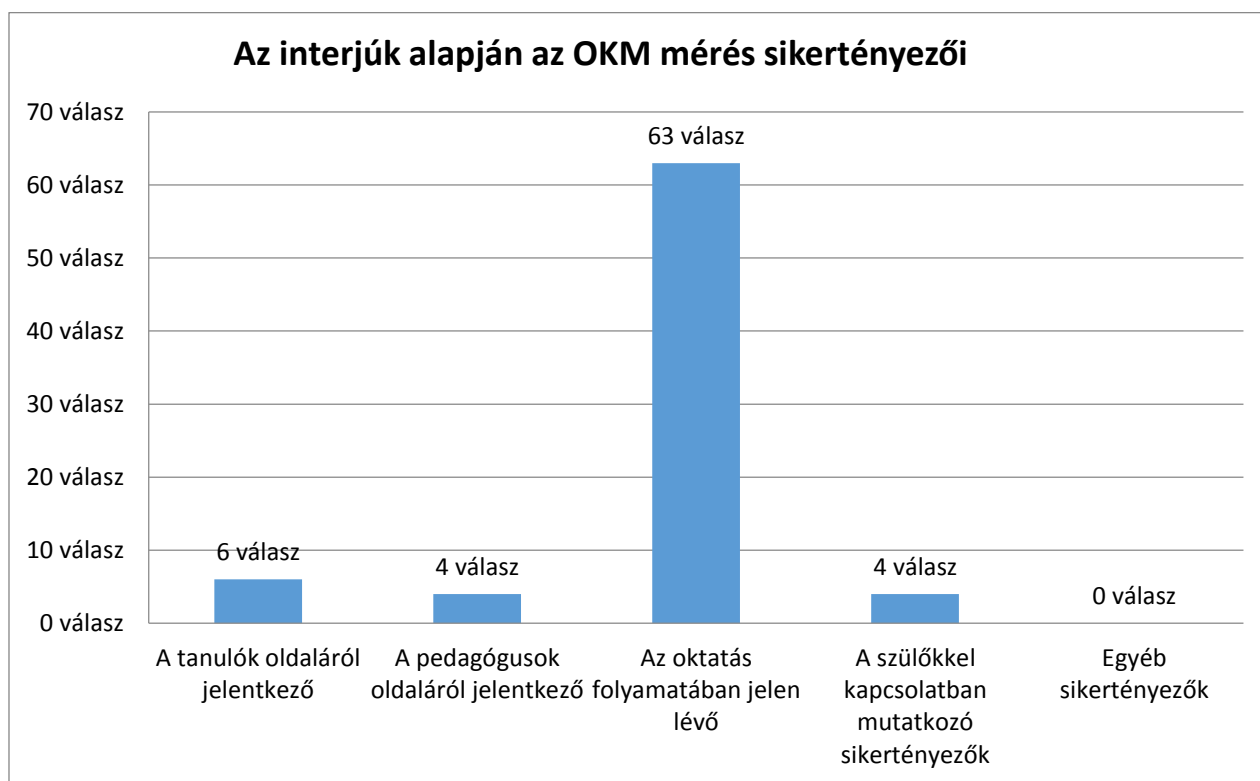
Volt olyan intézmény, ahol az elmúlt években intézkedési tervet kellett készíteniük az alapszintet el nem érők magas aránya miatt. Ennek kapcsán került az intézményben fókuszba az OKM mérés, és olyan eredményesnek bizonyultak a bevezetett változások, hogy a legfrissebb eredményeik a CSH-indexhez mérten az országos átlag felett vannak.

Egy másik intézmény a környékbeli települések elszívó hatásának kivédése miatt törekszik a jó OKM eredmények elérésére. A versenyhelyzetben ez egy fontos mutatója az iskolában folyó fejlesztő munkának. Az egyik városi iskolába hagyományosan jó képességű tanulók jelentkeznek az iskola versenyképes tagozatai miatt. Itt a tanulói összetétel és az iskolában tanítók magas színvonalú szakmai munkája garantálja az OKM méréseken elért jó eredményeket. Egy következő iskolában a vezetés és a tantestület közös elhatározása, hogy az iskola színvonalát még a jelenleginél is magasabb szintre emelik, így az oktatási folyamatban megjelenő tényezők sarkallnak jó

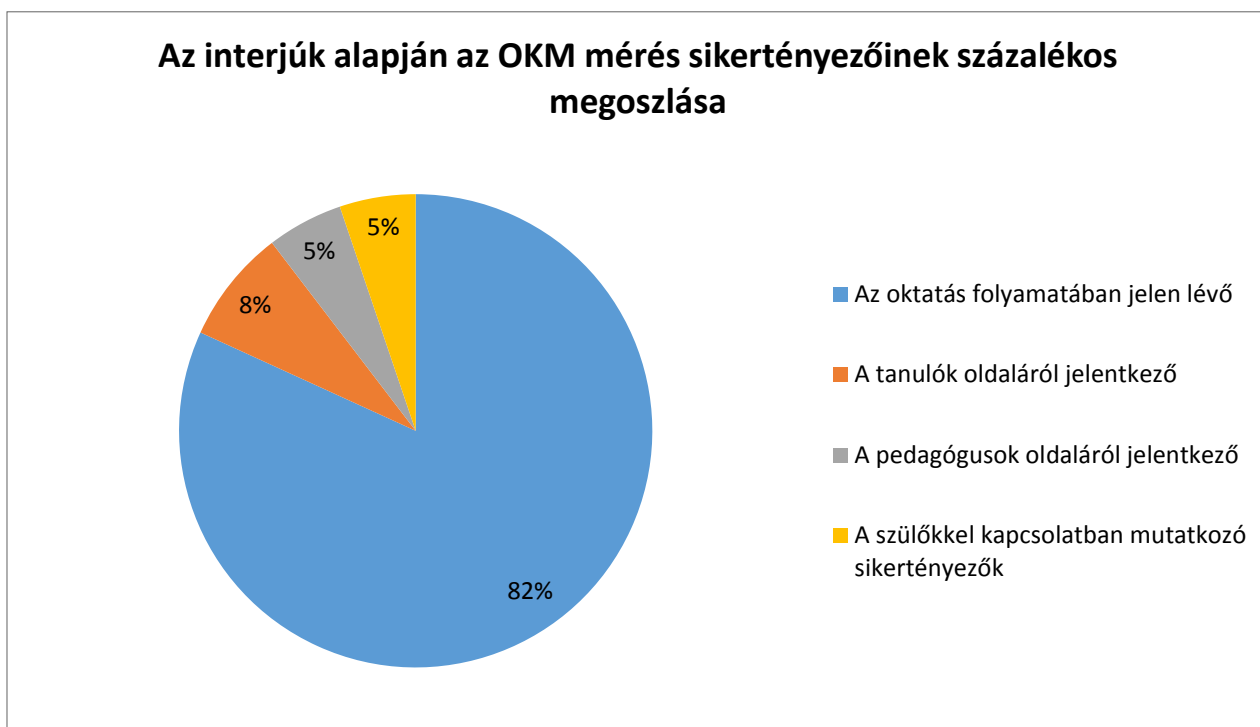
eredmények elérésére. Ezen tényezők között szerepel a csoportbontás, a humánerőforrás adta lehetőségek maximális kihasználása. Két iskolában a jó eredmények elérésére motiváló tényező a szakmai igényesség, a tanulók segítése, hogy az esetlegesen otthonról hozott hátrányokat ledolgozhassák a tanulók.

A további kérdések a téma részletesebb kifejtését segítették elő, elsősorban a helyi jó gyakorlatok tudatosítása és megfogalmazása céljából. Mivel a kérdőív elemzésének adatai már rendelkezésre álltak az interjúk felvételekor, így a kérdőíves felmérés alapján a 30 kitöltő iskola által leginkább meghatározónak tartott **„Az oktatási folyamatban jelen lévő sikertényezők”-re irányult a beszélgetés**, mintegy részletezve a lehetséges és az adott intézményben megjelenő egyedi megoldásokat.

Az igazgatók által helyi sajátosságként és a jó eredményeket elősegítő tényezőként nagyon sok dolgot megfogalmaztak. Ezeket is a fentebb már kialakított csoportosítás szerint foglalmazták meg, melyeket a fentebb kialakított kategóriák szerint foglaltam rendszerbe. (A tanulók oldaláról jelentkező sikertényezők, A pedagógusok részéről jelentkező sikertényezők, Az oktatás folyamatában jelen lévő jellemzők, A szülővel kapcsolatban mutatkozó sikertényezők, Egyéb sikertényezők).

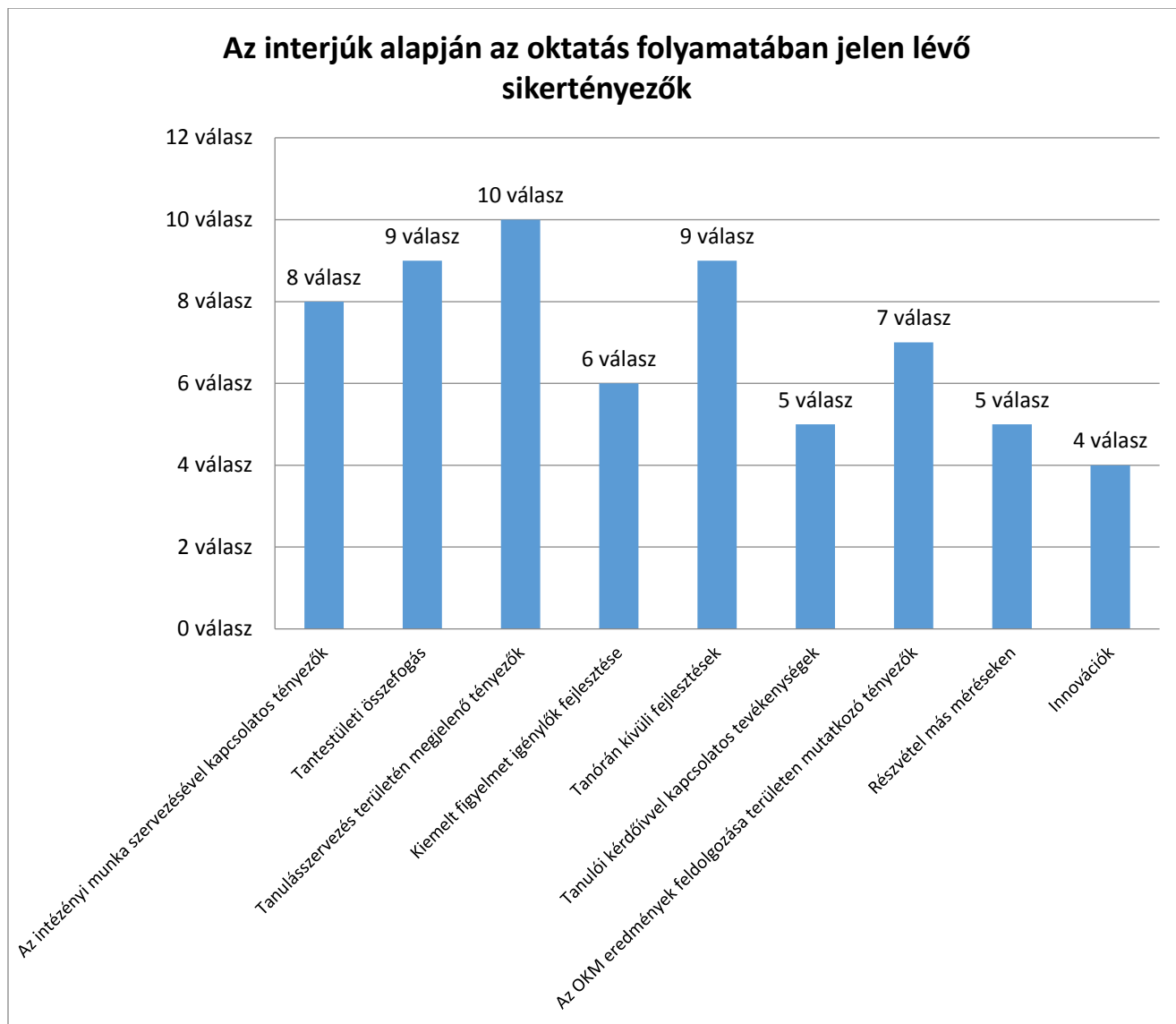

Az összesítésből látszik, hogy az oktatás folyamatában jelen lévő sikertényezők kimagaslóan nagy számban voltak beazonosíthatók. Ez a folyamat nagyon sokszereplős, nagyon sok egyéb tényezőt foglal magában. Az oktatás folyamatában jelen lévő tényezők beazonosításának nagy számát az is okozhatta, hogy az interjúk alanyai az intézményvezetők voltak. Ők beosztásuknál fogva illetve a beosztásukra őket alkalmassá tévő szemléletmódjuk alapján globálisan, összefüggéseiben látják az iskola működését. Az *egyéb sikertényezők* kategória üresen maradt, mert mindent sikerült a másik négy kategóriába besorolni.

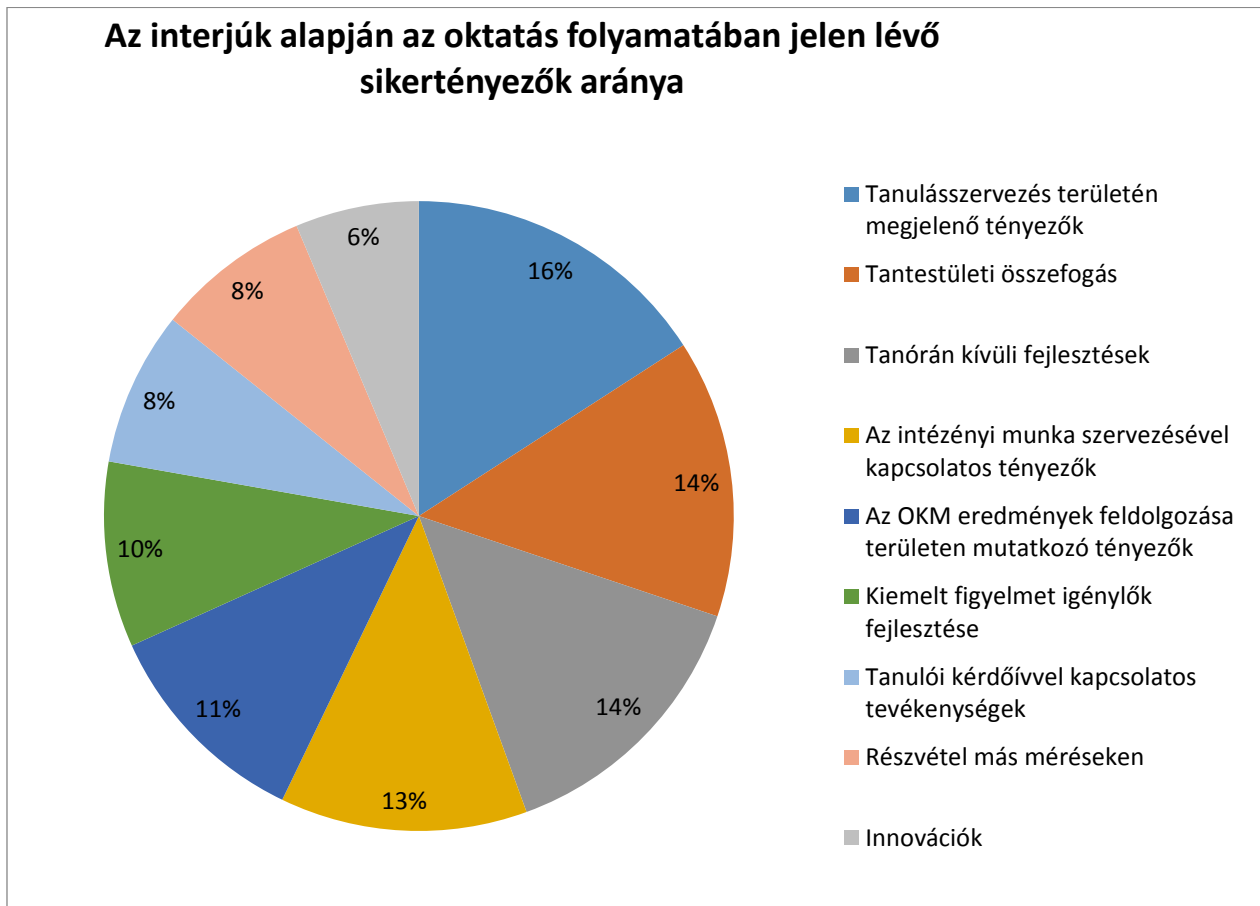

A beazonosított sikertényezők százalékos megoszlása szerint az oktatási folyamatban jelen lévő tényezők aránya 82%. Ezek mellett 8-5-5%-ban osztoznak a tanulók, a pedagógusok és a szülőkkel kapcsolatban lévő tényezők.

Az oktatás folyamatában jelen lévő sikertényezőkről részletesebben

Az oktatás folyamatában megjelenő sikertényezőket tartalmuk alapján különböző kategóriákba rendezhettük. Az egyes kategóriák a diagramról leolvashatók. Minden kategória az intézményi munka egy-egy részterületét írja le. Megjelenik az intézmény munkájának szervezése, a tantestület egy cél mentén munkálkodása, a tanulásszervezésben jelen lévő korszerű munkaformák, az egyéni bánásmódot igénylők számára a fejlesztések magas színvonalon való biztosítása, a tanórán kívüli fejlesztések sokszínűsége, a tanulói kérdőívekkel kapcsolatos intézményi tevékenységek, az OKM eredmények feldolgozása, más méréseken való intézményi részvétel és az intézmény viszonya az innovációkhoz.

Az oktatási folyamatban jelen lévő sikertényezők arányát vizsgálva, azt tapasztaljuk, hogy a 9 kategória közül 4 aránya jelentősebb, de a következő 4 csak kissé lemaradva követi. A legkisebb jelentőségű az intézményi innováció.

A tanulásszervezés a leginkább befolyásoló tényező (16%), amit szorosan követnek a tantestületi összefogás (14%) a tanórán kívüli fejlesztések és az intézményi munka szervezésével kapcsolatos tényezők (13%).

Az OKM eredmények értelmezése (11%), a Kiemelt figyelmet igénylők fejlesztése (10%), A tanulói kérdőívvel kapcsolatos tevékenységek (8%) és a Más méréseken való részvétel (8%) jelentősen befolyásolja az oktatás folyamatának sikerességét az intézményvezetők meglátása szerint. Az innovációt két intézményben említették a siker egyik tényezőjének, így ebben a felosztásban 6%-ot tesz ki a jelenléte.

Fontosnak tartom az interjúkon elhangzottak diagramokon túli részletes közlését is, így az elhangzottak rövid felsorolása következik a fentebb már részletezett kategóriák mentén. Az egyes válaszokban megjelenő konkrét tevékenységek, ötletek reménység szerint mintát adhatnak, a siker érdekében saját tevékenységük átgondolására sarkallhatnak más iskolákat is.

Az interjúk eredményeinek összefoglalása

A 6 interjúban elhangzott konkrét sikertényezőket hasznosnak véltük megosztani, így a kérdőívek elemzése során kialakított kategóriák szerint csoportosítva adjuk közre:

A tanulók oldaláról jelentkező sikertényezők:

- Jó képességűek a tanulók
- Tagozatos képzés, válogatott gyerekekkel
- Motiválják a tanulókat az OKM jó megírására
- Tudatosítják a tanulóknak a mérés fontosságát, motiválják a tanulókat. Ez a 8. évfolyamon egyre nehezebben sikerül
- A tanulók motiválása az egyik legfontosabb tényező. Ennek érdekében a feladatlapokat a megírás napján átnézik és rögtön visszajeleznek a tanulóknak
- A tanulók motiválása a mérési teljesítmény jó jegyekre váltásával

A pedagógusok oldaláról mutató tényezők:

- Innovatív tanárok
- Módszertani sokszínűség, kooperatív technikák alkalmazásának képessége
- Fontos a tantestület pozitív attitűdje a méréssel kapcsolatban. Az idősebb korosztály tagjainak elutasító hozzáállását nehéz megváltoztatni
- A tantestületben tudatosult az OKM mérés fontossága

Az oktatás folyamatában megmutató sikertényezők:

Az intézményi munka szervezésével kapcsolatos tényezők:

- A vezető elkötelezettsége a mérés(ek) iránt meghatározó tényező
- Az intézményvezető mindenre kiterjedő figyelme, koordináló szerepe
- Következetes legyen az iskolai fejlesztő munka. Már alsóban erre kell helyezni a hangsúlyt, nem elég csak a mérések tanévében.
- A „háromlábú szék”: pedagógus+ diák+ szülő együttműködésével lehet csak eredményt elérni.
- A tantestület összefogása nagyon fontos
- Fontos a tantestület aktív bevonása a közös döntések előkészítésébe
- A munkaközösségek a munkaközösség vezetőjének vezetésével érdemi munkát végeznek az OKM mérésekkel kapcsolatban is
- A pedagógusok munkaidejét nagyon hatékonyan használják ki

Tantestületi összefogás

- A kompetenciafejlesztés minden tanár kiemelt feladata
- A szövegértés fejlesztése minden tanár feladata
- A szövegértés fejlesztése minden tantárgy, minden pedagógus feladata
- A szövegértés fejlesztése nemcsak a magyar tanár feladata
- A szövegértés fejlesztése áthatja az iskolai munka egészét. Pl. napközis foglalkozásokon is szem előtt tartják a szövegértés fejlesztését
- A szövegértés fejlesztése kiemelt feladatuk, ezt tartják a matematikai képességek alapjának is

- A magyar tantárgy 5. évfolyamon a szabadon felhasználható órakeretből 1 órát kapott, amit kifejezetten szövegértés fejlesztésére használnak fel
- A kötelező olvasmányoknak olyan műveket választanak, amelyek felkeltik a gyerekek érdeklődését, amelyeket szívesen olvasnak
- Minden tantárgyban fejlesztik a szövegértési és lehetőség szerint a matematikai kompetenciákat is

Tanulásszervezés területén megjelenő tényezők:

- Már 20 éve kompetencia alapú oktatás folyik az intézményben
- Céljuk, hogy a tanuló mindent az iskolában tanuljon meg, ezért nagyon sok tantárgynál csoportbontást alkalmaznak a munka hatékonyságának növelése érdekében
- A homogén csoportok között félévkor és év végén átjárás van, ami nagyfokú motiváló erővel bír
- A kooperatív tanulásszervezés bevett gyakorlat az intézményben
- Változatos munkaformákat alkalmaznak a tanítás során (csoportmunka, páros, kooperatív)
- A kompetenciafejlesztéshez feladatlapokat is használnak és a régi Apáczai-s anyagokat, interaktív tananyagokat, feladatsorokat
- Az iskolai órák közül soknak a sajátossága, hogy a tanulók négyfős asztaloknál körben ülnek és órán az egyéni feladatmegoldások során segíthetnek, magyarázhatnak egymásnak (de nem másolhatják le egymás munkáját!).
- A tanulói tevékenykedtetés hatja át az osztálytermi munkát
- A differenciálás a tanórákon is megjelenik
- Az IKT adta lehetőségeket maximálisan kihasználják a tanítási folyamatban. (Órai magyarázatok, gyakorlások, otthoni feladatok)

Kiemelt figyelmet igénylők fejlesztése

- Az 5. évfolyamon minden tanuló kognitív képességmérésen vesz részt, és ennek eredménye alapján határozzák meg számára a fejlesztési területeket
- Biztosítják a fejlesztésre szoruló tanulóknak a fejlesztőpedagógiai ellátást
- Differenciáltan folyik a képességfejlesztés, ami alatt az értendő, hogy a fejlesztések elvégzéséhez van fejlesztő és gyógypedagógus is, és tehetségfejlesztés is folyik heti 1 alkalommal
- Megfelelő a fejlesztőpedagógiai és logopédiai ellátás. Utazó iskolapszichológus heti 1 napot tölt az intézményben
- Az SNI és BTMN-es tanulók a számunkra előírt fejlesztéseket megkapják. A tehetséggondozásra kevesebb idő jut.
- Tehetséggondozás folyik az Értéktermő program keretében.

Tanórán kívüli fejlesztések

- Alsó tagozaton iskolaotthonban tanulnak a gyerekek, amely 5-7. évfolyamokon tanulószobaként folytatódik, így lehetőség adódik a többoldalú fejlesztésre is.
- 6. évfolyamon heti plusz 1-1 óra szövegértés és matematikai kompetenciafejlesztés folyik.

- Felvételi előkészítőket tartanak, mely segíti a 8. évfolyamos OKM mérésre való felkészülést is
- A 8. évfolyam I. félévében a felvételire felkészítés, a II. félévben a kompetenciamérésre való felkészítés folyik plusz órában
- A neten elérhető előző évek OKM feladatain gyakorolják a tanulók a feladatmegoldást
- Az on-line elérhető OKM feladatokat oldják meg a tanulók, így ismerkedve a feladattípusokkal, és így gyakorolják be a feladatmegoldási stratégiákat
- Az előző évek OKM feladatait letöltik a netről és gyakorlásra használják, hogy a tanulók megismerkedjenek a feladattípusokkal és hozzászokjanak a jelentős hosszúságú szövegértési feladat elolvasásához, mert azt tapasztalták, hogy a mérés során a tanulók sokszor megijednek a mennyiségtől
- Művészeti képzés is folyik az intézményben, melynek kompetenciafejlesztő, és személyiségfejlesztő hatása is van
- Művészeti képzés is folyik az iskolában, melynek keretében is fejlődnek a tanulók kompetenciái

Tanulói kérdőívvel kapcsolatos tevékenységek

- A Tanulói kérdőívek összegyűjtése fontos feladat
- A tanulói kérdőív visszagyűjtésében döntő szerepük van az osztályfőnököknek
- A Tanulói kérdőíveket már a mérés előtt hazaküldik, így nagyobb arányban sikerül visszagyűjteni
- A Tanulói kérdőívek visszagyűjtését a telephelyi mérési koordinátor végzi
- A Tanulói kérdőíveket előző nap osztják ki és másnapra már vissza is kell hozni, mert azt tapasztalták, hogy ha több napig marad otthon, akkor végül elfelejtődik, és nem kerül vissza az osztályfőnökhöz

Az OKM eredmények feldolgozása területen mutatkozó tényezők

- A mérés eredményeit tantestületi értekezleten ismertetik.
- Az OKM eredményeket a tanév végi értekezleten ismertetik a tantestülettel
- Magyar órán átbeszélnek az osztály teljesítményét
- Az eredményeket tanulónként is kielemezik
- A felületen lekérdezik tanulóik egyéni eredményeit is
- A tantestületben van pedagógiai mérés-értékelés végzettséggel rendelkező kolléga.
- A mérés-értékeléssel foglalkozó kollega külön órakeretet kap feladatai elvégzésére

Részvétel más méréseken

- Alsóban magyar és matematika tantárgyakból bemeneti és kimeneti mérések is vannak, tanév elején és tanév végén
- 4. évfolyamon az országos Képesség- és készségmérés feladatlapjait is használják a tanítók
- A 4. évfolyamon teljes körűen mérik a tanulókat a központi Képesség- és készségméréssel
- Részt vesznek a szegedi eDIA mérésben is
- Az iskolában hagyománya van a tanulók mérésének. Az eDIA mérési programhoz is csatlakoztak.

Innovációk

- Nagyon sok innovációban vesznek részt.
- Sokat pályázik az iskola és így lehetőségük adódik pl. az iskola taneszköz felszereltségét növelni. (Pl. Lego robotok)
- Tanulói portfóliót készítenek, ami egy elektronikus adatbázis, melyben a tanuló minden jegye, bejegyzések (dicséret, figyelmeztetések) lekérdezhetőek a teljes tanulmányi időre vonatkozóan, nem csak egy tanévre, mint az e-naplóban
- Logikai és táblajátékokat alkalmaznak az oktatásban

A szülőkkel kapcsolatban mutatók sikertényezők

- A szülőket rendszeresen tájékoztatják a gyermekük tanulmányi eredményéről
- A szülőket szülői fórumokon tájékoztatják a mérésről és a tanulói kérdőív fontosságáról.
- A szülőket összevont szülői értekezleten tájékoztatják a mérésről, majd a következő évben a mérés eredményéről
- Az „Elsős váró” programon a reménybeli leendő szülőkkel is ismerteti az igazgató az elért OKM eredményeket

Egyéb sikertényezők

Sikerült mindent más kategóriába besorolni.

Az interjúk során ötletek, javaslatok is elhangzottak. Ezek a következők:

- Tananyagcsökkentésre lenne szükség, hogy legyen idő kompetenciát fejleszteni.
- A 8. évfolyamos kompetenciamérés kerüljön májusról korábbi időpontra, esetleg legyen a kompetenciamérés egyben az írásbeli felvételi is!
- Az OKM mérést az iskola vezetője úgy változtatná meg, hogy a 6. és a 8. évfolyamos OKM mérés is egyben írásbeli felvételi is lenne.

Összefoglalás

A kutatás hipotézise az volt, hogy a hozzáadott pedagógiai érték mértékét nagyon sok tényező befolyásolja, és ezek nagy része olyan, amely át kell, hogy hassa a teljes oktatási-nevelési folyamatot. Mind a kérdőívek, mind az interjúk során arra a megállapításra jutottunk, hogy feltevésünk igaznak bizonyult. A tanulók kompetenciafejlesztése soktényezős és sokszereplős folyamat. Az iskolai munka teljes folyamatát át kell hatnia, és a tanulók sokoldalú fejlesztését a megfelelő szakemberek bevonásával, a korszerű tanulásmódszertani és IKT eszközök alkalmazásával kell megvalósítani. A teljes tantestület elkötelezettségére van szükség, a fejlesztés nem lehet egy-egy pedagógus munkája. A fejlesztés hosszú folyamat, melynek folytonosságát az intézményvezető a mérés(ek) melletti elkötelezettséggel kell, hogy támogassa.

A kérdőív egyes kérdéseire adott válaszok és az interjúk során lejegyzett intézményi jellemzők támpontot adhatnak minden intézménynek a további fejlesztési irányok kijelöléséhez. Ehhez elégséges anyagi forrást, lelkes munkatársakat kívánunk és kérjük Isten áldását a megvalósításhoz!

A kutatásban részt vevő iskolák

A kutatásban részt vevő iskoláknak köszönjük az együttműködést!

A kérdőívet kitöltő iskolák

1. Kiss Bálint Református Általános Iskola, Szentés
2. Karcagi Nagykun Református Általános Iskola
3. Szilády Áron Református Gimnázium és Kollégium
4. Baltazár Dezső Református Általános Iskola
5. Bocskai István Református Általános Iskola
6. Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma, Általános Iskolája és Diákotthona
7. Karcagi Nagykun Református Gimnázium és Egészségügyi Szakgimnázium
8. Tápiószőlős-Újszilvás Református Általános Iskola és Óvoda
9. Kecskeméti Református Gimnázium
10. Eötvös József Református Oktatási Központ
11. Kazinczy Ferenc Református Általános Iskola
12. Zsadányi Református Általános Iskola
13. Szenczi Molnár Albert Református Iskola
14. Arany János Református Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium
15. Baksay Sándor Református Gimnázium és Általános Iskola
16. Hajdúnánási Református Általános Iskola és Óvoda
17. Rózsai Tivadar Református Általános Iskola és Óvoda
18. Ceglédi Református Általános Iskola és Óvoda
19. Mezőtúri Református Kollégium, Gimnázium, Szakgimnázium, Általános Iskola és Óvoda
20. Selyemréti Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
21. Lévay József Református Gimnázium és Diákotthon
22. Kálvin János Református Általános Iskola
23. Jókai Mór Református Általános Iskola Nyíregyháza
24. Bethlen Gábor Református Általános Iskola, Óvoda
25. Bethlen Gábor Református Gimnázium és Szathmáry Kollégium
26. Vincze Imre Református Általános Iskola
27. Gödöllői Református Líceum Gimnázium
28. Lorántffy Zsuzsanna Református Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium
29. Reményik Sándor Református Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda
30. és még egy iskola, akik nem adták meg a nevüket

Interjú adó iskolák

1. Szerencsi Rákóczi Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
2. Kiskunhalasi Református Kollégium Központi Általános Iskola
3. Diószegi Kis István Református Általános Iskola, Berettyóújfalú
4. Kálvin téri Református Általános Iskola, Makó
5. Endrődi Sándor Református Általános Iskola és Kézilabda Utánpótlás Központ, Alsóörs
6. Bocskai István Református Általános Iskola, Papkeszi

Köszönet Görög Tímea RPI munkatársnak, aki meglátásaival, ötleteivel és korrektúrázással segítette a tanulmány létrejöttét.

Melléklet: A kérdőív

A kérdőív kérdései

1. Kérem, adja meg iskolája nevét!
2. Mivel a CSH-index meghatározásához a szülők együttműködése elengedhetetlen, ezért kérem, röviden fejtse ki, hogy Ön miben látja az iskola és a szülők közötti jó kapcsolat titkát? *(Szöveges válasz)*
3. Milyen módon motiválják a tanulókat, hogy kitöltessék szüleikkel a Tanulói kérdőívet? *(Szöveges válasz)*
4. Hogyan teszik érdekeltté a szülőket a Tanulói kérdőív visszaküldésében? *(Szöveges válasz)*
5. Mit tesznek annak érdekében, hogy a Tanulói kérdőívek a tényleges családi háttérrel tükrözzék? *(Szöveges válasz)*
6. Az OKM intézkedési terv tartalmaz-e a szülők tájékoztatására vonatkozó tennivalókat? *(Igen/Nem)*
 - Ha igen: Ön azt választotta, hogy az OKM intézkedési tervük tartalmaz a szülők tájékoztatására vonatkozó tennivalókat. Kérem, válassza ki a felsorolásból, hogy melyeket az alábbiak közül? (Többet is választhat)
 - Ismeretterjesztés a mérés céljával kapcsolatban
 - Ismeretterjesztés a CSH (családi háttér)- index fontosságával kapcsolatban
 - A mérés lebonyolításával kapcsolatban
 - Az iskola mérési eredményeiről
 - Az évfolyam mérési eredményeiről
 - Az osztály mérési eredményeiről
 - Az egyes tanulók mérési eredményeiről
 - Egyéb:
7. A kompetenciamérésre való felkészülés milyen módon történik az Önök iskolájában? *(Többszörös választás)*
 - Matematika órán
 - Magyar órán
 - Minden tantárgyi órán
 - Külön délutáni foglalkozás keretében oldanak meg feladatokat
 - Osztályfőnöki órán folyik kompetenciafejlesztés
 - Egyéb:
8. Milyen módon motiválják a tanulókat az OKM minél jobb megírására? *(Szöveges válasz)*
9. Tartanak-e az OKM mérés előtt úgynevezett „iskolai próbamérést” a régebbi feladatsorokból? *(Igen/Nem)*
10. Jelölje a skálán, hogy mennyire jellemző az Önök intézményében a belső tudásmegosztás OKM témában. 1= egyáltalán nem jellemző 10 = Bevált gyakorlata van
11. A helyi tanterv kialakítása során, a szabadon felhasználható órakeretből kapott-e órát a matematika tantárgy? *(Igen/Nem)*
12. A helyi tanterv kialakítása során, a szabadon felhasználható órakeretből kapott-e órát a magyar tantárgy? *(Igen/Nem)*
13. Mely tantárgyakból van az intézményben korrepetálás/felzárkóztatás? *(Szöveges válasz)*

14. Milyen gyakoriságúak ezek a felzárkóztatások? *(Szöveges válasz)*
15. A kompetenciafejlesztés a tanmenetekben hangsúlyosan megjelenik-e? *(Igen/Nem)*
16. Melyik tantárgy tanmenetében jelenik meg a leghangsúlyosabban? *(Szöveges válasz)*
17. A belső ellenőrzések során (Pl. óralátogatás) szempont-e a kompetenciafejlesztés megvalósulása? *(Szöveges válasz)*
18. Milyen módszerekkel fejlesztik a tanulók matematikai kompetenciáit? (Soroljon fel néhányat!) *(Szöveges válasz)*
19. Melyik évfolyamon a legintenzívebb a matematikai kompetenciák fejlesztése? *(Egyszeres választás)*
1.évf./2.évf./3. évf./4. évf./5. évf./6. évf./7. évf./8. évf./9. évf./10. évf./11.vévf./12. évf.
20. Milyen módszerekkel fejlesztik a tanulók szövegértési kompetenciáit? (Soroljon fel néhányat!) *(Szöveges válasz)*
21. Melyik évfolyamon a legintenzívebb a szövegértés fejlesztése? *(Egyszeres választás)*
1.évf./2.évf./3. évf./4. évf./5. évf./6. évf./7. évf./8. évf./9. évf./10. évf./11.vévf./12. évf.
22. Az intézmény von-e be külső szakembert a tanulók kompetenciáinak fejlesztésébe? *(Igen/Nem)*
Ha igen: Ön azt választotta, hogy az intézmény von be külső szakembert a tanulók kompetenciáinak fejlesztésébe.
Kérem, röviden írja le, hogyan valósul meg ez a bevonás?
23. Valósított-e a meg az intézmény az elmúlt 5 évben kompetenciafejlesztéshez kapcsolódó pályázatot? *(Igen/Nem)*
Ha igen: Ön azt választotta, hogy az intézményében volt az elmúlt 5 évben kompetenciafejlesztést célzó pályázat: Mi volt a pályázat neve, vagy jelzése? (Pl. TÁMOP stb.) *(Szöveges válasz)*
24. Tanítanak-e a tanulóknak tanulási technikákat, módszereket? *(Igen/Nem)*
Ha igen: Ön azt választotta, hogy tanítanak tanulóknak tanulási technikákat, módszereket: Melyik évfolyamon, milyen formában történik ez? *(Szöveges válasz)*
25. Feltérképezik-e az egyes tanulók tanulási stílusát? *(Igen/Nem)*
Ha igen: Ön azt választotta, hogy feltérképezik a tanulók tanulási stílusát, ehhez kapcsolódóan kérem, röviden írja le, hogyan veszik figyelembe az eltérő tanulási stílusokat? *(Szöveges válasz)*
26. Az intézményben folyik-e tehetséggondozás? *(Igen/Nem)*
27. Intézményük akkreditált Tehetségpont-e? *(Igen/Nem/Egyéb)*
28. Van-e Önöknél tantárgyi belső mérés? (vagy vizsgának is nevezett számonkérés) *(Igen/Nem)*
Ha igen: Mivel Önöknél van belső tantárgyi mérés, kérem, válassza ki, hogy melyik tantárgyból, melyik évfolyamon rendezik ezt!

	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Matematika												
Magyar irodalom												
Magyar nyelv												
Olvasás												
Természetismeret												
Környezetismeret												

Történelem													
Hittan													
Idegen nyelv													
Informatika													
Technika													
Földrajz													
Biológia													
Fizika													
Kémia													
Rajz													
Ének-zene													
Egyházi ének													
Hon- és népismeret													

29. Tanítanak-e az intézményben stratégiai játékokat? *(Igen/Nem)*

Ha igen: Önöknél tanítanak stratégiai játékokat, kérem, adja meg, hogy mely évfolyamokon? (Szöveges válasz)

30. Volt-e az iskolában az elmúlt években IPR program? *(Igen/Nem)*

31. Mennyire elterjedt Önöknél a kooperatív módszerek alkalmazása? *(Likert skála)*

1 = Nem alkalmazunk ilyen módszert 10 = Az órák túlnyomó többsége kooperatív módszerrel valósul meg.

32. Milyen gyakori Önöknél a differenciált oktatás? *(Likert skála)*

1 = Nem alkalmazzuk 10 = Az órák túlnyomó többsége így valósul meg.

33. A tanórák kb. hány százalékában alkalmazzák az IKT eszközöket a tanulók kompetenciafejlesztésére? *(Szöveges válasz)*

34. Kérem, válassza ki, hogy Ön az intézménye milyen iskolatípusba tartozik! *(Egyszeres választás)*

Általános iskola

Középiskola

Ha a válasz Általános iskola:

DIFER

Az 1. osztályosok körében kiket mérnek a DIFER méréssel? *(Egyszeres választás)*

Az 1. évfolyamon a KIR-ben is lejelentett tanulókat

Az 1. évfolyam minden tanulóját

Az 1. osztályos tanulók hozzávetőlegesen hány százalékát mérték fel az előző években?

Végeznek-e visszamérést a DIFER-rel? *(Igen/Nem)*

Ha igen: Mivel Ön azt válaszolta, hogy végeznek DIFER visszamérést, kérem, adjon meg erről további adatot: Melyik évfolyamon végzik a visszamérést? (Többszörös választás)

1. évfolyam végén

2. évfolyam elején

2. évfolyam végén

3. évfolyam elején

Egyéb:

Végeznek-e Képesség- és készségmérést a 4. évfolyamos mérőeszközzel? (A KIR-ben elérhető, 2012 óta nem kötelező 4. évfolyamos mérés feladatlapjaival.)

(Igen/Nem)

35. Hogyan valósítják meg a részképességek fejlesztését? *(Szöveges válasz)*

36. Van-e az iskolában fejlesztőpedagógiai ellátás? *(Igen/Nem)*

Ha igen: Mivel Önöknél van fejlesztőpedagógiai ellátás, kérem, válaszoljon az alábbi kérdésre is:

A fejlesztőpedagógus kinek az alkalmazásában áll?

Az intézmény

Szakszolgálat

Egyéb:

37. Van-e az iskolában iskolapszichológusi ellátás? *(Igen/Nem)*

Ha igen: Mivel Önöknél van iskolapszichológusi ellátás, kérem, válaszoljon az alábbi kérdésre is:

Az iskolapszichológus kinek az alkalmazásában áll? *(Egyszeres választás)*

Az intézmény

Szakszolgálat

Egyéb:

38. Készítenek-e az OKM-hez kapcsolódóan egyéni fejlesztési terveket? *(Igen/Nem)*

Ha igen: Mivel az Önök iskolájában az OKM-hez kapcsolódóan készítenek fejlesztési tervet, így kérem, válaszoljon még néhány kérdésre ezzel kapcsolatban:

A fejlesztési terv készítése kinek a feladata? *(Szöveges válasz)*

Általában kinek a feladata a fejlesztési tervben foglaltak végrehajtása? *(Szöveges válasz)*

A fejlesztés során milyen gyakran végeznek visszamérést? *(Szöveges válasz)*

39. Elemzik-e az iskolai eredményeket a FIT elemző szoftverrel? *(Igen/Nem)*

40. Az intézmény von-e be külső szakembert az eredmények elemzésébe? *(Igen/Nem)*

41. Az intézmény OKM Intézkedési terve tartalmazza-e az intézmény tanulóinak szociokulturális háttérének elemzését? *(Igen/Nem)*

42. Van-e az intézményben mérés-értékelési csoport? *(Igen/Nem)*

43. Teljes tantestület részt vett-e kompetenciamérésről szóló képzésen? *(Igen/Nem)*

44. Van-e az intézményben mérés-értékelés területen szakvizsgázott pedagógus? *(Igen/Nem)*

45. Van-e az intézményben mérés-értékelés mesterképzést végzett pedagógus? *(Igen/Nem)*

46. A Református Pedagógiai Intézet által kínált képzések közül melyeken vettek részt az Önök intézményéből? *(Egyszeres választás)*

5 órás OKM képzés 2014 őszén

5 órás OKM ötletbörze 2015 őszén

30 órás Belső és külső mérési eredmények feldolgozása és hasznosítása az iskolákban 2016 júniusában

47. Az intézményi OKM eredményeket ismertetik-e a tantestülettel? Ha igen, milyen módon?
(Szöveges válasz)
48. Ismertetik-e a mérési eredményeket az érintett évfolyamokon tanítókkal? Ha igen, milyen módon?
(Szöveges válasz)
49. Ismertetik-e a mérési eredményeket a szülőkkel, és ha igen, milyen módon?
(Szöveges válasz)
50. Ismertetik-e az iskola mérési eredményeit az iskola tanulóival?
(Egyszeres választás)
- Igen, a teljes tanulóközösséggel
 - Igen, a mérésben részt vett évfolyamokkal
 - Nem ismertetjük
 - Egyéb:
51. Ismertetik-e az egyéni eredményeket a tanulókkal?
(Igen/Nem)
- Ha igen:* Ön azt válaszolta, hogy az egyéni eredményeket ismertetik a tanulókkal. Kérem, írja le röviden, hogy milyen módon?
(Többszörös választás)
- Tanórán megnézzük, értelmezzük az egyéni eredményeket
 - Osztályfőnöki órán megnézzük és értelmezzük az egyéni eredményeket
 - A tanulók figyelmét felhívjuk, hogy otthon nézzék meg az eredményeiket
 - Egyéb:
52. A tanulók 8. évfolyamos mérési eredményét milyen módon követik nyomon?
(Szöveges válasz)
53. A végzett (8. osztályos) tanulók eredményéről tájékoztatják-e a szülőket? Milyen formában?
(Szöveges válasz)
54. Mit gondol, mely tényezőkre vezethető vissza iskolája OKM méréseken elért eredményessége?
(Szöveges válasz)